Najaarsnota 2026

Alphen aan den Rijn

Inhoud

Leeswijzer 3

1 Bestuurlijke inleiding 4

2 Financiële samenvatting 6

3 Programmaverantwoording 11

3.1 Programma 1 Bestuur en democratie 11

3.1.1 Doel: Met en voor inwoners en partners 11

3.1.2 Wat mag het kosten? 17

3.2 Programma 2 Wonen 18

3.2.1 Doel: Bouwen om te wonen 18

3.2.2 Doel: Bereikbaar en bereisbaar 21

3.2.3 Wat mag het kosten? 27

3.3 Programma 3 Duurzaam 31

3.3.1 Doel: Groen doen we samen 31

3.3.2 Wat mag het kosten? 40

3.4 Programma 4 Samenleving 42

3.4.1 Doel: De basis op orde 43

3.4.2 Doel: Vitale wijken 48

3.4.3 Doel: Positieve gezondheid 56

3.4.4 Wat mag het kosten? 69

3.5 Programma 5 Economie 73

3.5.1 Doel: Economisch vitale gemeente 73

3.5.2 Wat mag het kosten? 81

3.6 Programma 6 Betaalbaarheid 83

3.6.1 Doel: Betaalbaarheid 83

3.6.2 Wat mag het kosten? 87

Paragraaf Subsidies 89

Bijlage 1 Grote projecten 92

Bijlage 2 Projecten Openbare Ruimte 96

Bijlage 3 Financiering 102

Bijlage 4 Kredieten 104

Bijlage 5 Reservemutaties 106

Bijlage 6 Begrotingswijziging 111

Bijlage 7 Overzicht per taakveld 113

Colofon 115

Leeswijzer

In de Najaarsnota 2026 rapporteren we over de doelen en ambities van de Begroting 2026. We richten ons op de afwijkingen, risico's en beheersmaatregelen. Projecten die volgens plan verlopen zijn zichtbaar gemaakt maar niet verder toegelicht. Beleidsindicatoren komen aan bod in de Jaarstukken.

Om de Najaarsnota handzaam te houden, rapporteren we volgens de onderstaande kleurcodes over de stand van zaken. Deze codering van de doelen, met bijbehorende toelichting en beheersmaatregelen, is terug te vinden in de zes programma's.

	Op het betreffende beleidsterrein liggen we op koers zoals bedoeld in de begroting 2026.
	Op het betreffende beleidsterrein liggen we nu niet helemaal op koers, maar met bijsturing kunnen we aan het eind van het jaar zijn waar we willen zijn. We zien een paar risico's en treffen de volgende beheersmaatregelen.
	Op het betreffende beleidsterrein is de verwachting dat we - ongeacht hoe we ook bijsturen - het gewenste effect dit jaar niet meer zullen halen. We zien een paar risico's en treffen de volgende beheersmaatregelen.
	Status onbekend, of nog niets te melden. Tweede keer grijs, bij de Najaarsnota: toelichting verplicht. Dit voorkomt dat grijs een excuus wordt. Grijs in de jaarrekening: verplichte overstappen naar groen, oranje of rood. Kan dan niet, dan toelichten waarom er nog geen activiteiten of voortgaan zijn genomen.

Weergave van bedragen

De bedragen in de Najaarsnota 2026 zijn voor de leesbaarheid afgerond op € 1.000 en weergegeven in hele euro's. Bij het optellen van de bedragen kunnen afrondingsverschillen ontstaan. De duiding van de cijfers in de financiële tabellen ten opzichte van de begroting:

Bedrag - : negatief resultaat (verlies) ⇔ meer uitgaven of minder inkomsten
Bedrag + : positief resultaat (winst) ⇔ minder uitgaven of méér inkomsten

Afrondingsverschillen

Bedragen zijn afgerond op duizenden euro's of op 0,1 miljoen. Daardoor wijken totalen in tabellen en zinnen soms af van de som van de afzonderlijke bedragen. Dit is geen rekenfout.

Begroting in één oogopslag na Najaarsnota

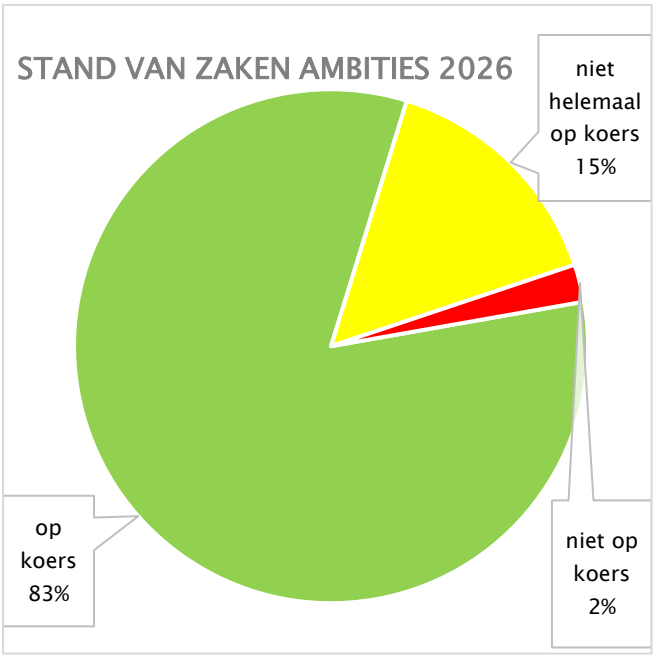
Met de begroting in één oogopslag wordt op hoofdlijnen inzicht gegeven in de financiële positie van Gemeente Alphen aan den Rijn. Daarnaast wordt een beeld gegeven van de belangrijkste inkomsten en uitgaven.

1 Bestuurlijke inleiding

Voor u ligt de najaarsnota 2026 van gemeente Alphen aan den Rijn. In dit document kijken we terug op de realisatie van de doelstellingen in de eerste acht maanden van dit jaar. Waar nodig doen we voorstellen voor het bijstellen van budgetten.

Mooie resultaten

Ondanks de bezuinigingsmaatregelen die ook in het begrotingsjaar 2026 hun doorwerking hadden, bereikten we mooie resultaten. Van de doelstellingen voor 2026 ligt 83% volledig op koers. Bij 15% is nog enige bijsturing nodig, maar ook deze doelen blijven binnen bereik. Slechts 2% loopt achter. We zijn op de goede weg om de doelstellingen uit het voorgaande coalitieakkoord 2022-2026 te realiseren volgens plan.

Programma Bestuur en democratie

De verbetering van de dienstverlening is voor 2026 gericht op de samenwerking in de organisatie en de digitale dienstverlening. Voorbeelden zijn de vervanging en verbetering van de website en het klantcontactregistratiesysteem. De verbetering van de website zorgt ervoor dat we in de toekomst meer Omnichannel werken, zodat informatie op alle kanalen op elkaar aansluit. Ook zijn we gestart met de voorbereidingen voor het vervangen van de DocuDistri-installatie voor de uitgifte van reisdocumenten.

Programma Wonen

We bouwen woningen in alle kernen, met aandacht voor de kwaliteit van de woningen en de leefomgeving. In Aarlanderveen, Boskoop en het centrum van Alphen aan den Rijn zijn projecten opgeleverd. We realiseren ruimte voor starters, senioren en bijzondere doelgroepen als woonwagenbewoners. Het project Magnolia in het centrum van Alphen a/d Rijn met appartementen voor senioren, is genomineerd voor de Zuid-Hollandse Betaalbaar Wonen Prijs 2026 van de provincie. We versterken de samenwerking met de bestuurlijke partners Provincie Zuid-Holland en de nationale overheid onder meer door bezoeken van provinciale bestuurders en de minister van Wonen.

We werken aan bereikbare en duurzame mobiliteit. Zo hebben we voor het spoorprogramma Leiden-Utrecht beter bereikbaar een SPUK-aanvraag gedaan voor de rijksbijdrage uit de

middelen voor woningbouw en mobiliteit (Womo) en is het provinciale inpassingsplan (PIP) voor de N207 Zuid in de raad vastgesteld.

Duurzaamheid

In de Zeeheldenbuurt en op het Havenfront in Alphen aan den Rijn onderzoeken we de mogelijkheden voor een betaalbaar en betrouwbaar warmtenet, zodat woningen en gebouwen duurzaam verwarmd kunnen worden. We bekijken we samen met andere gemeenten en woningcorporaties de mogelijkheid om een gezamenlijk warmtebedrijf op te richten.

Daarnaast stimuleren we klimaatvriendelijke en energiebesparende maatregelen met subsidies en leningen.

Samenleving

We hebben de eerste ambities uit de 'sociale visie 2025-2035 samen leven, samen bouwen' vorm gegeven. De campagne "financieel fit" heeft ervoor gezorgd dat we inwoners met geldzorgen beter bereiken en ondersteunen.

Ook is ingezet op de doorontwikkeling van Oog voor Thuis. De jeugdzorg is beter bereikbaar, beschikbaar in de wijken en beter afgestemd op de zorgvraag. We zien de beweging die bijdraagt aan jeugdhulp die toekomstbestendig en betaalbaar blijft.

In samenwerking met Alphen Vitaal en Thermen 2 zetten we in op preventie. In 2026 is gestart met de oprichting van het Vitaliteitsbedrijf. Binnen dit bedrijf vindt onderzoek plaats naar de kansen en mogelijkheden voor de oprichting van een vitaliteitscentrum.

Tot slot

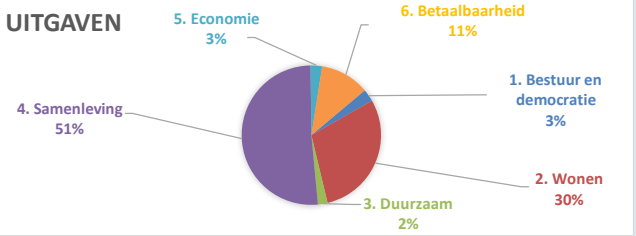
Deze najaarsnota laat zien dat we als gemeente volop in beweging zijn. Samen met inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en regionale partners bouwen we aan een leefbare, duurzame en verbonden toekomst. Zo zetten we vandaag de stappen die morgen het verschil maken.

2 Financiële samenvatting

Begroting in één oogopslag

Na Najaarsnota 2026 Gemeente Alphen aan den Rijn

Welke inkomsten krijgen we?

41%	**14%**	**45%**
Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	OZB € 43.031	Bijdrage uit reserves € 109.167
	Afvalstoffenheffing € 15.762	Grondexploitatie € -
	Rioolheffng € 17.489	Rente en beleggingen € 19.700
	Vergunningen en leges € 5.520	Verhuur vastgoed € 9.246
	Parkeerbelastingen € 2.697	Werkz. voor derden € 5.312
	Grafrechten € 1.502	Bijdrage plankosten € 3.657
	Parkeer inkomsten € 2.183	Overige inkomsten € 142.267
	Overige belastingen € -	
Van het Rijk € 261.180	**Van inwoners** € 88.185	**Overige inkomst** € 289.349

Inkomsten: € 638.713

Welke uitgaven gaan we doen?		
Bestuur	€	12.196
Bestuurszaken	€	5.716
Burgerzaken	€	6.479
Bedrijfsvoering	€	61.519
Openbare orde en veiligheid	€	12.703
Ruimtelijke ontwikk. en volkshuisvest.	€	67.451
Ruimtelijke ordening en grondexploitaties	€	52.888
Wonen en bouwen	€	14.563
Fysieke leefomgeving	€	54.064
Verkeer en wegen	€	32.709
Parkeren	€	3.864
Openbaar vervoer	€	225
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	€	5.252
Groen	€	12.014
Milieu en volksgezondheid	€	57.427
Volksgezondheid	€	6.629
Riolering	€	15.259
Afval	€	14.081
Milieubeheer	€	19.707
Begraven	€	1.751
Sociaal domein	€	221.976
Samenkracht en burgerparticipatie	€	29.774
Participatie en integratie	€	28.424
Bijstandsverlening	€	56.399
Wet Maatschappelijke Ondersteuning	€	42.865
Jeugdwet	€	64.514
Onderwijs	€	23.523
Openbaar onderwijs	€	1.449
Onderwijshuisvesting	€	13.955
Onderwijsbeleid en LL-zaken	€	8.119
Sport, cultuur en recreatie	€	26.036
Sport	€	12.931
Cultuur en media	€	13.105
Economie	€	18.889
Economische ontwikkeling	€	16.416
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	€	337
Economische promotie	€	2.137
Financiering en algemene dekkingsmidd.	€	10.700
OZB	€	2.382
Overige baten en lasten en Treasury	€	8.317
Mutaties reserves	€	84.471

Uitgaven: € 650.956

Prognose resultaat 2026	€	-12.242	N
waarvan structureel:	€	-10.711	N
waarvan incidenteel:	€	-1.531	N

N=Nadeel V=Voordeel

Bedragen x € 1.000

Najaarsnota 2026

Inleiding

De Najaarsnota 2026 is het laatste algemene bijstellingsmoment van de begroting 2026. Met het raadsbesluit over de Najaarsnota 2026 autoriseert de raad de hierin opgenomen wijzigingen van de Begroting 2026. Deze bijstellingen zijn gebaseerd op eerdere college- of raadsbesluiten en recente ontwikkelingen.

De financiën

Het begrotingssaldo komt na verwerking van de Najaarsnota 2026 uit op een nadeel van € 12,2 miljoen. Ten opzichte van de gewijzigde begroting tot en met de Voorjaarsnota 2026 is dit een verbetering van € 2,7 miljoen. Dit resultaat is bereikt door een strikte beheersing van de uitgaven en door enkele meevallers.

Zoals bij iedere Najaarsnota staan er voordelen tegenover nadelen. De voordelen (€ 9,6 miljoen) komen vooral voort uit de mei- en september circulaire (€ 0,8 miljoen), de actualisatie kapitaallasten (€ 2miljoen), renteresultaat € 4,7 miljoen) en diverse (€ 2 miljoen) andere mutaties. De mutaties in de kapitaallasten komen door temporisering in de realisatie van projecten. Het grootste nadeel betreft jeugdhulp. In de Najaarsnota bevat de realistische raming van (extra) lasten, van circa € 4,6 miljoen en overige (€ 2,3 miljoen). Samen bedragen deze € 2,7 miljoen (voordeel). Voor meer toelichting zie NJN-saldo mutaties.

Ontwikkeling 2026 na verwerking Najaarsnota

Programmabegroting	Primitief		Begroting t/m Voorjaarsnota 2026		Begroting t/m Najaarsnota 2026	
Exploitatie	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
1 Bestuur en democratie	13.067	2.657	13.890	2.714	14.372	3.118
2 Wonen	133.190	83.535	151.237	90.393	160.131	97.056
3 Duurzaam	6.411		21.269	5.454	21.138	5.454
4 Samenleving	249.264	58.881	273.127	69.539	275.914	76.007
5 Economie	8.628	6.489	21.894	17.958	22.889	16.689
6 Betaalbaarheid	65.889	316.551	61.999	319.196	72.040	334.029
Totale Exploitatie	**476.450**	**468.114**	**543.414**	**505.255**	**566.484**	**532.352**
Reserves	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
1 Bestuur en democratie				230	1.000	30
2 Wonen	7.433	2.284	7.931	12.392	20.539	27.863
3 Duurzaam			170	5.902	255	5.991
4 Samenleving	3.870	3.593	4.737	16.143	6.463	12.891
5 Economie	2.247	550	2.247	2.169	275	2.440
6 Betaalbaarheid	50.361	50.569	50.800	52.288	55.939	57.146
Totale mutaties reserves	**63.911**	**56.996**	**65.886**	**89.124**	**84.471**	**106.361**
Totale begroting 2026	**540.361**	**525.110**	**609.300**	**594.379**	**650.956**	**638.713**
Begrotingssaldo 2026		**-15.251**		**-14.921**		**-12.242**
Ontwikkeling begrotingssaldo Najaarsnota ten opzichte van Voorjaarsnota						**2.679 (V)**

Bedragen x € 1.000 Saldo: + = voordeel; - = nadeel

Na verwerking van alle wijzigingen stijgen de lasten met circa € 41,7 miljoen naar € 651 miljoen (inclusief reserves). De baten stijgen met € 44,3 miljoen naar € 638,7 miljoen (inclusief

reserves). Het volgende hoofdstuk bevat per begrotingsprogramma een toelichting op de individuele mutaties.

Ontwikkeling begrotingsresultaat 2026

De ontwikkeling van het begrotingsresultaat 2026 na de mutaties in deze Najaarsnota 2026 is in voorgaande overzicht weergegeven.

Primitieve begroting 2026

In november 2025 stelde de raad de Programmabegroting 2026 vast. Het structurele begrotingssaldo bedroeg € 10,4 miljoen nadelig, het incidentele saldo € 4,9 miljoen nadelig. Het totale begrotingsresultaat kwam uit op € 15,3 miljoen nadelig.

Mutaties Voorjaarsnota 2026

Na verwerking van de mutaties in de Voorjaarsnota 2026 inclusief raadsbesluiten laten per saldo een bijstelling van het begrotingsresultaat van € 0,33 miljoen (voordelig) zien.

Mutaties zelfstandige raadsbesluiten

Na de vaststelling van de Voorjaarsnota 2026 heeft de raad diverse zelfstandige besluiten genomen. De verwerking hiervan leidt tot een budget neutrale bijstelling.

Mutaties Najaarsnota 2026

De verwerking van de mutaties in deze Najaarsnota 2026 laten per saldo een bijstelling van het begrotingsresultaat 2026 van € 2,7 miljoen (voordelig) zien. Hieronder een overzicht van de totale saldomutaties tot en met de Najaarsnota 2026:

Begrotingswijzigingen tot en met Najaarsnota

Programmabegroting	Gewijzigde begroting t/m VJN		Raad NJN (na VJN)		NJN neutraal		NJN saldo		Gewijzigde begroting t/m NJN	
	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
Exploitatie										
1 Bestuur en democratie	13.890	2.714			366	377	116	27	14.372	3.118
2 Wonen	151.237	90.393	13.759	6.605	-4.728	482	-136	-425	160.131	97.056
3 Duurzaam	21.269	5.454	54		-536		352		21.138	5.454
4 Samenleving	273.127	69.539			-922	4.373	3.710	2.094	275.914	76.007
5 Economie	21.894	17.958	703	-1.269	305		-13		22.889	16.689
6 Betaalbaarheid	61.999	319.196	4.736	4.736	4.701	645	604	9.451	72.040	334.029
Totaal Exploitatie	**543.414**	**505.255**	**19.252**	**10.073**	**-815**	**5.877**	**4.633**	**11.147**	**566.484**	**532.352**
Reserves										
1 Bestuur en democratie		230					1.000	-200	1.000	30
2 Wonen	7.931	12.392	10.885	18.039	1.722	-1.915		-652	20.539	27.863
3 Duurzaam	170	5.902		54	85	35			255	5.991
4 Samenleving	4.737	16.143	619	619	-596	-3.751	1.703	-120	6.463	12.891
5 Economie	2.247	2.169	-1.972			271			275	2.440
6 Betaalbaarheid	50.800	52.288			5.027	4.907	113	-49	55.939	57.146
Totaal mutaties reserves	**65.886**	**89.124**	**9.532**	**18.711**	**6.239**	**-453**	**2.815**	**-1.021**	**84.471**	**106.361**
Totale begroting 2026	**609.300**	**594.379**	**28.784**	**28.784**	**5.424**	**5.424**	**7.448**	**10.127**	**650.956**	**638.713**
Begrotingssaldo 2026		***-14.921***		***0***		***0***		***2.679***		***-12.242***
Ontwikkeling begrotingsresultaat na Najaarsnota 2026									**2.679**	**(V)**

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

Zelfstandige raadsbesluiten en Najaarsnota saldo mutaties

BGW Omschrijving BWN bedragen X 1.000	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
Raad NJN	**28.784**	**28.784**	**0**
5-z3866553 Actualisatie MPG 2026	20.747	20.747	
8-Z3761682 MIPWI 2026	7.737	7.737	
9-Z3751930 Budget beëindiging Swaenswijkplaats	300	300	
NJN saldo	**7.448**	**10.127**	**2.679**
450-bijdrage VNG en Fonds GGU	156		-156
451-Actualisatie budget jeugdhulp 2026	4.599		-4.599
452-Actualisatie budget MZ 2026	663	705	41
453-NJN Meicirc 2026 jaar 2026	1.424	1.981	557
454-NJN Saldo Stichting Alphen 2050	50		-50
457-Actualisatie budgetten Sociaal Beleid	-207	366	573
458-Bijzondere bijstand jaarsaldo 10092026	669	183	-486
459-Actualisatie NJN Belastingen 2026	-43	674	717
460-Actualisatie NJN team KCC 2026	-14	22	36
462-Actualisatie budgetten VVI 2026	-8	-910	-903
463-NJN actualisatie budgetten Wijken en Kernen 2026	-219	-189	30
465-Actualisatie Centrumregeling budgetten	-37	-20	17
467-NJN actualisatie kapitaallasten 2026	-2.825	41	2.865
468-NJN Staat D actualisatie kapitaallasten		-821	-821
471-Actualisatie KDE Riolering	168	285	117
469-NJN2026 Septcirc 2026	1.226	1.438	212
470-Renteresultaat NJN	624	5.373	4.748
472-Nieuwkomers NJN 26 deel I	300	800	500
473-Actualisatie KDE afval	923	200	-723
Eindtotaal	**36.232**	**38.910**	**2.679**

Bedragen x € 1.000 Saldo: + = voordeel; - = nadeel

Ontwikkeling structureel begrotingssaldo 2026

Een belangrijke graadmeter voor de gezondheid van onze financiële positie is de ontwikkeling van het structurele begrotingssaldo. Dit laat zien in hoeverre structurele lasten gedekt worden met structurele baten. De provinciale toezichthouder toetst expliciet op de ontwikkeling van deze maatstaf.

Structureel

Bij de primitieve begroting bedroeg het structurele begrotingssaldo -€ 10,4 miljoen nadelig. Na verwerking van alle mutaties tot en met de Najaarsnota 2026 komt het totale structurele begrotingssaldo voor 2026 uit op -€ 10,7 miljoen nadelig.

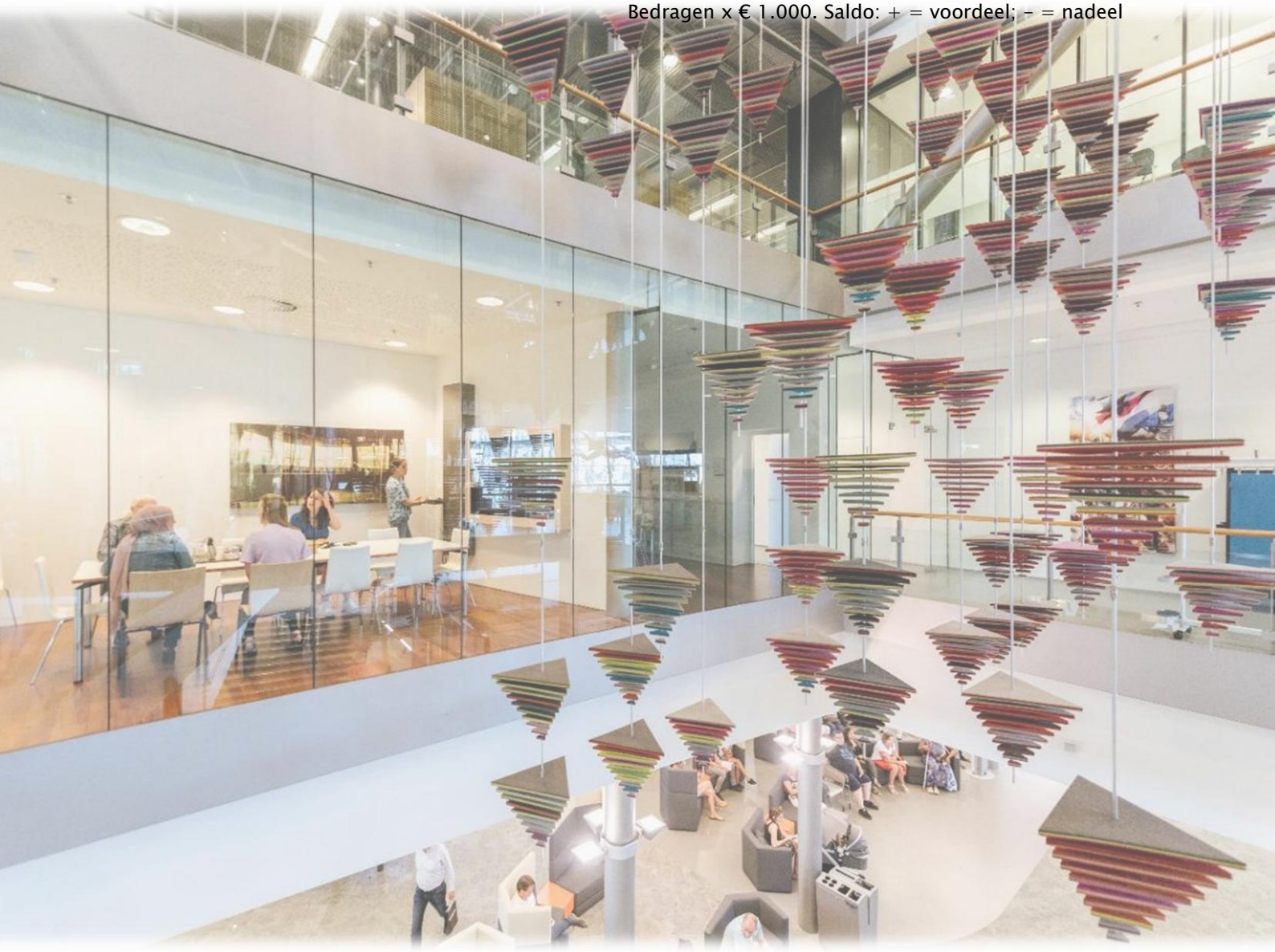
Incidenteel

Het incidentele saldo bedroeg bij de primitieve begroting 2026 -€ 4,9 miljoen nadelig. Na verwerking van alle mutaties uit de Najaarsnota 2026 komt het totale incidentele begrotings-saldo voor 2026 uit op -€ 1,5 miljoen nadelig.

De ontwikkeling van het structurele begrotingssaldo 2026 tot en met de mutaties in de Najaarsnota 2026 is hieronder weergegeven:

Structurele begrotingssaldo	Primitief 2026	Tot en met NJN 2026	Verschil
Lasten exclusief mutaties reserves	476.450	566.484	90.035
Baten exclusief mutaties reserves	468.114	532.352	64.238
Geraamd saldo van baten en lasten	**-8.336**	**-34.132**	**-25.797**
Toevoegingen aan reserves	63.911	84.471	20.560
Onttrekkingen aan reserves	56.996	106.361	49.365
Geraamd saldo mutaties reserves	**-6.915**	**21.890**	**28.805**
Geraamd Resultaat	**-15.251**	**-12.242**	**3.009**
Inc. lasten (exclusief reservestortingen)	36.113	104.891	68.778
Inc. baten (exclusief reserveonttrekkingen)	43.637	85.891	42.254
Incidentele toevoegingen reserves	63.870	83.207	19.337
Incidentele onttrekkingen reserves	51.473	100.676	49.203
Saldo van incidentele baten en lasten	**-4.872**	**-1.531**	**3.341**
Structureel begrotingssaldo	**-10.379**	**-10.711**	**-333**

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

3 Programmaverantwoording

3.1 Programma 1 Bestuur en democratie

Het programma 1 Bestuur en democratie bestaat uit het volgende doel met de thema's:

PGM	DOELEN	THEMA'S
1	Met en voor inwoners en partners	Dienstverlenend
		Participerend
		Gebiedsgericht

Voor het college-uitvoeringsprogramma voor programma 1 Bestuur en democratie wordt verwezen naar het Uitvoeringsprogramma 2022 - 2026 - Gemeente Alphen aan den Rijn (Samen bouwen aan een duurzame en vitale gemeente).

3.1.1 Doel: Met en voor inwoners en partners

We investeren in het samen bouwen aan duurzame relaties, omdat we met elkaar richting willen geven en keuzes moeten maken voor de toekomst. In die samenwerking willen we een betrouwbare overheid en partner zijn.

Thema: Dienstverlenend

Wat willen we bereiken?

1. Aansluiten op de vraag en behoefte van inwoners, ondernemers en organisaties;
2. Duidelijke taal schrijven in al onze uitingen;
3. Faciliteren van de gemeentelijke dienstverlening door digitalisering;
4. Zorgdragen voor een toekomstgerichte, wendbare organisatie[1].

Aanvullende speerpunten

Voor 2026 zijn er geen aanvullende speerpunten die van toepassing zijn voor de begroting 2026.

Samenvatting ontwikkelingen

Visie gemeentelijke dienstverlening

De Visie op gemeentelijke dienstverlening 2024-2028 heeft een jaarlijks uitvoeringsprogramma. Speerpunten van de verbetering van de dienstverlening voor 2026 zijn gericht op de samenwerking in de organisatie en de digitale dienstverlening. Concrete trajecten zijn de vervanging van de website en het klantcontactregistratiesysteem, zoveel mogelijk in lijn met de Nationale Digitaliseringsstrategie. De websitevervanging willen we realiseren in de lange termijnstrategie om Omnichannel te kunnen werken zodat informatie op alle kanalen op elkaar aansluit. Hierbij harmoniseren we ook de 100+ websites die de gemeente in de afgelopen jaren heeft opgezet, waarbij we nu het risico lopen van misinformatie omdat AI-zoekmachines ook niet actuele informatie vinden. We onderzoeken de mogelijkheden van AI voor dienstverlening.

[1] *Wendbare organisatie is voortaan in de paragraaf Bedrijfsvoering gerapporteerd.*

Telefonieplatform
Dit is gerealiseerd.

Verkiezingen
Voor de meerkosten aan het deelnemen aan het experiment met het nieuwe stembiljet ontvangt de gemeente een vergoeding van het ministerie van Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK). Die vergoeding vervalt bij de landelijke invoering van het kleinere stembiljet. Deze wordt verwacht in 2028.

E-dienstverlening Burgerzaken
Met de start van de implementatie van de e-diensten van Centric in 2025 is een aantal digitale burgerzakenproducten verder verbeterd en dat breidt zich in 2026 en 2027 verder uit.

Reisdocumenten
De legesinkomsten voor reisdocumenten zijn structureel begroot. Vanwege de reisdocumententenpiek zijn die inkomsten incidenteel hoger. We verwachten tussen 2026 en 2028 het hoogtepunt van de reisdocumentenpiek te bereiken. Inwoners worden in deze periode per brief uitgenodigd om het reisdocument al eerder in het voorseizoen aan te vragen. Daarmee bevorderen we de spreiding en voorkomen we lange wachttijden voor de zomervakanties.

Op basis van de verwachte economische en technische levensduur bereikt de huidige DocuDistri-installatie naar verwachting vanaf het najaar van 2026 het einde van haar gebruiksduur. Het uitgangspunt is om de vervanging te combineren met de geplande herinrichting van de publiekshal, zodat werkzaamheden efficiënt en in samenhang kunnen worden uitgevoerd. Als de technische staat van de installatie verslechtert, de betrouwbaarheid en continuïteit van de dienstverlening in het geding komen en/of niet meer voldaan kan worden aan de veiligheidseisen die het ministerie van BZK daaraan stelt, wordt de vervanging eerder uitgevoerd.

Communicatie
We blijven aandacht geven aan heldere publiekscommunicatie volgens de vastgestelde communicatiestrategie, zoals coaching en trainingen duidelijke taal, de Alphense Schrijfwijzer en het herschrijven van standaardbrieven. De nadruk ligt hierbij op het helder uitdragen van wat wij leveren en waar en op welke onderwerpen wij inwoners en ondernemers kunnen ondersteunen.

Toekomstgerichte wendbare organisatie
Meer informatie hierover in de paragraaf bedrijfsvoering.

Waaraan kunnen we zien dat we het bereikt hebben?
Er zijn geen landelijke indicatoren voor dit onderdeel. Voor de door de raad vastgestelde effect- en resultaatindicatoren wordt verwezen naar de bijlage indicatoren.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026
Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema dienstverlening toegelicht:

Inspanningen thema dienstverlening	Stand
Informatie op alle communicatiekanalen sluit op elkaar aan	☺
Klantervaringsonderzoeken uitvoeren	☺

Inspanningen thema dienstverlening	Stand
Afspraken over oplossings- en klantgerichte houding met onze opdrachtnemers	☺
Continueren aanpak Duidelijke taal in alle communicatie-uitingen. Periodiek wordt gemeten hoe inwoners en bedrijfsleven de communicatie-uitingen ervaren	☺
Digitale individuele dienstverlening uitbreiden (website, e-formulieren, klant-portal, videobellen)	☺
E-participatietool 'Open stad' actief doorontwikkelen voor versterken lokale de-mocratie via de gebruikerscommunity	☺

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Risico's	Actueel
Vanwege de reisdocumentenpiek zijn op dit moment de legesinkomsten hoger zijn dan geraamd.	Ja
DocuDistri-installatie voor uitgeven reisdocumenten eerder dan gepland moeten vervangen in verband met technische uitval	Ja

Relevante beleidsnota's

Geen relevante beleidsnota's uit 2026 bij dit onderdeel.

Thema: Participerend

Wat willen we bereiken

1. Uitvoering geven aan het participatiekader 'Iedereen aan zet';
2. Versterken van de lokale democratie;
3. Bouwen aan een sterke, gezonde en toekomstbestendige samenwerking met de maat-schappelijke en regionale partners.

Aanvullende speerpunten

In het raadsbesluit Aanpak Uitvoeringsprogramma Coalitieakkoord Zichtbaar en dichtbij zijn de volgende speerpunten binnen Programma 1 opgenomen:

- Netwerksamenwerking: uitvoeren van een scan van de financiële mogelijkheden en maat-schappelijke effecten bij regionale investeringsportefeuille;
- Digitalisering/participatie: digitale tools voor participatie ontwikkelen.

Samenvatting ontwikkelingen

Implementatie participatiekader

Vanwege beperkte financiële middelen en beschikbare capaciteit, mede door de krapte op de arbeidsmarkt, maken we bewuste keuzes in wat we oppakken en in welk tempo. De komende periode richten we ons op activiteiten die de meeste meerwaarde opleveren. We zetten orga-nisatiebreed Factor C-sessies voort en vullen deze aan met Factor C-trainingen, zodat mede-werkers niet alleen kennismaken met de werkwijze, maar deze ook praktisch kunnen toepas-sen in hun dagelijks werk. Daarnaast werken we verder aan het doorontwikkelen van de tool-boxparticipatie, zodat medewerkers beschikken over concrete en toegankelijke hulpmiddelen om inwoners goed te betrekken. Ook onderzoeken we de mogelijkheden om Open Stad te

integreren in de gemeentelijke website, met als doel participatie laagdrempeliger te maken en de interactie met inwoners te vergroten.

Waaraan kunnen we zien dat we het bereikt hebben?

Er zijn geen landelijke indicatoren voor dit onderdeel. Voor de door de raad vastgestelde effect- en resultaatindicatoren wordt verwezen naar de bijlage indicatoren.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema participerend toegelicht:

Inspanningen thema participerend	Stand
Uitvoeren participatiekader 'Iedereen aan zet'	☺
Trainen bestuurders en medewerkers in participatie	☺
Kinder-, jeugd- en jongerenparticipatie (versterkt) voortzetten	😐
Toelichting op de afwijkingen geel: Vanwege beperkte financiële middelen en beschikbare capaciteit, mede door de krapte op de arbeidsmarkt, maken we bewuste keuzes in wat we oppakken en in welk tempo.	
Versterken van de samenwerking met Kaag en Braassem, Nieuwkoop (Rijnstreek), Holland Rijnland, provincie en Rijk, maar ook in G-40 en VNG verband zal Alphen aan den Rijn zich nadrukkelijker laten zien en horen	😐
Toelichting op de afwijkingen geel: Door langdurig uitval op het gebied van regiozaken en public affairs is de inzet in de achterliggende tijd gericht geweest op het ondersteunen op de meest essentiële samenwerkingsverbanden. Daarmee was geen inzet voorhanden om ook verder te versterken in die netwerken. Gedurende de periode van herstel van de capaciteit ligt de inzet nu op het stabiliseren en consolideren op het huidige niveau van ondersteuning op regiozaken en public affairs.	
Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties: De positie van Gemeente Alphen aan den Rijn in de netwerken kan onder druk komen te staan door minder zichtbaarheid en inzet in deze netwerken dan gewenst. Dit kan de belangen van Gemeente Alphen aan den Rijn in de regionale verbanden negatief beïnvloeden.	
Beheersmaatregel: Door continuering van tijdelijke capaciteit kan de positie van Gemeente Alphen aan den Rijn in de netwerken op het basisniveau gewaarborgd worden. Ondertussen wordt geworven voor een noodzakelijke extra adviseur public affairs. Daarmee blijft de positie van Gemeente Alphen aan den Rijn gewaarborgd en kunnen de belangen worden gewaarborgd. Ook vanuit de teams vindt extra inzet plaats op bijvoorbeeld de projecten van de Regionale Investeringsagenda. Ook hier is extra inzet voorzien om de belangen van Gemeente Alphen aan den Rijn te borgen.	
Inzet op public affairs en versterken van het 'merk Alphen aan den Rijn' ('meer leidend, minder volgend')	😐
Toelichting op de afwijkingen geel: Mede door de hierboven genoemde reden is de uitwerken van een plan van aanpak om het 'merk Alphen aan den Rijn' sterker op de kaart te zetten tijdelijk 'on hold' gezet. Momenteel wordt dit weer opgepakt. Voor het fysiek domein is een ruimtelijke economische koers in	

Inspanningen thema participerend	Stand
voorbereiding en voor het sociaal domein een nieuwe visie. Daarmee kan een geïntegreerd en helder profiel worden vastgesteld. Ook kunnen daaruit de kernlobbydossiers worden geformuleerd en alsnog het plan van aanpak worden opgezet en uitgevoerd.	
Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties: De positie van Gemeente Alphen aan den Rijn in de netwerken kan onder druk komen te staan door minder zichtbaarheid en inzet in deze netwerken dan gewenst. Dit kan de belangen van Gemeente Alphen aan den Rijn in de regionale verbanden negatief beïnvloeden.	
Beheersmaatregel: Op dit moment ligt de aandacht op stabiliseren en consolideren. Inmiddels is een nieuw stappenplan gemaakt voor hoe op strategisch, tactisch en operationeel niveau public affairs conform de oorspronkelijke doelstelling sterker vorm kan worden gegeven.	
Versterken van de positionering in het Groene Hart en onze netwerksamenwerking met Gouda en Woerden	☺
Bijdragen aan en participeren in de investeringsagenda NOVI Groene Hart	☺
Vergroten van de mogelijkheden om subsidies of co-financiering te verkrijgen via samenwerkingen	☺
Meer lokale kennis en netwerk benutten en uitwisseling stimuleren voor samenwerking bij beleid en uitvoering, inclusief met name uitvoeringspartner Rijnvicus	☺

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Geen relevante risico's bij dit onderdeel.

Relevante beleidsnota's

Geen relevante beleidsnota's bij dit onderdeel.

Thema: Gebiedsgericht

Wat willen we bereiken

1. De politiek meer zichtbaar en dichtbij: college en raad komen naar wijk of dorp toe;
2. Gebiedsgericht werken organisatiebreed ontwikkelen.

Samenvatting ontwikkelingen

Gebiedsagenda en -cyclus

Gebiedsgericht werken helpt om beter aan te sluiten bij wat er speelt in wijken en dorpen en om maatschappelijke opgaven in samenhang te bekijken. De ervaringen met de gebiedsagenda's en gebiedscyclus hebben waardevolle inzichten opgeleverd. Tegelijkertijd blijkt dat signalen en gebiedsinformatie nog niet altijd voldoende doorwerken in beleid en uitvoering.

Daarom ontwikkelen we de gebiedsgerichte werkwijze in 2026 verder. We brengen signalen van inwoners en partners, gebiedskennis en beschikbare data beter bij elkaar en verbinden deze aan ontwikkelingen en opgaven in de gebieden. Daarbij bouwen we voort op bestaande trajecten en ervaringen en leren we stapsgewijs wat in de praktijk werkt.

Daarnaast verbeteren we de samenwerking met georganiseerde inwoners en de begeleiding van initiatieven vanuit wijken en dorpen. Ook ontwikkelen we de bestuurlijke contacten verder, zodat college en raad zichtbaar en aanspreekbaar zijn en signalen en afspraken beter worden opgevolgd. Daarmee willen we duidelijker maken wat inwoners van de gemeente kunnen verwachten en wat er met hun inbreng gebeurt. Dit sluit aan bij de ingezette ontwikkeling van de bestuurlijke contacten met georganiseerde inwonersoverleggen.

Communicatie

We blijven werken aan begrijpelijke en tijdige communicatie met inwoners en partners, met extra aandacht voor duidelijke verwachtingen en terugkoppelingen.

Multifunctionele accommodaties

Zie programma 4 Samenleving, herijking dorps- en buurthuizen.

Waaraan kunnen we zien dat we het bereikt hebben?

Er zijn geen landelijke indicatoren voor dit onderdeel. Voor de door de raad vastgestelde effect- en resultaatindicatoren wordt verwezen naar de bijlage indicatoren.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema gebiedsgericht toegelicht:

Inspanningen thema gebiedsgericht	Stand
Gebiedsinformatie en signalen van inwoners en partners beter verbinden aan beleid en uitvoering.	☺
Maatschappelijke opgaven meer in samenhang en gebiedsgericht uitwerken	☺
De samenwerking en bestuurlijke contacten met dorps- en wijkvertegenwoordigers voortzetten en verder ontwikkelen.	☺

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Risico's	Actueel
Risico: Onduidelijkheid over de veranderende werkwijze kan leiden tot verschillende verwachtingen bij inwoners en georganiseerde inwonersoverleggen. **Beheersmaatregel:** We maken duidelijke afspraken over contactmomenten, rollen, opvolging van signalen en terugkoppelingen.	Ja

Relevante beleidsnota's

Geen relevante beleidsnota's bij dit onderdeel.

3.1.2 Wat mag het kosten?

Ontwikkelingen baten en lasten

De ontwikkeling van de lasten en baten van programma 1 Bestuur en democratie na mutaties in deze Najaarsnota 2026 is hieronder weergegeven:

	Gewijzigde begroting t/m VJN 2026		Raadsbesluiten		NJN Neutraal		NJN Saldo		Gewijzigde begroting 2026	
Programmabegroting	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
1 Bestuur en democratie	13.890	2.714	0	0	366	377	116	27	14.372	3.118
Totaal exploitatie	*13.890*	*2.714*	*0*	*0*	*366*	*377*	*116*	*27*	*14.372*	*3.118*
1 Bestuur en democratie	0	230	0	0	0	0	1.000	-200	1.000	30
Totaal mutaties reserves	*0*	*230*	*0*	*0*	*0*	*0*	*1.000*	*-200*	*1.000*	*30*
Totaalprogramma 1	**13.890**	**2.944**	**0**	**0**	**366**	**377**	**1.116**	**-173**	**15.372**	**3.148**

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

Door de bijstellingen in deze Najaarsnota stijgen de geraamde lasten (exclusief mutaties reserves) van programma 1 met € 0,5 miljoen tot een totaal van € 14,3 miljoen. De geraamde baten (exclusief mutaties reserves) stijgen met € 0,4 miljoen tot een totaal van € 3,1 miljoen.

Bij begrotingswijzigingen (BGW) met een bedrag kleiner dan -€ 475.000 of groter dan € 475.000 nemen we een toelichting op. Bij een BGW met een bedrag van -€ 475.000 tot en met € 475.000 nemen we geen toelichting op.

	NJN neutraal		NJN saldo	
BWG TOELICHTING	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
Exploitatie	**366**	**377**	**116**	**27**
BGW met een bedrag van -€ 475.000 tot en met € 475.000	**366**	**377**	**116**	**27**
Reserves			**1.000**	**-200**
BGW met een bedrag kleiner dan -€ 475.000 of groter dan € 475.000			**1.000**	
472-Nieuwkomers NJN 26 deel I			1.000	
Actualisatie van begrootte uitgaven voor de huisvestingsopgave van nieuwkomers				
BGW met een bedrag van -€ 475.000 tot en met € 475.000				**-200**
Eindtotaal	**366**	**377**	**1.116**	**-173**

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

3.2 Programma 2 Wonen

Het programma 2 Wonen bestaat uit de volgende doelen met de thema's:

PGM	DOELEN	THEMA'S
2	Bouwen en wonen	Woningaanbod
	Bereikbaar en bereisbaar	Mobiliteit
		Afval en grondstoffen
		Beheer openbare ruimte

Voor het college uitvoeringsprogramma voor programma 2 Wonen wordt verwezen naar het Uitvoeringsprogramma_2022-2026 Gemeente Alphen aan den Rijn (Samen bouwen aan een duurzame en vitale gemeente).

3.2.1 Doel: Bouwen om te wonen

Wat willen we bereiken?

1. Uitbreiden van het woningaanbod voor iedereen met een goede spreiding van de kwetsbare groepen, op basis van de draagkracht van de wijk of het dorp;
2. Vergroten van een gevarieerd, duurzaam en betaalbaar woningaanbod in elke kern, dat aansluit op de ambities klimaatadaptatie, natuurinclusief, energieneutraal en circulair;
3. Positioneren van de positie van de gemeente Alphen aan den Rijn als knooppunt en benutten van de kracht van onze gemeente als een aantrekkelijke regio waar wonen, werken en voorzieningen elkaar versterken. De woningbouw wordt daarbij gerealiseerd in samenhang met belangrijke uitdagingen op het gebied van klimaat, energie, bodem, water, mobiliteit en economie;
4. Een betrouwbare en flexibele programmering van projecten;
5. Het realiseren van maatregelen binnen de te starten projecten die daadwerkelijk bijdragen aan de verschillende thema's in de omgevingsvisie.

Aanvullende speerpunten

In het raadsbesluit Aanpak Uitvoeringsprogramma Coalitieakkoord Zichtbaar en dichtbij zijn in de kaderstelling voor 2026 de volgende speerpunten binnen Programma 2 opgenomen:

- Regionale Omgevingsagenda en Regionale investeringsagenda: Uitvoering regionale omgevings-agenda, waaronder de stedelijke as Katwijk-Leiden-Alphen aan den Rijn en programma Landschap. Vertaling in Regionale investeringsagenda

Samenvatting ontwikkelingen

Om de woningproductie op stoom te houden, zetten we in op diverse regelingen van het ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening, zoals de Startbouwimpuls en een traject om processen te versnellen. De minister heeft zich positief uitgelaten over de realisatie van 5.500 woningen in de Gnephoek en de bestuursovereenkomst is inmiddels ondertekend. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om bij te dragen in het tekort op de grondexploitatie.

Regionaal is de versterking van de stedelijke as Katwijk-Leiden-Alphen aan den Rijn in de Regionale Omgevingsagenda en de Regionale investeringsagenda opgenomen als speerpunt. Om meer samenhang aan te brengen tussen diverse ruimtelijke projecten vertalen we de gemeentelijke omgevingsvisie in concrete gebiedsstrategieën, waarmee we ruimtelijke projecten prioriteren.

Waaraan kunnen we zien dat we het bereikt hebben?

Er zijn geen landelijke indicatoren voor dit onderdeel. Voor de door de raad vastgestelde effect- en resultaatindicatoren wordt verwezen naar de bijlage indicatoren.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema dienstverlening toegelicht:

Inspanningen thema Woningaanbod	Stand
Extra inzet voor: starters en herstarters	☺
Extra inzet voor: huishoudens met een middeninkomen en inwoners met vitale beroepen	☺
Extra inzet voor: senioren (geclusterd wonen)	☺
Extra inzet voor: spoedzoekers: bijzondere groepen, arbeidsmigranten, statushouders	☺
Extra inzet voor: inwoners die dak- of thuisloos zijn geraakt en inwoners met ernstige psychische beperkingen	☺
Ondersteuning en maatwerk bieden bij initiatieven vanuit de samenleving: voortzetten ruimte-voor-ruimte-regeling	☺
Ondersteuning en maatwerk bieden bij initiatieven vanuit de samenleving: ruimte bieden aan initiatieven voor alternatieve woonvormen, zoals inwoners die in groepsverband willen wonen en het beheer in eigen hand willen nemen	☺
Ondersteuning en maatwerk bieden bij initiatieven vanuit de samenleving: mogelijk maken van kleinschalige dubbelfuncties van wonen en bedrijvigheid	☺
Ondersteuning en maatwerk bieden bij initiatieven vanuit de samenleving: mogelijkheden Omgevingswet gebruiken om initiatieven integraler en sneller te laten realiseren via beleidsregels (omgevingsplan), digitalisering en processenontwikkeling	☺
Ondersteuning en maatwerk bieden bij transformaties van monumentale gebouwen naar woningen, toevoegen van woningen ter ondersteuning van de exploitatie bij restauratie van gemeentelijke- en rijksmonumenten	😐
Toelichting op de afwijkingen geel: De regie op dit onderwerp ligt niet bij team Wonen.	
Woningen toewijzen aan inwoners met een lokale binding en werkwijze woningtoewijzing zichtbaar maken	☺
Betaalbare koopwoningen toewijzen als er sprake is van maatschappelijke, economische of lokale binding met voorrang voor vitale beroepen	☺
Bouwen van 7.500 - 10.000 woningen tot 2030	☺
Organiseren 'Dag van de stad' waarbij de gebiedsontwikkelingen in de gemeente worden toegelicht	☹
Toelichting op de afwijkingen rood: Deze bijeenkomst is niet georganiseerd.	
Risico's: Niet van toepassing	
Beheersmaatregel:	

Inspanningen thema Woningaanbod	Stand
Om deze dag in een vervolgperiode van de grond te krijgen, moet het doel van de dag helder worden gemaakt, worden geborgd waar de organisatie van deze dag is belegd en welke middelen er voor beschikbaar zijn	
Realiseren en stimuleren van tijdelijke huisvesting in leegstaande etages/panden, boven winkels of bij bedrijven en op braakliggende terreinen	
Actueel overzicht van woningbouwlocaties op de gemeentelijke website bijhouden	
Toelichting op de afwijkingen geel: Via de gemeentelijke website is een overzicht van woningbouwprojecten beschikbaar, waarmee inwoners inzicht kunnen krijgen in lopende en toekomstige woningbouwontwikkelingen binnen de gemeente. De informatie wordt echter niet structureel geactualiseerd. Door beperkte capaciteit sluit het overzicht niet aan op de meest actuele stand van zaken van woningbouwprojecten. Hierdoor is de beschikbaarheid van informatie geborgd, maar de actualiteit ervan onvoldoende. Daarom is er sprake van gedeeltelijke uitvoering van de opgave.	
Risico's: Het woningbouwoverzicht op de gemeentelijke website is niet altijd actueel, waardoor inwoners en belanghebbenden mogelijk uitgaan van verouderde projectinformatie. Dit heeft ook als gevolg dat inwoners en belanghebbenden contact opnemen met de gemeente om antwoorden te krijgen en een beroep doen op de ambtelijke capaciteit.	
Beheersmaatregel: Voor structurele actualisatie van het woningbouwoverzicht is aanvullende capaciteit nodig. Zolang deze capaciteit niet beschikbaar is, kan de actualiteit van het overzicht niet volledig worden gegarandeerd en vindt actualisatie alleen plaats wanneer de capaciteit dit toelaat.	
Vertaling Regionale Omgevingsagenda met verstedelijkingsopgaven in (regionale) strategie en uitvoeringsprogramma (versterken as Katwijk-Leiden-Alphen aan den Rijn)	
Uitvoeren intensiveringsvisie door bij nieuwbouw gelijktijdig te bouwen en het openbaar gebied groener te maken	

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Geen relevante risico's bij dit onderdeel.

Relevante beleidsnota's

Geen relevante beleidsnota's bij dit onderdeel.

3.2.2 Doel: Bereikbaar en bereisbaar

Wat willen we bereiken

1. Bevorderen duurzame en slimme mobiliteit, met meer ruimte voor langzaam verkeer en ov (schoner, slimmer, anders);
2. Verbeteren van de multimodale bereikbaarheid binnen en tussen de dorpen en met de regio;
3. Vergroten van de verkeersveiligheid.

Aanvullende speerpunten

In het raadsbesluit Aanpak Uitvoeringsprogramma Coalitieakkoord Zichtbaar en dichtbij zijn de volgende speerpunten binnen Programma 2 opgenomen:

- Uitwerking Programma Fietshart: de positionering van Alphen aan den Rijn als fietsgemeente (Fietshart) met een marketingcampagne, inrichten participatie en fysieke maatregelen.

Thema: Beheer openbare ruimte

Binnen het beheer en onderhoud van de openbare ruimte verbinden we de ambities uit de omgevingsvisie, de ontwikkelingen en opgaven waar de openbare ruimte voor staat en het beheer en onderhoud met elkaar. Het kader is vastgelegd in de Beheervisie Openbare Ruimte 2025-2030. Deze Beheervisie beschrijft hoe we werken vanuit het concept van 'Ontwikkelend Beheren', waarbij we met beheer en onderhoud expliciet bijdragen aan de ruimtelijke opgaven en ambities. Onderdeel hiervan is ook een aanpassing van de beheerstrategie. Deze wordt gekenmerkt door een betere onderlinge afstemming (integraliteit) van onderhoud van de kapitaalgoederen en het vaker toepassen van levensverlengende ingrepen, zodat de verwachte levensduur van de openbare ruimte wordt verlengd.

Deze nieuwe manier van werken draagt bij aan de doelstellingen in de omgevingsvisie en is kosteneffectief. De implementatie van de beheervisie kost tijd. Er wordt een transitieperiode (2025-2027) benut om de nieuwe werkwijze vorm te geven, onder meer door het opstellen van een Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR) en het integraal, strategisch programmeren van ruimtelijke opgaven in de openbare ruimte ('ruimtelijk programmeren'), in samenwerking met Gebiedsontwikkeling en andere betrokken partijen in de openbare ruimte.

We geven uitvoering aan de ontwikkelpunten in de Agenda Groene Leefomgeving 2025-2030, met als doel om bomen, parken, struiken, bloemen en perken duurzaam te beheren en te versterken. Met de uitvoering van het Gemeentelijk Watertaken Programma 2025-2028 zetten we in op duurzaam beheer van riolering en het watersysteem.

Reconstructieprojecten openbare ruimte

Op jaarbasis werken we gemiddeld aan 60 á 80 projecten in de openbare ruimte in verschillende fasen, variërend van initiatief tot uitvoering. Een overzicht van alle lopende en toekomstige reconstructieprojecten is opgenomen in het overzicht (zie bijlage 2 Projecten Openbare Ruimte). In de voor- en najaarsnota van de planning & control cyclus wordt de gemeenteraad periodiek geïnformeerd over de stand van zaken van de lopende projecten en worden de grootste afwijkingen of risico's toegelicht.

Algemene risico's

Er zijn een aantal algemene risico's die een bedreiging vormen voor het realiseren van de gehele omvang van het projectenprogramma. Op dit moment zorgt de krapte op de arbeidsmarkt voor een lage capaciteit en volle planning bij partijen waarmee wij samenwerken in projecten; dit geldt voor nutspartijen, ingenieursdiensten en leveranciers. Ook aannemers hebben het druk, waardoor de aangeboden prijs na aanbestedingen vaak hoger uitvalt dan de prognose op basis van ramingen.

De handhaving van de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (Wet DBA) heeft gevolgen gehad voor de inzet van externe projectleiders bij gemeentelijke projecten. Om te voorkomen dat sprake is van een verkapt dienstverband, zijn lopende inhuurcontracten omgezet naar inhuurconstructies met een duidelijke opdrachtomschrijving en een aantoonbaar zelfstandige positie van de opdrachtnemer of inhuurcontracten via bureaus. Daarnaast is het gelukt voor een aantal rollen vacatures in te vullen. Deze aanpassingen hebben geleid tot wisselingen en onvolledigheid in de bezetting van projectteams.

Zoals eerder gemeld hebben de werkzaamheden van nutspartijen een grote invloed op de voorbereidingstijd die nodig is voor projecten. Om deze voorbereidingstijd zoveel mogelijk te beperken is met nutspartijen gewerkt aan een platform (Infraplannen.nl), waarin partijen hun plannen kenbaar maken zodat op een eerder moment afstemming plaats kan vinden over capaciteit en planning. Het platform is inmiddels 'live' gegaan. Resultaten van het werken met dit platform moeten op midden-lange termijn tot uiting komen in een stabielere planning van projecten.

De geopolitieke situatie in Zuidwest-Azië (conflicten over de doorvaart door de Straat van Hormuz) en de daarmee samenhangende stijging van brandstofprijzen zullen de komende periode effect hebben op de kosten van lopende projecten. Deze zorgen er namelijk voor dat gecontracteerde partijen recht hebben op vergoeding van extra gemaakte kosten.

Wat willen we bereiken?

Met de nieuwe beheerstrategie wordt de verwachte gemiddelde levensduur van verhardingen (wegen en pleinen) verlengd, wat een kostenbesparing op de lange termijn oplevert. Door de onderhoudsopgave voor de kapitaalgoederen te koppelen aan doelstellingen in de omgevingsvisie kunnen we met beheer beter bijdragen aan ruimtelijke ambities voor duurzaamheid, vergroening, klimaat, gezondheid en inclusie. Met een verbeterd afwegingskader voor ingrepen in de openbare ruimte ('ruimtelijk programmeren') zorgen we dat opgaven vroegtijdig in beeld zijn en we de juiste combinaties en oplossingen maken. Er is een beter inzicht in de uitvoeringsopgave in de buitenruimte.

De eerste ervaringen met de nieuwe werkwijze worden inmiddels in de praktijk opgedaan. In 2026 zetten we de werkwijze voort en blijven we de aanpak verder ontwikkelen. Het transitiebudget dat hiervoor beschikbaar is, wordt doelmatig ingezet om het hoogste resultaat te bereiken.

Aanvullende speerpunten

Het kost tijd om in te groeien in de nieuwe manier van werken, onder andere omdat de beheerritmes van de kapitaalgoederen op elkaar moeten worden afgestemd. Er wordt

geïnvesteerd in het op orde krijgen van de beheerdata, waaronder een goed actueel beeld van de kwaliteit van de kapitaalgoederen. Ook wordt ingezet op sterkere samenwerking tussen de assetbeheerders en tussen beheer en Gebiedsontwikkeling. Door de grote invloed van bodemdaling op het verouderingsproces van de openbare ruimte, werken we aan een beter inzicht in bodemdaling en slimmere oplossingen om hiermee om te gaan.

Samenvatting ontwikkelingen

Programma Fietshart

Het programma loopt. In september is gestart met de landelijke campagne Da's zo Gefietst, die inwoners stimuleert om voor korte en dagelijkse verplaatsingen vaker de fiets te kiezen. De campagne draagt bij aan de doelstellingen van het Programma Fietshart om het fietsgebruik te vergroten, mobiliteit te verduurzamen en een gezonde leefstijl te bevorderen. Het uitgangspunt is: een korte rit doe je op de fiets!

De richtlijnen uit de Handreiking Duurdame mobiliteit (HDM) worden opgenomen in de Mobiliteitsvisie 2050. Het opstellen van de mobiliteitsvisie is opgepakt en loopt nu voor een interne review.

Overige projecten

De SPUK-aanvraag (Specifieke uitkering) voor de rijksbijdrage uit de middelen voor woningbouw en mobiliteit (Womo) voor spoorprogramma Leiden-Utrecht beter bereikbaar is in augustus 2026 aangevraagd. Met alle partners worden dit najaar afspraken gemaakt over de governance, maar ook over het verder oppakken van het ontwerpproces voor het station, spoormaatregelen en de maatregelen bij Zoeterwoude.

Het provinciale inpassingsplan (PIP) voor de N207 Zuid is in de raad vastgesteld. Een en ander wordt nu voorbereid voor de uitvoering van de maatregelen. Er is ook provinciale subsidie aangevraagd als bijdrage voor de aanleg van de zuidoostelijke ontsluitingsweg in Hazerswoude-Dorp. Provincie Zuid-Holland beslist hier dit najaar over.

Ontwikkelingen beheer openbare ruimte

In 2026 is zijn de areaalgegevens van de kapitaalgoederen beter in beeld gebracht. Op basis van het completere kwaliteitsbeeld is een beter onderbouwde onderhoudsbehoefte voor elk van de 11 beheerdomeinen bepaald. Deze worden gecombineerd in een integrale onderhoudsbehoefte en -programmering voor de openbare ruimte. Deze wordt in 2027 verder opgebouwd tot een complete programmering voor de komende jaren, en een meer betrouwbare financiële planning.

Bij extreme winterse omstandigheden (sneeuwval) kunnen extra kosten ontstaan voor de aanvulling van zoutvoorraden voor gladheidsbestrijding. Dit kan leiden tot een kostenoverschrijding. Voor de winter/het voorjaar van 2026 is dit risico niet opgetreden. Er wordt momenteel gewerkt aan een nieuw beleidsplan waarin de benodigde financiële gevolgen worden meegenomen.

Nadere toelichting op de voortgang van onderhoudsprojecten is weergegeven in Bijlage 2: Projecten Openbare Ruimte

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema participerend toegelicht:

Inspanningen thema mobiliteit	Stand
Uitvoeren en implementeren van de Handreiking Duurzame mobiliteit (HDM)	😐
Toelichting op de afwijkingen geel: De HDM is niet geactualiseerd en zal dit jaar ook niet meer plaatsvinden. Dit wordt meegenomen in de mobiliteitsvisie.	
Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties: Geen risico. De richtlijnen in de HDM zijn nauwelijks verouderd en worden nu ook gebruikt.	
Beheersmaatregel: De richtlijnen worden opgenomen in de mobiliteitsvisie 2050, zodat ze breder geborgd zijn.	
Positioneren van de gemeente als aantrekkelijke fietsgemeente door het uitvoeren van het Programma Fietshart en het uitvoeren van de campagne Fietshart Alphen 2030	☺
Vervangen verkeersregelinstallaties (VRI's) door intelligente verkeersregelinstallaties (iVRI's) met als uitgangspunt meer voorrang voor Inspanningen fietsers en openbaar vervoer	☺
Uitvoering geven aan de fietsparkeerstrategie	😐
Toelichting op de afwijkingen geel: De beperkte capaciteit heeft invloed op het aanpakken van fietsknelpunten en het uitvoeren van fietsprojecten.	
Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties: Heeft voornamelijk betrekking op nieuwe projecten.	
Beheersmaatregel: Naar verwachting is er medio 2026 weer voldoende capaciteit om uitvoering te geven aan het programma Fietshart.	
Faciliteren van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer. Deelname aan de concessie van Gemeente Rotterdam en het stimuleren van snellaadinfrastructuur	☺
Voorbereiden implementatie zero-emissie-stadslogistiek	☺
Actualiseren Mobiliteitsvisie (2050) ter vervanging van de Structuurvisie Verkeer en Vervoer (2013)	☺
Onderzoek haalbaarheid Buurtbusinitiatief: faciliteren in het tot uitvoering brengen van de buurtbus in Hazerswoude-Dorp	☺
Blijven inzetten via lobby en regio op betere bus- en treinverbindingen tussen de kernen en de regio, mede door de aanleg en aanpassing van bushaltes voor de concessie van Qbuzz	☺
Planvoorbereiding, ontwerp en conditionerende onderzoeken station Hazerswoude-Rijndijk als regionale openbaar vervoer (ov)-hub en als onderdeel van Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)-net Leiden-Utrecht	☺
Opzetten lobby voor versnellen ov-verbinding Alphen-Uithoorn via Nieuwkoop	☺
Realiseren fietsverbindingen naar omliggende steden door middel van doorfietsroutes. Doorfietsroute Alphen-Leiden en Alphen-Gouda worden gefaseerd uitgevoerd	☺
Verminderen intern autoverkeer door betere ontsluiting van wijken en bieden van alternatieven	☺

Inspanningen thema mobiliteit	Stand
Onderzoek naar de meerwaarde van lokale en regionale P&R en hubs in combinatie met deelmobiliteit	☺
Realiseren oplossing voor verkeersproblematiek in Hazerswoude-Dorp (N209)	☺
Onderzoek en besluitvorming over een tweede oeververbinding in Boskoop (besluitvorming is gereed)	☺
Onderzoek en lobby ov-verbinding Zoetermeer-Schiphol-Amsterdam via Alphen aan den Rijn	☹
Toelichting op de afwijkingen rood: Vanuit oogpunt van prioritering niet uitgevoerd.	
Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties: Niet van toepassing	
Beheersmaatregel: Niet van toepassing	
Verbeteren bereikbaarheid Alphen aan den Rijn via N207 Noord via werkgeversaanpak en onderzoek hub/transferium Alphen-Noord (wordt onderdeel van Regionale Investeringsagenda (RIA)-project Mobiliteits-aanpak Rijn en Veenstreek)	😐
Toelichting op de afwijkingen geel: Het onderzoek in dit RIA-project (Regionale Investeringsagenda) is van start gegaan in 2025. In 2026 wordt de eerste fase afgerond met een beeld van de te verwachten problematiek.	
Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties: Drukte op de N207 Noord neemt toe.	
Beheersmaatregel: Niet van toepassing	
Lobby voor ongelijkvloerse kruising Leidse Schouw/N11 en N11/A12 (ook onderdeel van doorontwikkeling N11	😐
Toelichting op de afwijkingen geel: Het ministerie trekt vooralsnog geen geld uit om de problemen op de N11/A12 op te lossen.	
Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties: Congestie op de N11 en N459 neemt toe.	
Beheersmaatregel: Optrekken in lobby met PZH en Bodegraven-Reeuwijk.	
Uitvoeren van motie Eerste anderhalf uur gratis parkeren	😐
Toelichting op de afwijkingen geel: In november 2025 is een motie aangenomen waarin is besloten om voorbereidingen te treffen om te komen tot een nieuwe integrale Bedrijveninvesteringszone (BIZ) in het centrum en de eerste anderhalf uur gratis parkeren nog een jaar voort te zetten. Hiervoor zou € 600.000 worden onttrokken aan de algemene reserve. Voor het resterende tekort van € 187.000 moeten voorstellen uitgewerkt worden en voorgelegd worden aan de raad, waaronder een extra bijdrage vanuit ondernemers en inkomstenverhogende maatregelen. Het gesprek hierover wordt met de ondernemers gevoerd en de integrale Biz voorbereid. Er zijn nog geen voorstellen gedaan voor dekking van het resterende bedrag voor 2026. Hierdoor	

Inspanningen thema mobiliteit	Stand
is de motie niet in de begroting verwerkt. Naar verwachting betekent dit een tekort van € 787.000.	
Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties: De Parkeerexploitatie zal aan de inkomstenkant een tekort tonen.	
Beheersmaatregel: Er wordt gewerkt aan één nieuwe BIZ. Vervolgens zal het college met dekkingsvoorstellen komen voor de gemeentelijke bijdrage.	
Opstellen beheer- en onderhoudsplan bruggen	☺
Scenario met Waddinxveen uitwerken voor provincie over ontsluiting Boskoop	☺
Gefaseerd verbeteren van de inrichting van wegen voor verkeersveiligheid en het stimuleren van duurzaam vervoer	☺
Onderzoek naar fietsknelpunten ter verbetering van de verkeersveiligheid (onderdeel Programma Fietshart en Verkeersveiligheidsplan: aanpakken van de fietsknelpunten)	😐
Toelichting op de afwijkingen geel: De beperkte capaciteit heeft invloed op het aanpakken van fietsknelpunten en het uitvoeren van fietsprojecten.	
Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties: Voornamelijk betrekking op nieuwe projecten.	
Beheersmaatregel: Naar verwachting is er in 2027 weer voldoende capaciteit om uitvoering te geven aan het programma Fietshart.	
Evalueren en actualiseren van het Verkeersveiligheids- en -educatieplan	☺

Inspanningen thema afval	Stand
Actualiseren afvalbeleid. Hierbij worden actuele thema's als circulair ambachtscentrum, kwaliteit grondstoffen, nascheiding plastic, metaal en drinkpakken (pmd), preventie en uitgebreide ketenverantwoordelijkheid van producenten meegewogen.	☺
Inzet communicatiecampagnes ter bevordering van de kwaliteit en kwantiteit van gescheiden afvalstromen. Campagnes worden vormgegeven vanuit gedragspsychologie.	☺

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Risico's	Actueel
Ondercapaciteit heeft invloed op de uit te voeren acties bij Mobiliteit	Ja
De prijs voor het verwerken van restafval is dit jaar sterk gestegen. Recent zijn de tarieven voor de afvalstoffenbelasting en de CO2-heffing definitief geworden. Naar aanleiding daarvan heeft de verwerker van ons restafval aangekondigd per 1 januari 2026 een bedrag van €6,87 per ton restafval in rekening te brengen. Dit tarief is nog niet definitief. Dit tarief is een stuk hoger dan waar eerder rekening mee is gehouden. Namelijk € 2 per ton restafval. Met deze stijging is in de huidige begroting geen rekening gehouden. Voor de komende jaren is de verwachting dat	Ja

Risico's	Actueel
de kosten voor het verwerken van restafval door strengere milieuregels nog verder gaan stijgen. In het nieuw op te stellen grondstoffenbeleid worden maatregelen voorbereidt om het restafval te verminderen. Als de hoeveelheid restafval de komende jaren niet sterk afneemt, is het nodig om de afvalstoffenheffing omhoog bij te stellen.	
Gladheidsbestrijding: bij extreme winterse omstandigheden (sneeuwval) kunnen extra kosten ontstaan voor de aanvulling van zoutvoorraden. Dit kan leiden tot een kostenoverschrijding.	Ja
De kosten van beheer en onderhoud van de openbare ruimte blijven stijgen. In 2026 is de verwachting dat deze stijging versnelt als gevolg van de hoge brandstofprijzen. Dit zorgt ervoor dat er soms keuzes gemaakt moeten worden om hogere kosten te maken dan gepland of om minder te doen. Dit kan gevolgen hebben voor het kwaliteitsniveau van de openbare ruimte. Ook kan dit gevolgen hebben voor de uitvoeringsbudgetten, bijvoorbeeld door de (veel) hogere leveringskosten van asfalt. Er zijn bovendien hogere kosten vanwege het brandstofgebruik van het eigen rijdend materieel (wagenpark). Het is nodig om jaarlijks de kostenstijgingen af te dekken met een indexering van de onderhoudsbudgetten.	Ja
Het uitvoeren van het bestaande evenementenbeleid heeft financiële consequenties voor beheer en uitvoering. Voor tijdelijke verkeersroutes worden kosten gemaakt voor onder andere bebordingsplannen en de uitvoering daarvan. Er is hiervoor echter geen financiële dekking. De verwachte kosten zijn in 2026 ongeveer 200.000 euro.	Ja
Als gevolg van langdurig ziekteverzuim is er mogelijk een overschrijding van personele kosten te verwachten bij de sector Stadsbeheer.	Ja

Relevante beleidsnota's

- Uitvoeringsprogramma 2026-2030 Klimaatadaptatie en Biodiversiteit

3.2.3 Wat mag het kosten?

Ontwikkelingen baten en lasten

De ontwikkeling van de lasten en baten van programma 2 Wonen na mutaties in deze Najaarsnota 2026 is hieronder weergegeven:

	Gewijzigde begroting t/m VJN 2026		Raadsbesluiten		NJN Neutraal		NJN Saldo		Gewijzigde begroting 2026	
Programmabegroting	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
2 Wonen	151.237	90.393	13.759	6.605	-4.728	482	-136	-425	160.131	97.056
Totaal exploitatie	*151.237*	*90.393*	*13.759*	*6.605*	-4.728	482	-136	-425	160.131	97.056
2 Wonen	7.931	12.392	10.885	18.039	1.722	-1.915	0	-652	20.539	27.863
Totaal mutaties reserves	*7.931*	*12.392*	*10.885*	*18.039*	1.722	-1.915	0	-652	20.539	27.863
Totaalprogramma 2	**159.168**	**102.785**	**24.644**	**24.644**	**-3.006**	**-1.433**	**-136**	**-1.077**	**180.670**	**124.919**

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

Door de bijstellingen in deze Najaarsnota stijgen de geraamde lasten (exclusief mutatiesreserves) van programma 2 met € 8,9 miljoen tot een totaal van € 160,1 miljoen. De geraamde baten (exclusief mutaties reserves) stijgen met € 6,7 miljoen tot een totaal van € 97 miljoen.

Bij elke BGW met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000 nemen we een toelichting op. Bij een BGW met een bedrag van € -475.000 tot en met € 475.000 nemen we geen toelichting op.

	Raad NJN		NJN neutraal		NJN saldo	
BWG TOELICHTING	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
Exploitatie	13.759	6.605	-4.728	482	-136	-425
BGW met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000	13.459	6.605	-4.150	56	-91	-910
5-z3866553 Actualisatie MPG 2026	10.959	6.605				
De raad heeft op 25 juni 2026 het Meerjarenperspectief Grondexploitatie (MPG) 2026 vastgesteld. Het MPG geeft een integraal financieel beeld van het grondbeleid van de gemeente. Het bevat de actieve grondexploitaties en de projecten waarvoor de gemeente kosten verhaalt op derden (kostenverhaal). De besluiten uit het MPG leiden tot een bijstelling van de jaarschijf 2026. Die bijstelling wordt verwerkt in de Najaarsnota.						
8-Z3761682 MIPWI 2026	2.500					
De raad stelt het geactualiseerde Meerjaren Investeringsprogramma Woningbouw- en Infrastructuur (MIPWI) 2026-2029 vast. Met dit raadsbesluit worden de investerings- en projectkredieten voor de maatregelen in jaarschijf 2026 beschikbaar gesteld in de Begroting 2026. De voor jaarschijf 2026 vast te stellen maatregelen tellen op tot een (investerings)bedrag van € 7,7 miljoen. Hiervan wordt een bedrag van € 2,2miljoen geactiveerd. Het restantbedrag komt rechtstreeks ten laste van de Reserve Wonen en Infra. De afschrijvingslasten worden gedekt vanuit de reserve Wonen en Infra. De aanvullende, structurele rentelast van (aflopend) € 0,06 miljoen met ingang van 2027 wordt gedekt door een evenredige verlaging van de structurele dotatie aan de reserve Wonen en Infra.						
315-Actualisatie MIPWI-kredieten tm 2025			-3.691			
Naar aanleiding van het MIPWI 2026 (Meerjaren Investeringsprogramma Woningbouw- en Infrastructuur) zijn ook de bestaande MIPWI-kredieten geactualiseerd. Het 'container'-krediet PJ0215, waarop in voorgaande MIPWI's investeringsruimte werd gereserveerd voor geplande, maar nog niet concrete projecten, valt vrij. Vanaf het MIPWI 2026 worden voor alle voorgenomen projecten direct investerings- of projectkredieten geopend, waaronder de eerdere nog relevante geplande, maar destijds nog niet geconcretiseerde projecten. Met de vrijval van PJ0215 wordt dubbele kredietruimte en daarmee dubbele claims op de reserve Wonen en Infra voorkomen.						
370-Actualisatie IEXen NJN26			-460	-501		
Actualisatie IEXen NJN26						
371-Dekking vacatureruimte				557		
Binnen onze organisatie bestaat al geruime tijd spanning tussen de ambitie en taken enerzijds en de beschikbare personele en financiële middelen anderzijds. Om hierin meer evenwicht te realiseren, is eind 2025 het programma "Inzicht en Evenwicht in Formatie' (IEF)						

BWG TOELICHTING	Raad NJN		NJN neutraal		NJN saldo	
	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
gestart. Het programma richt zich op een structurele balans tussen de opgaven van de organisatie en de beschikbare capaciteit. Voor de jaarschijf 2026 wordt een budgetneutrale verschuiving van materiële middelen voor formatie voorgesteld. Hiermee wordt beoogd de vaste formatie uit te breiden en tegelijkertijd de externe inhuur te beperken. De dekking hiervoor wordt gevonden in resterende middelen op stelposten.						
462-Actualisatie budgetten VVI 2026						-910
In deze begrotingswijziging worden de budgetten van team Vergunningen, Veiligheid en Inspectie (VVI) geactualiseerd.						
467-NJN actualisatie kapitaallasten 2026					-3.447	
Op basis van ontwikkelingen van de investeringen en rente worden de kapitaallasten geactualiseerd.						
470-Renteresultaat NJN					2.433	
Het gaat hier om de actualisatie van het renteresultaat in relatie tot financieringen die nodig zijn voor de investeringen die wij doen.						
473-Actualisatie KDE afval					923	
Elk jaar actualiseren we de kostendekkende exploitaties (KDE's) voor afval, riool en begraafplaatsen. Daarvoor gebruiken we de verwachte realisatie van het lopende jaar. De uitkomst verrekenen we met de egalisatiereserve van het betreffende KDE.						
BGW met een bedrag van € -475.000 tot en met € 475.000	**300**		**-578**	**426**	**-45**	**485**
Reserves	**10.885**	**18.039**	**1.722**	**-1.915**		**-652**
BGW met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000	**10.885**	**17.739**	**1.722**	**-1.927**		**-652**
5-z3866553 Actualisatie MPG 2026	5.702	10.056				
Zie toelichting bij exploitatie.						
8-Z3761682 MIPWI 2026	5.183	7.683				
Zie toelichting bij exploitatie.						
315-Actualisatie MIPWI-kredieten tm 2025				-3.691		
Zie toelichting bij exploitatie.						
326-Z3695066 - Inzet reservering KLOP in Res GREX tbv Amerikalaan reconstructie (2)			1.764	1.764		
De reconstructie van de Amerikalaan (deel Flemingweg-Renaissancelaan) is in voorbereiding. De dekking komt deels uit de jaarlijks beschikbare investeringsruimte voor reconstructies en deels uit een bijdrage vanuit de al afgesloten grondexploitatie Kerk en Zanen KLOP Plus. Deze laatste bijdrage is voorlopig gereserveerd binnen de reserve GREX en wordt met dit besluit ingezet als dekking voor deze reconstructie. De dekking is gekoppeld aan het in 2025 beschikbaar gestelde krediet 39124173. In 2025 is deze dekking per ongeluk niet verwerkt. Om de dekking alsnog beschikbaar te krijgen, wordt deze daarom in 2026 opnieuw geraamd.						

BWG TOELICHTING	Raad NJN		NJN neutraal		NJN saldo	
	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
370-Actualisatie IEXen NJN26			-42			
Actualisatie IEXen NJN26						
468-NJN Staat D actualisatie kapitaallasten						-652
Op basis van ontwikkelingen van de investeringen en rente worden de kapitaallasten geactualiseerd.						
BGW met een bedrag van € -475.000 tot en met € 475.000		**300**		**11**		
Eindtotaal	**24.644**	**24.644**	**-3.006**	**-1.433**	**-136**	**-1.077**

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

3.3 Programma 3 Duurzaam

Het programma 3 Duurzaam bestaat uit het volgende doel met de thema's:

PGM	DOELEN	THEMA'S
3	Groen doen we samen	Klimaat
		Duurzaamheid

Voor het college uitvoeringsprogramma voor programma 3 Duurzaam wordt verwezen naar het Uitvoeringsprogramma_2022-2026 Gemeente Alphen aan den Rijn (Samen bouwen aan een duurzame en vitale gemeente).

3.3.1 Doel: Groen doen we samen

Wat willen we bereiken?

1. Ontwikkelen van een gezonde, klimaatrobuuste, biodiverse en circulaire leefomgeving, die beter bestand is tegen droogte, hitte en wateroverlast, en waar ruimte is voor diverse dieren, (eetbare) planten en ontmoeting.
2. Verminderen van het energieverbruik, bewerkstelligen van de overgang naar duurzame warmte en het vergroten van de opwek van hernieuwbare energie.
3. Realiseren van een stabiele, duurzame energie-infrastructuur.
4. Verduurzamen van gemeentelijk vastgoed.
5. Grondstoffen zoveel mogelijk gescheiden inzamelen en hergebruiken, en restafval waar mogelijk voorkomen (zie programma 2 Wonen).

Aanvullende speerpunten

In het raadsbesluit Aanpak Uitvoeringsprogramma Coalitieakkoord Zichtbaar en dichtbij zijn de volgende speerpunten binnen Programma 3 opgenomen:

- Continueren duurzaamheidsprogramma 2021-2030 en uitvoeren Programma Energietransitie;
- Uitvoering isolatieaanpak met onder meer uitbreiden energiecoaches, aanpak energiearmoede, lokale Nationale isolatie programma (NIP)-subsidieregeling, vereniging van Eigenaren (vve)-ontzorgingsaanbod, wijkgerichte aanpakken en een pilot energiepunten in de wijk. Om grootschalige isolatieaanpak uit te kunnen voeren, stelt de gemeente een soortenmanagementplan (SMP) op;
- Transitievisie warmte: eind 2024 is gestart met het proces van het opstellen van het Warmteprogramma (oplevering voor eind 2027) en de uitvoering van het verkenningsgebied Zeeheldenbuurt. Hier wordt een samenwerkingsovereenkomst met verschillende partijen voorbereid. Daarnaast werken we aan de gemeentelijke deelneming in een publiek warmtebedrijf, waarbij we onderzoek doen naar warmtebronnen voor collectieve warmtenetten, de exacte rolneming van de gemeente en strategie voor de korte en lange termijn;
- Opwek- en energiesysteem: opstellen van een uitvoeringsstrategie voor zon op dak, uitvoering geven aan het Energieakkoord en daaruit voortkomende ontwikkelingen, netcongestie beperken door het slim inzetten van beschikbare energie, afstemmen met Liander over inzicht in en verzwaring van het elektriciteitsnet, ondersteunen van ITC/PCT-terrein bij ontwikkelen van gesloten distributiesysteem (GDS) en afhankelijk van de visie van Provincie Zuid-Holland (PZH) het opstellen van beleid voor grootschalige opwek zonne-energie;

- Regionale samenwerking warmte-/energietransitie: onder andere doorontwikkeling RES 1.0, programma Opwek Energie op Rijksgronden, Toekomstbestendige Landschappen en Energylane;
- Faciliteren van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer en voorbereiden implementatie zero-emissie stadslogistiek (programma 2 wonen);
- Aanpak verduurzaming bedrijven en bedrijventerreinen: energie, vergroening, circulair (zie ook programma 5 Economie);
- Voorbeeldfunctie duurzaamheid: de gemeente geeft het goede voorbeeld richting inwoners en ondernemers, door onder andere het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed, verduurzamen van het eigen wagenpark en het verduurzamen van de openbare ruimte (klimaatadaptatie, circulair);
- Versterken inwonersgerichte (klimaatadaptieve) vergroeningsmaatregelen: onder andere operatie Steenbreek, Eetbaar Alphen, klimaatsubsidie groene dak en tuin en groen aanplant;
- Vergroening openbare ruimte: verminderen areaal verharding voorgroen en bomen toevoegen waar dat mogelijk is;
- Vergroening bedrijventerreinen (programma 5 Economie);
- Vergroening entree dorpen en wijken;
- Opstellen van een lokaal hitteplan (motie 2025).

Samenvatting ontwikkelingen

Het realiseren van een stabiele en duurzame energie-infrastructuur staat onder grote druk. Dit komt door de snel stijgende vraag naar elektriciteit en de toenemende netcongestie. Daarnaast is de fysieke ruimte voor bovengrondse en ondergrondse energie-infrastructuur beperkt. Ook nemen de zorgen over de robuustheid en weerbaarheid van het energiesysteem toe. De relatief eenvoudige maatregelen, zoals het stimuleren van energiebesparing, kleinschalige opwek en energiezuiniger bouwen, zijn niet meer voldoende. In samenwerking met Liander en Tennet wordt naar korte en lange termijn oplossingen voor netcongestie gezocht. Als gemeente proberen we daarbij zoveel mogelijk toe te bewegen naar een toekomstbestendig energiesysteem en we stimuleren inwoners en bedrijven in innovatieve oplossingen.

Deze nieuwe fase in de energietransitie heeft ook invloed op de regionale samenwerking. Waar de eerste jaren vooral in het teken stonden van het formuleren van ambities en het ontwikkelen van beleid, staan nu de uitvoerbaarheid en realisatie centraal. Daarbij wordt steeds duidelijker dat energie niet langer als afzonderlijk beleidsterrein kan worden beschouwd, maar onderdeel is van een breder energiesysteem dat direct samenhangt met woningbouw, economische ontwikkeling, mobiliteit, warmtevoorziening en ruimtelijke ordening. Het risico is reëel dat de RES 1.0 doelstelling voor duurzame opwek (1,14 TWh duurzame opwek in 2030) niet behaald wordt. Het Regionaal Energie Akkoord 2017-2025, dat voornamelijk doelstellingen had op warmte en opwek, is inmiddels ook verlopen. Om bovenstaande redenen heeft de RES in 2026 dan ook opdracht gekregen van de Commissie DEG om een startnotitie op te stellen om het Regionaal Energie Akkoord te actualiseren.

Vanaf 1 juli 2026 hanteren de netbeheerders ook voor de netaansluiting voor kleinverbruik een wachtlijst. De grenzen van het huidige energiesysteem komen hiermee in zicht en dit heeft impact op maatschappelijke en economische ontwikkelingen. In Q1 en Q2 van 2026 is een impactanalyse opgesteld en vanaf de zomer bereiden we ons voor op het proces om voor

woningbouwprojecten en onderwijshuisvesting vervroegd aansluitingen aan te vragen bij Liander. Vanaf 1 oktober 2026 doet de gemeente de gecoördineerde aanvragen. Ook daarna houdt de gemeente de mogelijkheid om projecten eerder aan te vragen. Hiermee komen projecten met maatschappelijke prioriteit, zoals woningbouw, hoger op de wachtlijst.

Door het succes van de Duurzaamheidslening SVn is het plafondbudget bereikt. Dat betekent dat er een tijdelijke stop is en er geen Duurzaamheids- en geen Stimuleringsleningen meer aangevraagd kunnen worden. Er wordt gekeken naar het vervolg van deze leningen.

Regie op ondergrond, water en bodemsturend

Bij de ontwikkeling van de Gnephoek, hebben we, als één van de eerste gemeenten in Nederland, het principe Water en bodemsturend toegepast. Daarvoor hebben we informatie en kennis van het water- en bodemsysteem verworven. In de nabije toekomst is het nodig om de data samen te brengen in een ondergrondmodel. Dit helpt ons om op een kostenefficiënte manier een toekomstbestendige, klimaatadaptieve en gezonde ontwikkeling te realiseren. Ook leren we hiervan hoe we in de bestaand stedelijk gebied regie op de ondergrond kunnen toepassen. De ruimte in de ondergrond is vaak te beperkt voor bijvoorbeeld extra groen en warmtenetten.

Natuurinclusieve en toekomstbestendige leefomgeving

Klimaatadaptieve maatregelen worden in toenemende mate belangrijker door een toename in de frequentie en hevigheid van extreme weersomstandigheden, met name hevige piekbuien en langere perioden van droogte en hitte, zoals we in de zomerperiode van 2026 mee te maken hebben gehad.

Het uitvoeringsprogramma voor klimaatadaptatie en biodiversiteit is in 2026 vastgesteld. Als uitwerking daarvan, en de Agenda Groene Leefomgeving, is een lokaal hitteplan in Q2 vastgesteld door de raad. Ook is gestart met het opstellen van een natuurherstelplan en de actualisatie van de groenstructuurkaart.

Het toepassen van klimaatadaptieve maatregelen is integraal onderdeel van de voorbereiding van projecten in de openbare ruimte en gebiedsontwikkeling. Voor een actueel beeld van kwetsbaarheden is een nieuwe ronde stresstesten opgestart, waarbij wordt aangesloten op de werkwijze van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

Reguliere kosten worden gedekt vanuit het gemeentelijk Watertakenprogramma en het onderhoud van de openbare ruimte. Voor de aanvullende klimaatadaptieve en circulaire maatregelen in de openbare ruimte zijn nog geen structurele middelen beschikbaar. De middelen voor deze maatregelen worden nu gedeeltelijk gedekt uit de Duurzaamheidsreserve en uit de ontvangen subsidie in het kader van de Impulsregeling klimaatadaptatie. Zie ook onder risico's.

Verduurzaming vastgoed

In de ‘Nota Op weg naar duurzaam gemeentelijk vastgoed 2025-2029’ (vastgesteld dec 2024) zijn de concrete doelen voor een energieneutrale, circulaire en klimaat adaptieve gemeentelijke vastgoedportefeuille opgenomen. In de ‘Routekaart Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed Gemeente Alphen aan den Rijn 2024-2027’ is mede op basis van het beschikbare budget een planning gemaakt. De uitvoering is vanwege personele factoren vertraagd van start gegaan. Ook de voorbereiding vraagt, mede door afstemming met gebruikerswensen, soms meer

tijd dan eerder verwacht. Hierdoor is enige achterstand opgelopen. Mede door aanvulling van de projectcapaciteit en slimme keuzes in de projectorganisatie is de achterstand niet verder opgelopen.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema dienstverlening toegelicht:

Inspanningen thema klimaat	Stand
Groen: Er is vastgesteld waar nieuwe aanplant van bomen ruimtelijk en ecologisch wenselijk is. Op basis hiervan wordt nieuwe aanplant gefaseerd gerealiseerd.	😐
Toelichting op de afwijkingen: Wegens capaciteitstekort is dit wel opgestart, maar minder voortvarend. Daardoor komt het dit jaar nog niet tot afronding. In het coalitieakkoord is één van de speerpunten de komende coalitieperiode het verder uitwerken en vastleggen van groennormen. Bomen zijn daar een onderdeel van.	
Risico's: Geen	
Beheersmaatregel: Team aanvullen qua capaciteit en opnemen in het nieuwe collegeprogramma.	
Groen: Aanleggen groene entrees bij dorpen en kernen	☺
Groen: Aanleggen en verbinden van groenstructuren	☺
Groen: Implementeren van groennormen om leefbaarheid en biodiversiteit te versterken	😐
Toelichting op de afwijkingen: Wegens capaciteitstekort is dit wel opgestart, maar minder voortvarend. Daardoor komt het dit jaar nog niet tot afronding. In het coalitieakkoord is één van de speerpunten de komende coalitieperiode het verder uitwerken en vastleggen van groennormen.	
Risico's: Geen	
Beheersmaatregel: Team aanvullen qua capaciteit en opnemen in nieuwe collegeprogramma	
Groen: Voortzetten aanleg van een bijensnelweg	☺
Groen: Stimuleren en versterken van stadslandbouw (Eetbaar Alphen)	☺
Water en klimaat: Onderzoeken hoe klimaatstresstesten kunnen worden ingezet om droogte, hitte en water overlast in gebieden in kaart te brengen en te verminderen. Op basis van deze resultaten is een Uitvoeringsprogramma Klimaatadaptie opgesteld.	☺
Water en klimaat: Onderzoek naar alternatieven voor waterberging (onder andere watergebiedsplan Alpherhoorn en mogelijkheden voor hemelwaterverordening)	☺
Water en klimaat: Voortzetten van subsidieregelingen groene daken en groene tuinen (regenton, vervangen stenen door planten).	☺
Water en klimaat: Inwoners en ondernemers stimuleren bij het nemen van klimaatadaptieve maatregelen, onder andere door het voortzetten van Operatie Steenbreek.	☺

Inspanningen thema klimaat	Stand
Water en klimaat: Grijswatersystemenwee stimuleren bij nieuwbouwwijken.	☺

Inspanningen thema duurzaamheid	Stand
Verduurzaming van bestaande woningen: Voortzetten duurzaamheidsleningen	😐
Toelichting op de afwijkingen: Door het succes van de Duurzaamheidslening is het plafondbudget bereikt. Dat betekent dat er een tijdelijke stop is en er geen duurzaamheids- en s timuleringsleningen meer aangevraagd kunnen worden. Alle aanvragen die voor de stop zijn ingediend, worden afgehandeld.	
Risico's: Er wordt een besluit genomen over het vervolg van deze leningen.	
Beheersmaatregel: Heroverweging om de leningen voort te zetten of middelen anders in te zetten.	
Verduurzaming van bestaande woningen: Stimuleringslening voor scholen, verenigingen en maatschappelijke organisaties	☺
Verduurzaming van bestaande woningen: Aanpak energiearmoede	☺
Verduurzaming van bestaande woningen: Energieadviezen door Energiek Alphen	☺
Verduurzaming bestaande woningen: Ondersteuningsaanbod VvE's	☺
Verduurzaming bestaande woningen: Isolatiesubsidie NIP	☺
Verduurzaming van bestaande woningen: Energiepunten in de wijk	☺
Verduurzaming van bestaande woningen: Wijkaanpakken energiebesparing en voorbereiding op aardgasvrij in nauwe samenwerking met Woonforte en WyWonen.	☺
Verduurzaming van bestaande woningen: Energieklussendiensten met Participe en Actief Rijnwoude ter ondersteuning van inwoners	☺
Warmtetransitie: Opstellen Warmteprogramma	☺
Warmtetransitie: Start in vijf verkenningswijken: Planetenbuurt, Ridderveld-West, omgeving Archeon, Havenfront-Zeeheldenbuurt en Boskoop-west.	😐
Toelichting op de afwijkingen: Het verkenningsgebied Havenfront/Zeeheldenbuurt is de basis voor de Alphense Warmtetransitie. Parallel aan deze uitwerking wordt de rolneming van de gemeente in een warmtebedrijf in het kader van de warmtetransitie onderzocht. Hierbij is er focus op de voortgang van de woningbouw bij Gnephoek, gebiedsstrategie Ridderveld, de ontwikkeling van de aardwarmtebron en de ontwikkeling van een project voor collectieve warmte in Havenfront - Zeeheldenbuurt. De andere projecten in verkenningsgebieden Planetenbuurt, Ridderveld-west, Boskoop-west en Archeon hebben daarom een lagere prioriteit.	
Risico's: Niet van toepassing	
Beheersmaatregel:	

Inspanningen thema duurzaamheid	Stand
In de uitwerking van het Warmteprogramma worden de verkenningswijken geëvalueerd en heroverwogen. Er wordt daarom niet gewerkt aan andere verkenningsgebieden uit de transitievisie warmte naast Havenfront/Zeeheldenbuurt.	
Duurzame energie: Opstellen RES 2.0 en doorvertaling naar gemeentelijk beleid 2023	☹
Toelichting op de afwijkingen: Voor duurzame opwek is het risico reëel dat de regio Holland Rijnland, waar de gemeente Alphen aan den Rijn onderdeel van uitmaakt, de RES 1.0 doelstelling (1,14 TWh duurzame opwek in 2030) niet behaalt.	
Risico's: Het niet behalen van de doelstelling op duurzame opwek leidt ertoe dat we lokaal minder decentraal opgewekte duurzame energie beschikbaar hebben. Als gevolg hiervan moet de gemeente andere oplossingen zoeken om de impact van netcongestie te beperken. Ook geeft provincie Zuid-Holland met de Routekaart Elektriciteit aan verantwoordelijkheid te willen nemen voor het behalen van de doelstelling, onder andere door het vaststellen van locaties voor windturbines.	
Beheersmaatregel: De RES-regio Holland Rijnland heeft een startnotitie opgesteld om het Regionaal Energieakkoord te actualiseren. Dit nieuw op te stellen akkoord moet niet alleen de regionale ambitie voor het energiesysteem richting 2050 bevatten, maar ook de concrete doelstellingen voor 2032, 2040 en 2050, de bijdragen van de betrokken partijen, afspraken over samenwerking en monitoring en de randvoorwaarden voor uitvoering. Aanvullend richt de gemeente zich op kleinschalige opwek, zoals zon op dak, en slimmer gebruik van het elektriciteitsnet.	
Duurzame energie: Onderzoek naar de totale behoefte aan duurzame energie in de gemeente	☺
Duurzame energie: Inzet van de subsidioloog om diverse landelijke en Europese subsidies op het gebied van klimaat en duurzaamheid te verkrijgen	☺
Duurzame energie: Opstellen en uitvoering geven aan gemeentelijk beleid voor kleine windmolens	☺
Duurzame energie: Voortzetten van het verduurzamen van de resterende 25% van straatverlichting met led en bewegingsmelder	☺
Duurzame energie: Kennis bundelen en voorlichten inwoners en bedrijven over duurzame energie	☺
Organiseren van een jaarlijks duurzaamheidsfestival met partners	😐
Toelichting op de afwijkingen: We organiseren geen duurzaamheidsfestival, maar we bouwen duurzame relaties met partners op andere wijze.	
Risico's: Niet van toepassing	
Beheersmaatregel: Samen met onze partners organiseren we of dragen we bij aan diverse doelgroepgerichte bijeenkomsten over specifieke duurzaamheidsthema's, denk onder meer aan VOA-congres	

Inspanningen thema duurzaamheid	Stand
Doe maar duurzaam, workshops Operatie Steenbreek, inspiratiemarkt eetbaar groen en energiemarkten.	
Een lokaal energienetwerk oprichten op het ITC/PCT- terrein	
Toelichting op de afwijkingen: Door de congestie op het elektriciteitsnet van TenneT én doordat Liander onverwacht de samenwerking beëindigde, werd een energiehub via het Liandernet onmogelijk. Daarom is nu opnieuw gestart om een privaatnet als oplossing uit te werken. Dat houdt in dat er een nieuw net op het terrein wordt aangelegd en geëxploiteerd (een Gesloten Systeem ofwel GS genoemd), door de bedrijven op het terrein, in samenwerking met de gemeente. Inmiddels heeft een externe partij een haalbaarheidsstudie uitgevoerd, waaruit blijkt dat de business case positief is. De verwachting is dat op korte termijn de ondernemers het project verder kunnen uitbouwen, eventueel met de gemeente als aandeelhouder.	
Risico's: Aanpak vanuit privaat net (Gesloten Systeem, GS) lijkt op dit moment haalbaar, echter pas in 2027.	
Beheersmaatregel: Projectplan opgesteld, betrokkenheid van de ondernemers (ook via financiële bijdrage). Doordat de gemeente op tijd een eigen aansluiting op het terrein geregeld heeft, vormt de TenneT-netcongestie geen belemmering.	
In samenwerking met Liander onderzoek naar slimme oplossingen voor de netcongestie, zodat teruglevering en ontwikkeling mogelijk worden	
Toelichting op de afwijkingen: Bij woningbouw en bedrijventerreinen staan we samen met Liander voor een grote uitdaging vanwege netcongestie. Liander heeft eind 2025 aangekondigd dat kleinverbruikers per 1 juli 2026 ook op de wachtlijst kunnen komen te staan. Gemeenten worden vanaf oktober 2026 verantwoordelijk voor het eerder aanvragen van aansluitingen voor woningbouw- en onderwijshuisvesting bij de netbeheerder. Dit proces heet 'eerder aanvragen'.	
Risico's: Risico dat het niet altijd mogelijk is om nieuwe ontwikkelingen op tijd van stroom te voorzien.	
Beheersmaatregel: Verbeteren van de samenwerking met Liander door het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst, verkennen van netbewuste ontwikkeling zoals netbewust bouwen, slim laden en andere innovatie oplossingen. Daarnaast is een impactanalyse van de netcongestie op gebiedsontwikkeling uitgevoerd. De gemeente gebruikt vanaf 1 oktober haar bevoegdheid om aansluitingen voor woningbouw- en onderwijshuisvesting eerder aan te vragen.	
Inzet op Zon op Dak bij bedrijven en/of op bedrijventerreinen in samenwerking met lokale en regionale partners	
Onderzoek naar een lokaal energieloket voor bedrijven	
Opstellen en uitvoeren Routekaart voor het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed in eigendom van de gemeente	
Vaststellen Kadernota vastgoed voor de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed	

Inspanningen thema duurzaamheid	Stand
Ontwikkelen passend aanbod voor ondersteuning van verduurzaming van onderwijshuisvesting en voortzetten groenblauwe schoolpleinen	☺

Inspanningen thema afval	Stand
Ruimte geven aan vitale groepen in de samenleving, zoals groenvrijwilligers en vrijwilligers die zich inzetten voor een schone omgeving, samen met de Schone Buurtcoaches en ondernemers	☺

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Risico's	Actueel
In de 'Routekaart Verduurzaming Gemeentelijk Vastgoed Gemeente Alphen aan den Rijn 2024-2027' is mede op basis van het beschikbare budget een planning gemaakt van de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed. Hieruit blijkt dat de beschikbare middelen in de periode 2024-2027 goed aansluiten bij de mogelijke verduurzamingssnelheid gelet op de ontwikkelingen in de portefeuille. Tegelijkertijd sluit het verduurzamingstempo (en het beschikbare budget) niet aan bij dat wat nodig is om onze eigen ambities en de landelijke verplichtingen ter realiseren. Gevolg is dat gemeente niet het gewenste voorbeeld kan geven. Een ander gevolg is het ontstaan van een waterbedeffect: in latere jaren is jaarlijks een hoger budget nodig om toch aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Tegelijk is het verhogen van het beschikbare budget nu niet passend gezien de mogelijke verduurzamingssnelheid en gelet op de ontwikkelingen in de vastgoedportefeuille. Deze ontwikkelingen in de vastgoedportefeuille, met name functionele wensen vanuit beleidsteams en gedachten over herontwikkelingen van gebieden, kunnen vertragend werken op de verduurzaming en de uitvoering van ons reguliere planmatige onderhoud aan de panden. Voordat een pand wordt verduurzaamd, is namelijk wel duidelijkheid nodig over de toekomst van een pand of de gewenste inrichting. Zolang dat er niet is, wordt het pand niet verduurzaamd. Daarnaast is een relevante factor in het realiseren van onze doelstellingen het daadwerkelijk afstoten/slopen van panden waarvoor dit voorzien is. Dit zijn met name panden die liggen in een gebied waar Gebiedsontwikkeling wordt voorbereid. We zien dat de markt voor de verduurzaming van vastgoed oververaagd wordt, zowel op het gebied van uitvoerende partijen als materialen. De verwachting is dat deze krapte toeneemt, omdat meer gemeenten de verduurzaming van hun vastgoed vormgeven. Dit kan leiden tot vertraging en kostenverhoging bij de uitvoering van verduurzaming gemeentelijk vastgoed. Door een slimme inkoopstrategie proberen we dit risico te beheersen. Tot slot is de aanwezigheid van interne uitvoeringscapaciteit van belang, deze is op dit moment op sterkte.	Ja

Risico's	Actueel
Netcongestie wordt een steeds urgenter probleem en blokkeert de energietransitie in Alphen aan den Rijn. Tennet wijst geen nieuwe grootverbruik aansluitingen toe in Zuid-Holland tot 2032-2035. Liander volgt dit beleid en per 1 juli 2026 plaatst de ACM ook kleinverbruik aanvragen op een wachtlijst. Gemeenten worden per oktober 2026 verantwoordelijk voor het aanvragen van aansluitingen voor woningbouw en onderwijshuisvesting. Lokale opwek via windturbines heeft onvoldoende politiek draagvlak gekregen. Het gevolg is dat bedrijven, woningbouw en maatschappelijke instanties geen of beperkte netaansluiting krijgen. De RES 1.0-doelstelling van 1,14 TWh duurzame opwek in 2030 wordt naar verwachting niet gehaald. Dit remt de woningbouw, economische ontwikkeling en verduurzaming van de gemeente. In 2025 is de regionale Actieagenda Netcongestie en Energiesysteem vastgesteld. De uitvoering van de tien kernpunten is gestart. In 2026 stelt de regio Holland Rijnland een startnotitie op om het Regionaal Energieakkoord te actualiseren. Het, na vaststelling van de startnotitie, nieuw op te stellen akkoord moet niet alleen de regionale ambitie voor het energiesysteem richting 2050 bevatten, maar ook de concrete doelstellingen voor 2032, 2040 en 2050, de bijdragen van de betrokken partijen, afspraken over samenwerking en monitoring en de randvoorwaarden voor uitvoering.	Ja
Onzekere Rijksfinanciering en lokale bezuinigingen bedreigen de continuïteit van de energietransitie en het duurzaamheidsprogramma. Het uitblijven van structurele duidelijkheid vanuit het Rijk over de CDOKE-middelen dwingt tot tijdelijke inhuur. Dit verhindert structurele formatievorming en leidt tot verlies van cruciale kennis bij vertrek van extern personeel. Tegelijkertijd beperkt de structurele bezuiniging op het Duurzaamheidsprogramma de uitvoering van klimaatadaptatie en circulaire ambities. Het tekort aan stabiele middelen vergroot de kwetsbaarheid voor hitte, droogte en stijgende grondstofprijzen. De afhankelijkheid van incidentele subsidies volstaat niet om de noodzakelijke langetermijn investeringen in een vitale leefomgeving te borgen.	Ja
Voor de uitvoering van de Agenda Groene Leefomgeving wordt uitgegaan van dekking binnen bestaande budgetten. Als aanvullende middelen noodzakelijk blijken en niet tijdig beschikbaar komen, bestaat het risico dat de uitvoering van (onderdelen van) de agenda vertraging oploopt. Met de Agenda Groene Leefomgeving gaan we nieuwe plantplaatsen aanwijzen voor extra bomen. Hiervoor is mogelijk in de komende jaren aanvullend budget nodig. Als dit niet beschikbaar komt, leidt het mogelijk tot vertraging van aanplant van extra bomen.	Ja
De ruimte in de ondergrond is beperkt voor kabels en leidingen, warmtenetten, groen, riolering, etc. Regie op de ondergrond is noodzakelijk om alle opgaven waar we aan werken integraal te realiseren. Hiervoor zijn de komende jaren middelen en menskracht nodig.	Ja

Risico's	Actueel
In onze gemeente is funderingsproblematiek van particuliere panden een steeds groter probleem. Vooral voor de pandeigenaren is dit een financieel en welzijnsrisico. In het kader van de Nationale funderingsaanpak moet de gemeente minimaal de kwetsbaarheden beter in beeld moeten krijgen. De verwachting is dat de gemeente in de toekomst ook een meer faciliterende rol moet nemen.	

Relevante beleidsnota's

Geen relevante beleidsnota's bij dit onderdeel.

3.3.2 Wat mag het kosten?

Ontwikkelingen baten en lasten

De ontwikkeling van de lasten en baten van programma 3 Duurzaam na mutaties in deze Najaarsnota 2026 is hieronder weergegeven:

	Gewijzigde begroting t/m VJN 2026		Raadsbesluiten		NJN Neutraal		NJN Saldo		Gewijzigde begroting 2026	
Programmabegroting	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
3 Duurzaam	21.269	5.454	54	0	-536	0	352	0	21.138	5.454
Totaal exploitatie	*21.269*	*5.454*	*54*	*0*	*-536*	*0*	*352*	*0*	*21.138*	*5.454*
3 Duurzaam	170	5.902	0	54	85	35	0	0	255	5.991
Totaal mutaties reserves	*170*	*5.902*	*0*	*54*	*85*	*35*	*0*	*0*	*255*	*5.991*
Totaalprogramma 3	**21.439**	**11.356**	**54**	**54**	**-451**	**35**	**352**	**0**	**21.393**	**11.445**

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

Door de bijstellingen in deze Najaarsnota dalen de geraamde lasten (exclusief mutaties reserves) van programma 3 met € 0,1 miljoen tot een totaal van € 21,1 miljoen. De geraamde baten (exclusief mutaties reserves) zijn ongewijzigd. Bij elke BGW met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000 nemen we een toelichting op. Bij een BGW met een bedrag van € -475.000 tot en met € 475.000 nemen we geen toelichting op.

	Raad NJN		NJN neutraal		NJN saldo	
BWG TOELICHTING	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
Exploitatie	54		-536		352	
BGW met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000			**-536**			
371-Dekking vacatureruimte			-500			
Binnen onze organisatie bestaat al geruime tijd spanning tussen de ambitie en taken enerzijds en de beschikbare personele en financiële middelen anderzijds. Om hierin meer evenwicht te realiseren, is eind 2025 het programma "Inzicht en Evenwicht in Formatie' (IEF) gestart. Het programma richt zich op een structurele balans tussen de opgaven van de organisatie en de beschikbare capaciteit. Voor de jaarschijf 2026 wordt een budgetneutrale verschuiving van materiële middelen voor formatie voorgesteld. Hiermee wordt beoogd de						

	Raad NJN		NJN neutraal		NJN saldo	
BWG TOELICHTING	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
vaste formatie uit te breiden en tegelijkertijd de externe inhuur te beperken. De dekking hiervoor wordt gevonden in resterende middelen op stelposten.						
BGW met een bedrag van € -475.000 tot en met € 475.000	54		-36		352	
Reserves		54	85	35		
BGW tussen -€ 475.000 en € 475.000		54	85	35		
Eindtotaal	54	54	-451	35	352	

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

3.4 Programma 4 Samenleving

Op 10 juli 2025 is de sociale visie 2025-2035 'Samen leven, samen bouwen' vastgesteld. Een belangrijke stap, want hiermee geven we richting aan hoe we als gemeente en gemeenteraad, samen met onze inwoners en maatschappelijke partners, zorgen voor passend en betaalbaar sociaal beleid. De sociale visie beschrijft waar we als gemeente staan, welke maatschappelijke ontwikkelingen onze aandacht vragen en hoe we deze uitdagingen aan gaan als gemeente. Alphen aan den Rijn kiest ervoor om drie opgaven centraal te stellen: bestaanszekerheid, kansengelijkheid en gezond leven in een gezonde leefomgeving. Door deze opgaven in samenhang op te pakken, maken we winst voor onze samenleving kansrijk. De sociale visie is samen met het Coalitieakkoord de toetssteen voor de keuzes die we maken, nu en in de toekomst.

Het programma 4 Samenleving bestaat uit de volgende doelen met de thema's:

PGM	DOELEN	THEMA'S
4	De basis op orde	Bestaanszekerheid
	Vitale wijken	Gelijke kansen voor iedereen
		Veiligheid
	Positieve gezondheid	Gezond leven en welbevinden
		Vastgoed
		Vluchtelingenopvang

Voor het college uitvoeringsprogramma voor programma 4 Samenleving wordt verwezen naar het Uitvoeringsprogramma_2022-2026 Gemeente Alphen aan den Rijn (Samen bouwen aan een duurzame en vitale gemeente).

Algemeen

In dit hoofdstuk zijn per doel aangegeven: de belangrijkste ontwikkelingen, wat we willen bereiken en wat we gaan doen. Hierbij zijn ook steeds de ruimtescheppende maatregelen en belangrijkste risico's benoemd. In algemene zin willen we hierbij wel de volgende aandachtspunten meegeven. Landelijke maatschappelijke- en economische ontwikkelingen kunnen onze budgetten voor voorzieningen, zoals BUIG, Minima, wmo en het ontwikkelbedrijf raken. De consequenties daarvan moeten in volgende begrotingen worden meegenomen. Alphen aan de Rijn heeft een rijk palet aan maatschappelijke voorzieningen, maar het in stand houden van dit voorzieningenniveau is kwetsbaar. In een aantal gevallen is bij voorbeeld wel de initiële investering gedekt, maar moet nog worden gekeken naar de structurele dekking van de exploitatielasten. Wet- en regelgeving vanuit het Rijk kan financiële ruimte creëren bijvoorbeeld voor de eigen bijdrage voor huishoudelijke hulp of juist onze ruimte beperken waarbij gelden vervallen die we nu inzetten voor belangrijke initiatieven zoals de doorontwikkeling richting het nieuwe Aanvullende Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA) als opvolger van GALA en IZA. In 2026 en verder moeten we daarop anticiperen.

3.4.1 Doel: De basis op orde

Thema: Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid betekent dat je een stabiele basis hebt. Je kunt 's avonds in een bed stappen in je eigen huis, hoeft niet bang te zijn dat morgen alles wegvalt en je hebt genoeg geld om van te kunnen leven. We zien bestaanszekerheid als het fundament voor een gezond en kansrijk leven. Als gemeente geven we daarom prioriteit aan bestaanszekerheid.

Wat willen we bereiken?

1. We willen voor alles dat inwoners een dak boven het hoofd hebben en houden, ook als zij zorg en ondersteuning nodig hebben. Huisvesting is voor inwoners de eerste stap naar bestaanszekerheid.
2. We willen dat inwoners en ondernemers financieel gezond zijn.
3. Iedereen in Alphen aan den Rijn telt en doet volwaardig mee. We hebben daarbij aandacht voor wat mensen kunnen, maar ook voor wat ze niet (meer) kunnen.

Samenvatting ontwikkelingen

Wet Participatiewet in Balans

1 januari 2026 is de beoogde ingangsdatum voor de Wet Participatiewet in Balans (spoor 1). Dit spoor bevat in totaal 23 maatregelen die inwoners meer rechtszekerheid en inkomenszekerheid moeten geven. Gedurende de periode van 1 januari tot en met 2027 worden deze maatregelen binnen 3 fases uitgerold. In haar Uitvoeringstoets vraagt de VNG-aandacht voor de financiële gevolgen van dit wetsvoorstel. Zij verwacht dat de uitvoeringskosten voor gemeenten stijgen en dat daarnaast ook verhoging van zowel het BUIG-budget als het re-integratiebudget nodig is voor een juiste uitvoering van de voorgestelde maatregelen. Nadere concretisering van de financiële gevolgen maakt geen onderdeel uit van het wetsvoorstel. Naast deze wet werken we aan de opgave Bestaanszekerheid om ook vanuit onze invloedssfeer hieraan bij te dragen.

Schuldhulpverlening

Landelijk zijn afspraken gemaakt over het basisniveau van dienstverlening bij schulden. Deze afspraken worden in 2026 landelijk verder uitgewerkt. Deze afspraken worden gevolgd en ingebed, als de dienstverlening hier nog niet aan voldoet.

In oktober 2025 is in de Rijnstreek gestart met Het Bouwdepot. Dat is een nieuwe, inventieve manier om jongeren in een kwetsbare positie te helpen om de regie over hun leven terug te pakken. De 10 deelnemende jongeren ontvangen een jaar lang iedere maand leer- en leefgeld. Dit bedrag mogen zij naar eigen inzicht besteden om te werken aan hun toekomst en zelf weer achter het stuur te komen. Met als belangrijkste basis: vertrouwen en waardering. In 2026 is een tweede groep van wederom 10 jongeren uit de Rijnstreek gestart.

Arbeidsmarkt

De komende jaren zetten we in op een inclusieve arbeidsmarkt: voor iedereen die kan werken, moet er werk te vinden zijn. Rijnvicus wordt de verbindende partner tussen overheid, onderwijs en ondernemers om dit zo goed mogelijk vorm te geven.

Een groot deel van het bijstandsbestand bestaat uit statushouders. Hun re-integratie duurt langer: zij combineren de wettelijke verplichtingen uit de Wet inburgering 2021 met de stap naar werk. Via Rijnvicus zetten we in op een duale aanpak waarin taal en werk samengaan, met taalstages en werkervaring; samen met het COA wordt bovendien al in de azc-periode gestart met de toeleiding naar werk. Daarnaast doet de gemeente als één van tien gemeenten mee aan een door het ministerie van SZW ondersteunde proef om de arbeidsparticipatie van vrouwelijke statushouders te vergroten. Bij veel bijstandsgerechtigden speelt bredere problematiek, zoals schulden, medische beperkingen, psychische klachten en een tekort aan kinderopvang. Ook werkgevers vragen om aanvullende begeleiding en nazorg bij plaatsingen. Al deze factoren maken de begeleiding naar duurzame uitstroom intensiever en tijdrovender.

Er is nauwe samenwerking met het lokale en regionale bedrijfsleven om meer inwoners in een kwetsbare situatie aan het werk te krijgen. Rijnvicus werkt toe naar aansluiting op VUM (Verbetering Uitwisseling Matchingsgegevens, waarmee landelijke uitwisseling van vacatures en gegevens van werkzoekenden mogelijk wordt. Rijnvicus zet ontwikkelbanen in om de uitstroom te bevorderen en ondersteunt sociale ondernemers die inwoners met een ondersteuningsbehoefte in dienst willen nemen.

Het Rijk stelt vanaf 2025 meerjarige impulsgelden beschikbaar om de opgebouwde sociale infrastructuur en de werkontwikkelbedrijven toekomstbestendig te maken, onder de landelijke afspraak dat elke gemeente in 2026 samen met haar werkontwikkelbedrijf een toekomstplan oplevert. Het concept van het plan is inmiddels gereed: het Toekomstplan Rijnvicus 2035, “Samen bouwen aan een sterke sociale infrastructuur en een toekomstbestendig werkontwikkelbedrijf”, is door de gemeenten Alphen aan den Rijn, Kaag en Braassem en Nieuwkoop samen met Rijnvicus opgesteld. Het plan wordt dit najaar bestuurlijk behandeld en met partners besproken; op basis daarvan wordt de inzet van de impulsgelden in afstemming met de gemeenten jaarlijks uitgewerkt in een bestedingsplan.

We geven specifieke aandacht aan Sociaal Return on Investment (SROI) bij alle aanbestedingen van onder andere de gemeente. Deze middelen willen we op een efficiënter wijze inzetten en laten bijdragen aan de ontwikkeling naar werk van inwoners die een traject volgen bij Rijnvicus.

We zetten in op het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid, door verder uitvoering te geven aan het regionaal beleidsplan laaggeletterdheid en de acties van het Taalpact Rijnstreek. Via de LLO Collectief subsidie die door Rijnvicus voor de arbeidsmarktregio is aangevraagd en in januari is toegekend - is er de komende 2 jaar 2,2 miljoen beschikbaar voor het versterken van basisvaardigheden waaronder laaggeletterdheid.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema bestaanszekerheid toegelicht:

Inspanningen thema bestaanszekerheid	Stand
Inkomen: vereenvoudiging van het stelsel. Bijvoorbeeld door: • Digitalisering aanvragen minimavoorzieningen voor wie dit kan, fysieke indienen blijft altijd mogelijk. Minder inzet op controle en het meer bestendig maken van regelingen die bijdragen aan bestaanszekerheid.	☺
Inkomen: de klantroute voor inwoners met een Participatie uitkering en de klantroute van zorg worden geëvalueerd en geoptimaliseerd. Hierin wordt het proces en de bestaande infrastructuur worden meegenomen.	😐
Toelichting op de afwijkingen: De opdracht voor sociale activering wordt met de komst van de Participatiewet in Balans per 1-1-2026 worden omgevormd. Dit door de komst van maatschappelijke participatie. Met de komst van participatie en de nieuwe taak voor het college die uit deze definitie volgt, vindt herijking van de klantroute plaats.	
Risico's: -	
Beheersmaatregel: -	
Inkomen: vergroten van het bereik van minimavoorzieningen.	☺
Inkomen: Invoering Participatiewet in balans, spoor 1. Het betreft 23 maatregelen om inwoners meer rechtszekerheid en inkomenszekerheid te bieden binnen de Participatiewet in afwachting van de fundamentele herziening van deze wet (spoor 2). De invoering van spoor 1 loopt gefaseerd. Per 1 januari 2026 gaat een deel van de eerste beoogde maatregelen in. Gedurende het jaar zullen vervolgens meer maatregelen gefaseerd geïmplementeerd worden. De laatste maatregelen vanuit spoor 1 (fase 3) gaat per 1 januari 2027 in. Ook hierna is nog een verdere implementatie noodzakelijk.	☺
Armoede/schulden: we ondersteunen inwoners met geldzorgen zo goed mogelijk. In 2026 ontwikkelen we deze ondersteuning verder door: • De Helpdesk Geldzaken start een pilot voor een chat-functie. Op deze manier kunnen onze inwoners laagdrempelig met ons in contact komen, bijv. jongeren. Stand van zaken: De ontwikkeling van een chat-functie is een gemeentebreed vraagstuk en kan niet alleen voor de helpdesk opgepakt worden. • Ondersteuning aan inwoners met geldzorgen die niet in aanmerking komen voor inkomensondersteunende voorzieningen, bijvoorbeeld door inwoners met betalingsachterstanden gericht te benaderen (vroegsignalering) en de Helpdesk Geldzaken zoveel als mogelijk onder de aandacht te brengen.	☺
Armoede/schulden: we gaan opnieuw onderzoeken op welke manier inwoners toegang kunnen behouden tot basisvoorzieningen (zoals de bibliotheek) rekening houdend met de ontwikkeling van de Alphenpas.	☺
Armoede/schulden: We willen inwoners met een krappe beurs zo goed mogelijk ondersteunen en kinderen die in deze gezinnen opgroeien dezelfde kansen	☺

Inspanningen thema bestaanszekerheid	Stand
bieden als kinderen uit gezinnen die meer financiële ruimte hebben. Daarom gaan we in 2026 scholen waar veel kinderen op zitten uit eerdergenoemde gezinnen, ondersteunen door aan te sluiten bij het aansluiten bij het Jeugdeducatiefonds.	
Laaggeletterdheid: Inzetten op het voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid, door verder uitvoering te geven aan het regionaal beleidsplan laaggeletterdheid en de acties van het Taalpact Rijnstreek.	☺
Meedoen en ontwikkelen: meer jongeren aan het werk door het inzetten van maatwerk als zij niet op eigen kracht aan het werk komen, waarbij allereerst wordt ingezet op het halen van een startkwalificatie en als dat niet lukt een werk (ervarings)plek. Rijnvicus biedt leerwerktrajecten waarin werken en leren worden gecombineerd en jongeren een praktijkverklaring op MBO-niveau 1/2 kunnen halen en werkt hierin nauw samen met het onderwijs. Rijnvicus is initiatiefnemer voor de doorontwikkeling richting Holland Rijnland van de BBL-trajecten.	☺
De gemeente is verantwoordelijk voor de begeleiding van statushouders en gezinsmigranten in het inburgeringsproces. Daarbij worden de volgende doelstellingen nagestreefd voor inburgeraars: • Inburgeraars behalen hun hoogste haalbaar taalniveau en ontwikkelen en ontdekken hun talenten en vaardigheden; • Inburgeraars doen naar vermogen mee en voelen zich sociaal verbonden met de samenleving; • Inburgeraars zijn zo snel als mogelijk financieel en maatschappelijk zelfredzaam. Deze doelstellingen bereiken we door regievoering inburgering Serviceplein, taalonderwijs Echt Nederlands, Haagse Hogeschool en Universiteit Leiden, maatschappelijke begeleiding Kwadraad (tot 1-1-2027 vanuit de regeling 'preventieve activiteiten' en diensten gemeente Alphen aan den Rijn, daarna valt dit rechtstreeks onder de inburgeringswet. De Module arbeidsmarkt en participatie wordt uitgevoerd door Rijnvicus en Echt Nederlands. De begeleiding naar werk door Rijnvicus start al tijdens de in Inburgeringsfase. In verband met veel verlengde trajecten het tekort op de arbeidsmarkt voor Nederlandse Taal (NT2) docenten en tekort personeel in de kinderopvang kan vertraging in het inburgeringsproces ontstaan. Door het beëindigen van maatschappelijke begeleiding vanuit preventie en de prestatie bekostiging van het rijk vanaf 2027, is onduidelijkheid of deze wettelijke taak binnen het SPUK-inburgering nog gerealiseerd kan worden en welke consequenties dit heeft in dienstverlening. We bekijken binnen de inburgeringsketen (alle opdrachten) de mogelijkheden voor nog efficiëntere inrichting en bijsturing in huidige taken.	☺
Meer (MBO) arbeidsmarktrelevante opleidingen naar Alphen aan den Rijn halen, bijvoorbeeld op het gebied van duurzaamheid, circulaire economie en techniek (Duurzaamheidsacademie/Energietransitiehuis).	☺
Oprichten stageknooppunt om met partners de samenwerking rond stages te versterken.	☺

Inspanningen thema bestaanszekerheid	Stand
Wonen: onderzoek naar aantal benodigde opvangplekken voor inwoners en/of gezinnen die dak- en/of thuisloos zijn geraakt en inwoners die vanwege hun psychische stoornis intensieve begeleiding nodig hebben. Met specifieke aandacht voor jongeren en gezinnen. Op basis van de uitkomsten wordt dit verder uitgewerkt. [Toelichting staat onder de laatste inspanning 'Wonen']	😐
Wonen: samen met partners zoals de woningcorporaties wordt het nieuwe, integrale volkshuisvestingsprogramma ontwikkeld én in de tussentijd naar passende, soms onorthodoxe, oplossingen gezocht. [Toelichting staat onder de laatste inspanning 'Wonen']	😐
Toelichting op de afwijkingen: Onder programma Volkshuisvestelijk is helaas de samenwerking met de ingehuurde externe adviseur beëindigd. De uitvraag voor de woonzorganalyse is gedaan, daarna volgt de uitvraag voor het opstellen van het volkshuisvestelijk programma in het 2e kwartaal 2026.	
Risico's: De woonzorganalyse en het volkshuisvestingprogramma zijn inspanningen binnen de sociale agenda op het thema bestaanszekerheid.	
Beheersmaatregel: Er is een aanbieding (offerte) binnengekomen in de onderhandse aanbesteding voor het opstellen van de woonzorganalyse. Na accordering zal de analyse starten.	
Wonen: De in 2024 gestarte pilot (Hoorn 198) voor een aantal inwoners die dak- en/of thuisloos zijn geraakt, is verlengd tot maart 2027.	☺

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Risico's	Actueel
Inkomen: door het vergroten van het bereik van onze minimavoorzieningen worden meer inkomensvoorzieningen verstrekt. Bijvoorbeeld bijzondere bijstand en minimaregelingen. Dit betekent een toename van de uitkeringskosten en meer druk op de uitvoering.	Ja
Inkomen: de kosten van elektriciteit en gas zijn in de afgelopen vier jaar sterk gestegen. Bovendien veranderen de prijzen sterk. De prijzen zijn afhankelijk van het moment waarop energie moet worden ingekocht. Dit geldt niet alleen voor de gemeente zelf maar ook voor de partners met wie we samenwerken.	Ja
Meedoen en ontwikkelen: de afgelopen jaren heeft Rijnvicus haar omzet op peil weten te houden. Door de afkoelende markt en het afnemen van de WSW-populatie is het niet haalbaar om dit in meerjarig perspectief te blijven verwachten. De extra beschikbare middelen voor loonkostensubsidie Sociale Werkvoorziening (SW) zullen hard nodig zijn om tot een sluitende begroting te komen. De rijksbijdrage wordt afgebouwd, mede gebaseerd op de afname van het aantal WSW-medewerkers (natuurlijk verloop/uitstroom) en een ingezette efficiencykorting. Doordat de populatie binnen de WSW vergrijst en er meer uitstroom is, veranderen de kostenstructuren, maar de kortingen op de rijksbijdrage blijven vaak onverminderd doorgaan. De daling van de rijksbijdrage betekent dat gemeenten meer	Ja

Risico's	Actueel
moeten bijdragen aan de kosten van de sociale werkvoorziening om de continuïteit te garanderen. Door het Rijk zijn vanaf 2025 meerjarige impulsgelden aan de gemeenten beschikbaar gesteld die bestemd zijn voor de ontwikkelbedrijven en die ervoor moeten zorgen dat de opgebouwde sociale infrastructuur toekomstbestendig is. Gemeenten moeten dit jaar samen met hun ontwikkelbedrijf een toekomstplan incl. financiële onderbouwing maken. Het ondersteuningsteam van de VNG is aangesloten om het proces te begeleiden.	
Wonen: we zien een stijging van het aantal inwoners zonder vaste woon- of verblijfplek. Het aandeel jongeren hierin is groot. Zonder vaste verblijfplek bestaat een groter risico op problemen, of dat problemen ontstaan of verergeren	Ja
We zien en verwachten een verdere toename van mensen met een complexe zorgvraag, die over last veroorzaken omdat er geen adequate opvang is in het Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) stelsel. Met domein overstijgende ketenafspraken, o.a. via het IZA, zetten we in op laagdrempelige ondersteuning voor deze groep om escalatie te voorkomen.	Ja

Relevante beleidsnota's

Geen relevante beleidsnota's bij dit onderdeel.

3.4.2 Doel: Vitale wijken

Thema: Gelijke kansen voor iedereen

Kansengelijkheid betekent dat iedere inwoner gelijke kansen heeft op een gezond en waardig leven. Maar we hebben in het leven niet alles in de hand. Externe omstandigheden en gebeurtenissen hebben grote invloed op onze mogelijkheden in het leven. In onze gemeente mogen je kansen niet afhankelijk zijn van je achtergrond, de plek waar je wieg staat, de financiële situatie van je ouders, hoe je eruitziet, hoe je je identificeert, wat je gelooft of iets anders wat je situatie bepaalt.

Wat willen we bereiken?

- Alle kinderen in Alphen aan den Rijn groeien gezond, veilig en veerkrachtig op. Zij kunnen zich op eigen wijze ontwikkelen en ontplooien.
- Inwoners kunnen dichtbij laagdrempelige hulp vinden.
- In onze gemeente mogen je kansen niet afhankelijk zijn van je achtergrond, de plek waar je wieg staat, de financiële situatie van je ouders, hoe je eruitziet, hoe je je identificeert, wat je gelooft of iets anders wat je situatie bepaalt.

Aanvullende speerpunten

Aanpak Jeugdhulp en invulling PM post

Gemeente Alphen aan den Rijn is in 2024 gestart met een nieuwe aanpak voor jeugdhulp, gebaseerd op het 'Manifest Opvoeden en Opgroeien' en de opdracht aan Oog voor Thuis. Ondanks een gedeelde visie is de uitvoering onvoldoende van de grond gekomen door:

- Onvoldoende doorvertaling van visie naar operatie.

- Rolverwarring en gebrekkige governance tussen gemeente en Oog voor Thuis.
- Wisselingen in bestuurlijk en ambtelijk leiderschap.
- Problemen in het primair proces en een gebrek aan grip op data en kosten.

Dit heeft onder anderen geleid tot verscherpt toezicht op het overgangsconstruct Jeugdhulp-plooptdoor (JHLD) binnen de gemeente en aanwijzingen van de Jeugdautoriteit. Daarom is in maart 2025 besloten tot het verbeterprogramma: Grip op Jeugdhulp en half juli 2025 is een programma plan vastgesteld, waarbinnen de bestaande- en toekomstige opgaven rond jeugdhulp in samenhang worden opgepakt. Hieronder valt ook het opheffen van toezicht en het voldoen aan de gestelde aanwijzingen.

Het programma bestaat uit vijf programmalijnen, elk met concrete doelen, resultaten en mijlpalen:

- Herstel (incl. JHLD)
  Oplossen van knelpunten in toegang, data-eigenaarschap, archiefbeheer en continuïteit van zorg. Onderdeel van de hersteloperatie is het invullen van de PM post.
  Voor de raming van de PM post is gestart met het formuleren van uitgangspunten 2024 en beleidsdoelstellingen voor de uitvoering van de jeugdhulp in Alphen aan den Rijn 2025 – 2029. Met een forse investering ten behoeve van een solide toegang en lokale jeugdhulp (via Oog voor Thuis) beoogt de gemeenten de totale kostenstijging op de langere termijn te matigen. Dat realiseren we doordat uiteindelijk meer gezinnen hulp van Oog voor Thuis krijgen in plaats van specialistische hulp en de specialistische hulp afneemt in duur.
- De basis op orde
  Heldere governance, opdrachtformulering, verantwoordingstructuur en afbakening van taken tussen gemeente en Oog voor Thuis.
- Regionale samenwerking
  Aansluiting bij SOZ, regionale inkoop en versterking van specialistische jeugdhulp.
- Data gedreven organisatie
  Verbeteren van informatiehuishouding, Plan, Do, Check, Act (PDCA)-cyclus en voorspelbaarheid van hulpgebruik en kosten.
- Transformatie
  Toekomstbestendige jeugdhulp met focus op preventie, systeemgericht werken en afbouw van residentiële hulp.

In de Kadernota 2027 is bij het onderdeel autonome ontwikkelingen een PM-post jeugd opgenomen die financieel is uitgewerkt richting de Begroting 2027. Deze PM-post heeft betrekking op de kosten van specialistische jeugdzorg (die de gemeente zelf inkoopt). De raming van de ontwikkeling van deze kosten in 2026 tot en met 2030 is bijgesteld, rekening houdend met de daadwerkelijk gerealiseerde kosten over het jaar 2025, prijs- en volumeontwikkelingen en het effect van het beleid. In de actualisatie is ook rekening gehouden met de overgang naar SOZ (per 1 januari 2027) en de kosten die deze overgang met zich met brengt. Voor het jaar 2026 betekent dit een bijstelling van het budget jeugd met € 4,6 miljoen, deze bijstelling is verwerkt in voorliggende Najaarsnota. De bijstelling voor de jaren 2027 tot en met 2030 is verwerkt in de Begroting 2027.

Samenvatting ontwikkelingen

Hervormingsagenda

De Hervormingsagenda Jeugd heeft als doel om het jeugdhulpstelsel kwalitatief te verbeteren en financieel houdbaar te maken. Binnen de Hervormingsagenda Jeugd zijn een aantal thema's opgenomen. VNG heeft gemeenten geadviseerd om alvast aan de slag te gaan met het versterken van lokale teams, het regionaal inkopen van specialistische jeugdhulp en de afbouw van residentieel verblijf.

Wet verbeteren beschikbaarheid jeugdzorg

Een belangrijk onderdeel van de landelijke Hervormingsagenda Jeugd is om de beschikbaarheid van (hoog)specialistische jeugdhulp te verbeteren. Hiervoor is de Wet verbetering beschikbaarheid jeugdzorg ingericht. Om te voldoen aan deze wet treden we per 1 januari 2027 toe tot alle segmenten van de jeugdhulp in de regio Holland Rijnland. Afgesproken is dat we als gemeente de kosten dragen voor de voorbereiding en implementatie van deze toetreding. In 2025 namen we nog 3.2% af van het regionale beleidsprogramma gespecialiseerde jeugdhulp. Dit is verhoogd naar 12,5% conform het plan van aanpak robuuste regio (toetreding Alphen aan den Rijn tot Holland Rijnland) met een bijhorende bijdrage van €143.000. De jeugdhulp regio Holland Rijnland heeft een aangepaste begroting ingediend, wat leidt tot een bedrag van € 263.625 voor Alphen aan den Rijn in plaats van het oorspronkelijke bedrag van € 143.000. Zodra de begroting van de regio Holland Rijnland is vastgesteld, wordt duidelijk of en in hoeverre de bijdrage moet worden verhoogd. Tot op heden is niet geconstateerd dat de begroting wederom moet worden opgehoogd.

Afbouw Jeugdzorg plus

De gesloten jeugdzorg wordt richting 2030 volledig afgebouwd en vervangen door alternatieven zoals intensieve ambulante hulp en kleinschalige, gezinsgerichte woonvormen.

Wet van school naar duurzaam werk

Deze wet heeft als doel voortijdig schoolverlaten te voorkomen en jongeren te begeleiden naar duurzaam werk of leerwerktrajecten. Gemeenten krijgen hierbij de taak om begeleiding te bieden, ook op meerdere leefgebieden waar dit nodig is, en om samen te werken in een regionaal programma.

Leerplicht

Het Openbaar Ministerie (OM) had zich eerder teruggetrokken uit de strafrechtelijke handhaving van de vrijstellingsgrond wegens richtingsbezwaren, artikel 5, onder b, van de Leerplichtwet. Naar aanleiding van een recente uitspraak van de Hoge Raad is hierin verandering gekomen. Ouders kunnen alleen een beroep doen op artikel 5, onder b, van de Leerplichtwet wanneer binnen een redelijke afstand van de woning geen school van de gewenste richting of openbaar onderwijs aanwezig is. Hierbij geldt dat voor het basisonderwijs een afstand van 6 kilometer en voor het voortgezet onderwijs een afstand van 20 kilometer als redelijke afstand wordt gehanteerd. Dit biedt meer duidelijkheid over de beoordeling van aanvragen en geeft

het OM en gemeenten een duidelijker handvat om hierop te sturen. Het komende schooljaar wordt gebruikt als overgangsperiode, waarin ouders van wie de aanvraag niet aan de voorwaarden voldoet, een aanbod krijgen van de gemeente om te helpen bij het vinden van een passende onderwijsplek. Vanaf schooljaar 2027-2028 wordt bij aanvragen die niet aan de voorwaarden van artikel 5, onder b, voldoen, de leerplicht gehandhaafd.

De regiocoördinatie door GGD Hecht is per 1 januari 2026 gestopt. Om de wettelijke verplichting voor het hebben van een werkende Verwijsindex is regionaal een scenario uitgewerkt om het functioneel beheer en eventueel een minimum aan coördinatietaken te beleggen.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema gelijke kansen voor iedereen toegelicht:

Inspanningen thema gelijke kansen voor iedereen	Stand
Stevige pedagogische basis: Gemeente Alphen aan den Rijn heeft een faciliterende en stimulerende rol in het mee te realiseren van IKC's (Integrale Kindcentra) waarbij actief wordt ingezet op een gezamenlijke visie, aanpak en een integrale verbinding van de betrokken partijen. Dit sluit aan bij de Lokaal Educatieve Agenda die is vastgesteld met partners in en rond het onderwijs in 2025. Vanuit onderwijsbeleid is hier een visie op geschreven en wordt er samengewerkt met onderwijshuisvesting om te zorgen voor aansluiting bij de fysieke voorwaarden die in het Masterplan Onderwijs worden opgenomen.	☺
Stevige pedagogische basis: verankeren van afspraken tussen het onderwijs, sociale basis (2027), kinderopvang en jeugdhulp. De sociale basis kent een stevige pedagogische basis en bestaat uit de volgende twee deelsubsidies: opvoeden en opgroeien en professioneel kinderwerk, regulier jongerenwerk en specialistisch jongerenwerk. In 2026 is het proces van uitvraag sociale basis gestart en eind tweede kwartaal positief afgerond. Participe geeft uitvoering aan genoemde deelsubsidies. Daardoor kan het proces van verankering van afspraken over de inrichting en uitvoering van de (stevige) pedagogische basis tussen genoemde domeinen gecontinueerd worden.	☺
Uitvoering geven aan het programma Grip op Jeugdhulp. Voor 2026 betekent dat we op een uniforme gemeentelijke toegang voor gezinnen willen hebben staan met een duidelijke en afgebakende opdracht, met uitvoeringskader dat volgt op vastgestelde beleidsregels, in relatie tot de sociale basis/Wmo en de aanpalende domeinen. De transformatie gedachte is daarbij het kompas. Oog voor thuis heeft in 2026 een transitieplan uitgewerkt, waarbij de gemeente deelneemt en faciliteert waar gewenst. De governance is dan ingericht, met langjarige prestatieafspraken en heldere kritieke prestatie indicatoren (KPI's). Cliëntregistratie en sturingsinformatie is op orde en vormt de basis voor data gedreven werken binnen het jeugd domein. De Inkoopcontacten en het beheer in de overgangsfase tot aansluiting bij de SOZ in 2027 zijn vastgesteld	☺
Er wordt uitvoering gegeven aan de Wet verbetering beschikbaarheid Jeugdzorg. In dat kader treden we per 2027 volledig toe tot de overeenkomsten en dienstverlening	☺

Inspanningen thema gelijke kansen voor iedereen	Stand
van de Service Organisatie Zorg Jeugdhulp Holland-Rijnland. In 2026 worden de voorbereidingen op de toetreding getroffen	
Implementeren wet van school naar duurzaam werk: Er wordt ingezet op het Jongeren Punt Alphen (JPA), de intentie is om verder in te zetten op verschillende actuele onderwerpen als thuiszitters en de doorstroom naar duurzaam werk. Om dit te realiseren is een traject gestart dat eind tweede kwartaal heeft geresulteerd in een communicatiestrategie om de doelgroep en ouders/ verzorgers, nog beter te bereiken. Deze strategie wordt vanaf het derde kwartaal 2026 uitgerold.	☺
Leerlingenvervoer: • Uitvoeren Europese aanbesteding voor de uitvoering van het Leerlingenvervoer vanaf schooljaar 2027 2028; • Actualiseren verordening en beleidsregels.	☺
Onderwijsachterstandenbeleid: Voor de periode vanaf 2027 wordt een nieuw uitvoeringsplan opgesteld, waarin de gemeentelijke inzet op het voorkomen en verminderen van onderwijsachterstanden wordt geactualiseerd, met specifieke aandacht voor voorschoolse educatie (VE) en de aansluiting met het primair onderwijs.	☺
Inzetten op naadloze overgang 18-/18+: • Inventariseren van obstakels in de overgang van jeugdhulp naar volwassenhulp; • Afwegingskader 16 tot 23 jaar opstellen tussen de verschillende wetten; • Integrale uitwerking van de ideale overgangsbegeleiding van jongeren met jeugdhulp naar volwassenheid en het bevorderen van de samenwerking van betrokken partners bijvoorbeeld binnen het Jongeren Punt Alphen (JPA).	☺
Thuiszitters: het definiëren van deze groep kinderen/jongeren, het in kaart brengen van de acties om de periode van thuiszitten te verminderen en/of te voorkomen en de samenwerking met scholen, samenwerkingsverbanden en jeugdhulp te verbeteren.	☺
Inzetten op afbouw jeugdzorg plus: • Ontwikkelen alternatieven, bijvoorbeeld op het terrein Rijnhove in Alphen aan den Rijn; • Inzetten op werven van pleeggezinnen; • Crisisplekken realiseren.	😐
Toelichting op de afwijkingen: De afbouw van Jeugdzorg+ verloopt geleidelijk, omdat het gaat om een nieuwe en complexe transformatie binnen het jeugdzorgstelsel. Het realiseren van passende alternatieven vraagt om de ontwikkeling van nieuwe producten, methodieken en verblijfsvoorzieningen. Zowel regionaal als bovenregionaal wordt intensief samengewerkt om deze omslag vorm te geven.	
Risico's: Als niet tijdig passende alternatieven worden gerealiseerd moeten andere vormen van dure een op een zorg worden gefaciliteerd.	
Beheersmaatregel: Deze opgave vraagt om voortdurende investering, afstemming en gezamenlijke verantwoordelijkheid van alle betrokken partijen. Besluitvorming vindt plaats in PHO Holland Rijnland.	

Inspanningen thema gelijke kansen voor iedereen	Stand
Kansrijke Start is een landelijk programma waarin gemeenten, zorg en welzijn samenwerken om aanstaande ouders en kinderen in kwetsbare omstandigheden de best mogelijke start te geven. De financiering loopt via de SPUK-regeling GALA van het Rijk. Vanaf 1-1-2027 zal het GALA overgaan in het AZWA waarbij de financiering via een SPUK-regeling zal blijven lopen. In onze gemeente werken we sinds 2023 met een lokale coalitie Kansrijke Start. Dit netwerk bestaat uit professionals uit het medische en sociale domein, zoals verloskundigen, jeugdgezondheidszorg, welzijnsorganisaties, huisartsen en de gemeente. De coalitie heeft een aantal speerpunten waar men aan werkt, die in 2027 doorlopen: • Het bevorderen van samenwerking tussen betrokken professionals over de domeinen heen en het vergroten van bewustzijn en kennis over Kansrijke Start bij deze professionals, onder andere door middel van een website en het organiseren van netwerkbijeenkomsten; • Uitbreiding van de coalitie, zodat alle relevante partners betrokken zijn, Dit zijn onder andere Oog voor thuis, kinderopvangorganisaties, Alphen Op Een Lijn. • Het versterken van preventief aanbod op het thema gezonde voeding, thema voorkomen ongewenste zwangerschappen en het thema ouderparticipatie, gezien het huidige beperkte aanbod binnen het preventieve veld; Daarnaast wordt het al bestaande aanbod voortgezet en waar mogelijk versterkt. Het betreft onder meer aanbod als Ouders Inc., Centering Pregnancy, Mijn baby en ik, Nu Niet Zwanger, startpakketten van stichting Babyspullen en trainingen op het gebied van gezonde voeding via Healthy community.	☺
Inventarisatie op welke wijze betrokken buurtbewoners een aanvulling zijn op de huidige dienstverlening.	😐
Toelichting op de afwijkingen: De wenselijkheid van dit onderwerp wordt de komende periode onderzocht. Bekend is dat buurtbewoners/inwoners op vrijwillige basis ondersteuning bieden met name op taal (bibliotheek) en via het maatjes initiatief.	
Risico's: Niet van toepassing	
Beheersmaatregel: Niet van toepassing	
Inclusie: letterlijk drempels wegnemen voor inwoners door het uitvoeren van de agenda Toegankelijk Alphen aan den Rijn. In het komende jaar ligt de focus op betere toegankelijkheid van maatschappelijk vastgoed en het implementeren van de praktische beleidskaders voor een toegankelijke openbare ruimte.	☺
Inclusie: Sociaal inclusief Alphen aan den Rijn vormgeven door training, aandacht voor bewustwording inclusie, burgerschap, participatie en voorstellingen om taboes bespreekbaar te maken.	☺
Inclusie: uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma Regenbooggemeente 2023-2026 met de volgende vier actielijnen: Naar een integraal beleid, Aandacht groepen (waaronder intersekse en transgender personen, jongeren en specifieke gemeenschappen), Veiligheid voor jong en oud en Zichtbaarheid & ontmoeting. De	☺

Inspanningen thema gelijke kansen voor iedereen	Stand
te realiseren doelstellingen blijven binnen de begroting en beschikbare budgetten van het Rijk.	
Inclusie: onderzocht wordt of het thema slavernij- en koloniaal verleden en Keti Koti viering een structurele borging krijgen binnen de lokale inclusie agenda of in samenhang met erfgoed een apart programma gecreëerd wordt.	☺
Inclusie: aandacht besteden aan de code diversiteit & Inclusie binnen het uitvoeringsprogramma Kunst & Cultuur 2026. Is opgenomen binnen de herijkte subsidieregeling Kunst en Cultuur 2027-2030.	☺
Inclusie: met partnerorganisaties zoals AlphenVitaal en Participe onderzoeken of het mogelijk is de verbinding tussen maatschappelijke doelgroepen en culturele voorziening uit te breiden. Denk daarbij aan het Makerslab, Cultuurcoaches en Kunst op Recept.	☺
Faciliteren van optimaal gebruik van de dorps- en buurthuizen inclusief multifunctionele accommodaties (MFA's) door inwoners, organisaties en samen-werkingspartners.	☺
In 2026 is Young Talents B.V. Project Friend 4 Friend een meerjaren subsidie voor de jaren 2026, 2027 en 2028 van €17.712 per jaar en dus over de drie jaren een totaal van € 53.136 verleend. Echter het beoogd budget voor deze subsidie blijkt achteraf incidenteel ad € 17.712 in plaats van structureel. Voor 2027 en 2028 wordt dit met een begrotingswijziging binnen het sociaal domein opgelost.	☺

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Risico's	Actueel
Het afbouwen van gesloten jeugdzorg en het ontwikkelen van passende alternatieven verloopt geleidelijk en brengt mogelijk frictiekosten met zich mee. Het is een complexe verandering, die tijd vraagt om zorgvuldig vorm te geven. Regionaal wordt gewerkt aan deze transitie, waarbij nauwkeurig wordt gekeken naar haalbare financieringsopties en naar het gericht begeleiden van de juiste doelgroepen naar nieuwe vormen van ondersteuning.	Ja
Voor de najaarsnota 2026 en de Begroting 2027 is de meerjarenraming van de kosten van specialistische jeugdzorg geactualiseerd. Deze realistische raming is ingeschat op basis van de in 2025 gerealiseerde kosten van gespecialiseerde jeugdzorg, prijs- en volumeontwikkeling en het effect van het beleid. Hiervoor is een inschatting gemaakt van de verwachte ontwikkeling van onderliggende uitgangspunten als de totale populatie 0-17 jarigen, het aantal jeugdigen dat specialistische jeugdzorg krijgt en inschatting van de daling van de gemiddelde trajectduur. Deze raming is omgeven met toenemende onzekerheden in de komende jaren. De realistische raming is uitgedrukt in een bandbreedte rond een puntraming. De puntraming is verwerkt in de najaarsnota 2026 en begroting 2027-2030. De post onvoorzien (voor 2026 nog € 1,4 miljoen) in de begroting is toereikend om het verschil tussen de bovenkant van de bandbreedte en de puntraming te kunnen afdekken. Het risico bestaat dat de werkelijke lasten hoger of lager uitvallen dan de realistisch geraamde (bandbreedte van de) kosten. Als dit risico zich daadwerkelijk voordoet in de jaarstukken dan beoordelen we	Ja

Risico's	Actueel
eerst of er binnen het programma zich andere voordelen voordoen, een afwijking binnen de bandbreedte wordt dan afgedekt door de post onvoorzien en een afwijking buiten de bandbreedte die niet door compenserende voordelen wordt afgedekt zal via het rekeningresultaat ten laste van het weerstandsvermogen (algemene reserve) komen.	

Relevante beleidsnota's

Geen relevante beleidsnota's bij dit onderdeel.

Thema: Veiligheid

Wat willen we bereiken?

Gemeente Alphen aan den Rijn is een gemeente met vitale, leefbare en veilige wijken waarin alle generaties bewoners zich veilig voelen en bereid zijn de veiligheid te bevorderen. Het bereiken van duurzame, sociale en fysieke veiligheid op het terrein van wonen, bedrijvigheid en jeugd wordt gerealiseerd door een effectieve samenwerking van alle verantwoordelijke partners. Iedereen neemt hierin zijn verantwoordelijkheid en spreekt elkaar hierop aan.

Samenvatting ontwikkelingen

Polarisatie

Er is een trend te zien op het gebied van polarisatie: tegenstellingen binnen de maatschappij en het anti-overheidssentiment lijken groter te worden en verschillen in opvattingen groeien. Dit leidt vaker tot maatschappelijke onrust. De samenwerkingsrelaties tussen gemeenten en organisaties zijn versterkt en worden nog verder versterkt, bijvoorbeeld als het gaat over informatie-uitwisseling van signalen, onder andere met betrekking tot anti-overheidssentiment. De signalen worden samen met de partners geduid en de juiste interventies worden ingezet.

Weerbaarheidsopgave

De afgelopen periode zijn met interne afdelingen en externe partners gesprekken gevoerd over het thema maatschappelijke weerbaarheid en veerkracht. Tijdens deze gesprekken is het onderwerp toegelicht en zijn ideeën opgehaald over de rollen en verantwoordelijkheden per domein. Voortvloeiend uit deze gesprekken is een opdracht geformuleerd om het thema centraal te coördineren tussen de verschillende domeinen en externe partners via een programmamanager. Deze programmamanager start op korte termijn met de opdracht om verder aan de slag te gaan met interne afdelingen en externe partners (inwoners, maatschappelijk organisaties, bedrijven) om uitvoering aan de weerbaarheidsopgave. We blijven regionaal en landelijk aangehaakt bij de ontwikkelingen op dit thema, bijvoorbeeld door deel te nemen aan het activatieprogramma vanuit de Veiligheidsregio Hollands Midden.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema veiligheid toegelicht:

Inspanningen thema veiligheid	Stand
Het uitvoeren van het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 op de strategische thema's: Zorg en veiligheid, Ondermijning (inclusief duurzame bestuurlijke aanpak ondermijning), Cyberveiligheid, Fysieke leefomgeving, Veiligheids-aspecten door veranderende maatschappij en Toezicht & handhaving. Dit doen we aan de hand van het uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid 2026 (I.o.).	☺

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Risico's	Actueel
De uitvoering op terrein van zorg en veiligheid is afhankelijk van de ontwikkelingen binnen de partnerorganisaties van het sociaal domein. Dit monitoren we constant omdat een mogelijk risico bestaat binnen het veiligheidsdomein.	Ja

Relevante beleidsnota's

Geen relevante beleidsnota's bij dit onderdeel.

3.4.3 Doel: Positieve gezondheid

Thema: Gezond leven en welbevinden

Algemeen

We werken aan een samenleving waarin iedere inwoner gezond opgroeit, woont en werkt. We combineren in deze opgave bewust een gezonde leefstijl met een gezonde leefomgeving. We werken vanuit het principe van 'positieve gezondheid'. Daarmee benadrukken we het belang van veerkracht, de eigen verantwoordelijkheid voor een gezonde leefstijl en denken vanuit wat wél kan.

We zien voor de gemeente twee rollen. We hebben een beschermende rol: wij willen ervoor zorgen dat de omgeving waar Alphenaren wonen geen onnodige schade toebrengt aan de gezondheid van haar inwoners. We hebben ook een bevorderende rol: we vergroten het bewustzijn rond gezonde keuzes en willen ervoor zorgen dat die keuze de gemakkelijkste is.

Wat willen we bereiken

- We willen een gezonde leefstijl voor onze inwoners stimuleren.
- We willen dat de omgeving waarin onze inwoners wonen, werken, leren en ontspannen actief bijdraagt aan hun gezondheid en welzijn.
- Onze dorpen, wijken en kernen zijn belangrijk voor de veerkracht van de samenleving en gezondheid van onze inwoners.

Aanvullende speerpunten

De beoogde schaatsbaan komt er vooralsnog niet. Met de beoogde exploitant zijn verkennende gesprekken gevoerd over de realisatie. Deze exploitant wil de schaatsbaan alleen jaarrond exploiteren en binnen de gemeente zijn daarvoor geen mogelijkheden.

Samenvatting ontwikkelingen

De Raad heeft gekozen voor enkel woningbouw op locatie Nieuwe Sloot, waar tot en met 2025 zowel de tennisvereniging Nieuwe Sloot (TVNS) als de squashvereniging (Squash Alphen) waren gehuisvest. De TVNS is inmiddels verhuisd naar sportpark De Bijlen, het nieuwe sportpark en clubhuis zijn op 3 oktober officieel geopend. Voor de squashvereniging is een locatie in voorbereiding op sportpark Amerikalaan, de vergunning voor de bouw van de accommodatie is verleend en de bouw in opdracht van de squashvereniging is inmiddels gestart, oplevering is voorzien voor het eerste kwartaal van 2027

De huidige exploitatie van de twee binnenzwembaden De Hoorn en AquaRijn wordt in opdracht van Gemeente Alphen aan den Rijn uitgevoerd door De Thermen II. De uitvoering van op preventie gerichte sport- en beweegactiviteiten, waaronder de inzet van de zogenoemde buurtsport- en cultuurcoaches, is door Gemeente Alphen aan den Rijn belegd bij Stichting Alphen Vitaal. Beide opdrachten eindigen eind 2026 en dienen per 1 januari 2027 opnieuw te zijn belegd. Zowel De Thermen II als Alphen Vitaal zijn sterk lokaal geaarde organisaties. De zwembadexploitatie is in 2016 direct gegund aan De Thermen II vanwege de lokale opzet van de exploitatie. Stichting Alphen Vitaal is door de gemeente opgericht (via quasi-inbesteding) omdat de gemeente meer sturing wilde op de lokale inzet. Het college beoogt per 1 januari 2027 een nieuwe lokale organisatie met deze beide taken en met sterke verbinding tussen de maatschappelijke opgaven en de verschillende stakeholders in gemeente Alphen aan den Rijn te hebben staan. Het college heeft in april een principebesluit genomen tot oprichting van een Vitaliteitsbedrijf. De voorbereidingen richting de start op 1 januari 2027 lopen op schema.

In november 2025 is de gemeenteraad geïnformeerd over de uitkomsten van het haalbaarheidsonderzoek naar een vitaliteitscentrum. In het derde kwartaal van dit jaar is een voorstel voor het beschikbaar stellen van voorbereidingskrediet voor de uitwerking van een programma van eisen en ruimtestaat aan de raad voorgelegd. De genoemde uitwerking geeft een concreet beeld van een nieuw dan wel een gerenoveerd zwembad eventueel aangevuld met vitaliteitsvoorzieningen, de benodigde investering, de totale onderhoudslasten, exploitatiekosten en financiering. Op basis van deze uitwerking kunnen een college en raad definitief besluiten over het wel of niet realiseren van een nieuw of gerenoveerd zwembad en/of vitaliteitscentrum.

Het AZWA bevindt zich momenteel in de overgang van landelijke beleidsvorming naar concretisering en implementatie. De landelijke afspraken en kaders zijn inmiddels grotendeels vastgesteld en de handreikingen voor de basisfunctionaliteiten zijn beschikbaar. Regionaal en lokaal wordt gewerkt aan de invulling in de praktijk. Regio's zijn nu bezig om deze kaders te vertalen naar een regionale werkagenda, waarin wordt bepaald wat lokaal en regionaal nodig is, wie welke rol heeft en welke prioriteiten en fasering worden gekozen. In navolging hierop volgen regionale en lokale uitvoeringsagenda's. 2026 is het jaar van uitwerken, organiseren en afspraken maken; vanaf 2027 verschuift de nadruk naar uitvoering. Gemeente Alphen aan

den Rijn werkt zowel lokaal als regionaal, binnen Holland Rijnland verband, aan de onderdelen van het AZWA.

Vanaf 1 januari 2026 is integrale suïcidepreventie opgenomen in de Wet publieke gezondheid (Wpg). Door deze wetswijziging worden gemeenten wettelijk verantwoordelijk voor het opstellen en uitvoeren van suïcidepreventiebeleid. Gemeente Alphen aan den Rijn werkt samen (regionaal) met zeventien andere gemeenten in Hollands Midden aan suïcidepreventie. Hiervoor is een regionaal plan van aanpak opgesteld samen met GGD Hecht. Op 1 april 2026 is het regionale plan door het AB Hecht vastgesteld. In 2026 krijgt Gemeente Alphen aan den Rijn € 58.939 van het Rijk voor suïcidepreventie. In totaal is binnen de Hecht-regio Hollands Midden € 419.480 beschikbaar. Dit betreft structurele kosten.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema gezond leven en welbevinden toegelicht:

Inspanningen thema gezond leven en welbevinden	Stand
Sociale basis: er is uitvoering gegeven aan de agenda sociale basis als één van de onderwerpen van de agenda van de sociale visie 'samen leven, samen bouwen': • Een uitvoeringsprogramma is opgesteld waarin inzichtelijk is gemaakt wat nodig is om de agenda sociale basis te realiseren; • Hiervoor is een nieuwe subsidieregeling 'versterken sociale basis 2027' met daarbij horende uitvraag opgesteld; • De beoordeling van de inschrijvingen en de voorlopige subsidieverlening is na akkoord van het college in de zomer van 2026 afgerond; • Derde en vierde kwartaal van 2026 worden voor implementatie gebruikt, zodat de nieuwe regeling per 1 januari 2027 van start kan gaan; • De tijdelijke subsidieregeling 'preventieve activiteiten en diensten gemeente Alphen aan den Rijn' was in 2026 met nog één jaar verlengd.	☺
Sport en bewegen: We geven o.a. uitvoering aan het sportaccommodatiebeleid door het gelijktrekken van onze tarieven voor accommodatie en we voeren meer regie op verdeling van accommodatie voor optimale benutting	☺
Sport en bewegen: Om de vitaliteit van inwoners te vergroten werken we aan open sportparken waar ook commerciële partijen gebruik van kunnen maken	☺
Sport en bewegen: Ondersteunen van de speeltuinverenigingen zodat de speeltuinen veilig zijn en beschikbaar blijven	☺
Sport en bewegen: Meer wandel- en fietspaden aanleggen	☺
Sport en bewegen: Het lopende contract met de exploitant van de zwembaden Aquarijn en De Hoorn eindigt eind 2026. We gebruiken 2026 voor het uitwerken van de exploitatievorm vanaf 2027 en contracteren van de toekomstige exploitant	☺
Sport en bewegen: Met onze uitvoeringsorganisatie op gebied van sportstimulering en ondersteuning van sportverenigingen (AlphenVitaal) hebben we nog een overeenkomst t/m 2026. In 2026 werken we aan een nieuwe overeenkomst voor de uitvoering van deze beleidstaken vanaf 2027	☺

Inspanningen thema gezond leven en welbevinden	Stand
Kunst & Cultuur: Samen met cultuurpartners organiseren van een vervolg op de eerste editie van de cultuur4daagse.	☹
Kunst & Cultuur: Stimuleren van gebruik van de Werf (Rijnhaven) als culturele broedplaats	☹
Toelichting op afwijkingen: Zoals aangegeven in het herijkte Uitvoeringsprogramma Kunst & Cultuur 2026, is ervoor gekozen om na evaluatie, zowel intern als met deelnemende partners in 2026 geen vervolg te geven aan de Cultuur4Daagse. Indien besloten wordt om het initiatief vanaf 2027 voort te willen zetten, moet dit in nauwe samenwerking en afstemming worden vormgegeven. Daarbij is extra budget nodig, onder meer voor de inzet van een externe projectleider, om de Cultuur4Daagse op een kwalitatief verantwoorde manier te realiseren. De Werf (Rijnhaven) is per september 2026 gesloten en kan niet meer als culturele broedplaats gebruikt worden. Voor specifiek het Makerslab en de Chase Tag baan geldt dat er een alternatieve locatie wordt verkend, met mogelijk in de toekomst ook ruimte voor meer makers en culturele ondernemers. Hiermee zetten we als gemeente in op talentontwikkeling en het versterken van het makersklimaat. Dit proces doorlopen we op een zorgvuldige manier.	
Risico's: Niet van toepassing	
Beheersmaatregel: Niet van toepassing	
Kunst & Cultuur: Castellum is toekomstbestendig doorontwikkeld als stichting en blijft een belangrijke culturele partner voor Gemeente Alphen aan den Rijn en zijn inwoners.	☺
Kunst & Cultuur: Uitvoeringsagenda K&C wordt herijkt en aangepast aan nieuwe financiële kaders	☺
Toegankelijke zorg: Inventariseren of het bestaande aanbod van onder andere Alphen Vitaal voor mensen met dementie in de wijken en kernen voldoende is, zo niet dan worden deze uitgebreid	☺
Toegankelijke zorg: Bepalen of er voldoende respijtvoorzieningen zijn om mantelzorgers goed te onder steunen	😐
Toelichting op de afwijkingen: Op dit moment zien we een afname in deelname van inwoners met dementie aan activiteiten die voor deze doelgroep worden georganiseerd. Dit staat niet in lijn met de landelijke verwachting van een groeiende doelgroep. Binnen de werkgroep dementie en op regionaal niveau wordt onderzocht wat de oorzaak hiervan is en welke gevolgen dit heeft voor de toegankelijkheid van het aanbod. Voor nu lijkt het aanbod in de wijken en kernen voldoende, al is onzeker of dit in de toekomst toereikend blijft gezien de verwachte stijging van het aantal mensen met dementie. Binnen AZWA wordt via de ketenaanpak dementie structureel gewerkt aan monitoring en doorontwikkeling van dit aanbod, zowel regionaal als lokaal.	

Inspanningen thema gezond leven en welbevinden	Stand
Het aanbod van logeerzorg, als onderdeel van de respijtzorg, is momenteel toereikend. De organisatie van deze voorziening vindt echter regionaal plaats, volgens de uitgangspunten van het Integraal Zorgakkoord (IZA). In de afgelopen jaren is relatief veel gebruikgemaakt van logeerzorg door inwoners uit de Rijnstreek. De komende jaren zal moeten blijken of de huidige capaciteit van de enige logeerzorglocatie binnen de gemeente Alphen aan den Rijn (ActiVite, locatie Noorderbrink) toereikend is om in de regionale vraag vanuit de gehele Rijnstreek te voorzien.	
Risico's: Niet van toepassing	
Beheersmaatregel: Niet van toepassing	

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Risico's	Actueel
Hecht: Hecht heeft de uitkomsten van de takendiscussie verwerkt in de begroting 2026 om de beoogde verlaging in de gemeentelijke bijdrage te kunnen behalen. Het feitelijke financiële effect dient nog te worden gerealiseerd en vormt een financieel risico. In lijn met eerdere besluitvorming heeft het Algemeen Bestuur (AB) Hecht op 1 april besloten om de incidentele frictiekosten als gevolg van de takendiscussie Hecht bij de gemeenten te factureren. In de huidige begroting 2026 is met deze kosten geen rekening gehouden. Het verkrijgen van kwalitatief personeel blijft weerbarstig en vormt een risico voor de continuïteit en de dienstverlening. Door vorenstaande neemt de druk op de organisatie vanuit alle bedrijfsperspectieven toe. De veiligheidsregio Hollands Midden kent structurele knelpunten in de crisisaanpak, met een focus op crisis(plaatsingen) in de jeugdketen. Een regionale bestuurlijke opdracht heeft in de afgelopen maanden geleid tot een grondige verkenning, en in 2026 en 2027 begeleidt een projectleider het proces om te komen tot een goed functionerende crisisaanpak voor de 18 gemeenten in Hollands Midden, met betrokkenheid van alle ketenpartners waaronder Veilig Thuis en het Crisisinterventieteam (CIT). Naar verwachting gaat het uitvoerings-/implementatievoorstel leiden tot structurele kosten, vanwege uitbreiding van het CIT. Deze ontwikkeling is niet meegenomen in de meerjarenbegroting.	Ja
Nagenoeg alle medewerkers van onze maatschappelijke partners zijn geschoold in positieve gezondheid en stralen dit in vele inspanningen (als bijvoorbeeld een PO-sociaal) uit. Een groot deel van deze inspanningen ten behoeve van 'positieve gezondheid' worden gefinancierd met incidentele rijksmiddelen. Met het beëindigen van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorg Akkoord (IZA) eind 2026 en de nog onbestendige doorontwikkeling hiervan in het nieuwe hooflijnenakkoord Aanvullende Zorg en Welzijn Akkoord (AZWA), komt de inzet en daarmee het resultaat van deze inspanningen onder druk.	Ja
Bibliotheek Rijn en Venen, Castellum en andere organisaties: het bezuinigen op meerjarig beheer/onderhoud cultureel vastgoed, het niet indexeren én	Ja

Risico's	Actueel
bezuinigen op structurele subsidies, het wel indexeren van huren, het terugvorderen van positieve jaarsaldo's in plaats van opbouw van reserves mogelijk maken leidt tot stapeling van kosten. Wat zorgt voor afname van het aanbod, openingstijden en mogelijk sluiten van locaties. Voor wat betreft de bibliotheek wijzigt de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (WSOB) naar verwachting 1 januari 2027. Met de herijking van de WSOB zijn gemeenten wettelijk verplicht om te zorgen voor toegankelijke en volwaardige bibliotheekvoorzieningen die voldoen aan de vijf wettelijke functies uit de WSOB. Vanuit zowel de gemeente als in regionaal verband zijn wij procesmatig gestart met de invoering en implementatie van deze wet. Het is op dit moment nog onduidelijk wanneer en welk bedrag, beschikbaar wordt gesteld door het Rijk. Dit vormt een druk op de middelen van gemeente en de bibliotheek en kan op korte termijn risico's met zich meebrengen. Hetzelfde geldt voor de middelen die de gemeente ontvangt in het kader van de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO).	
Beheer gemeentelijke vastgoedportefeuille: De bijdragen voor sociaal beheer van de in de herijking aangewezen buurt- en dorpshuizen zijn niet voor alle accommodaties in de begrote middelen opgenomen. In de afgeschaalde middelen voor het 'versterken van de sociale basis' is hiervoor onvoldoende ruimte. Dit vormt een risico voor de uitvoering.	Ja

Relevante beleidsnota's

Geen relevante beleidsnota's bij dit onderdeel.

Thema: Vastgoed

Gemeentelijk vastgoed draagt bij aan de realisatie van de maatschappelijke doelstellingen en de ontwikkelopgave van Gemeente Alphen aan den Rijn, zoals ook verder toegelicht in de Beleidsnota Vastgoed. De beleidsdoelen waaraan Vastgoed bijdraagt zijn daardoor verspreid over de verschillende programma's. Voor de duidelijkheid is toch gekozen om een aparte doelenboom voor Vastgoed op te zetten.

Wat willen we bereiken?

- Beheer gemeentelijke vastgoedportefeuille; Vastgoed draagt de zorg voor beleid over en uitvoering van adequaat, duurzaam en doelmatig beheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille;
- Inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen; naast de ruimtelijke ontwikkeling van Alphen aan den Rijn heeft de gemeente steeds vaker te maken met maatschappelijke ontwikkelingen die direct leiden tot een vastgoedvraag. Soms acuut en kortstondig, soms met een langere scope. Het is nodig dat we met een integrale blik blijven kijken en sturen op onze gemeentelijke vastgoedportefeuille;
- Kwaliteit vastgoedportefeuille; gebouwen moeten te allen tijde veilig en kwalitatief toereikend zijn voor de functies die hierin gehuisvest zijn. Het minimale kader hiervoor is de geldende wet- en regelgeving;
- Doorontwikkeling duurzame vastgoedportefeuille (zie P3 Duurzaam);

- Toegankelijke vastgoedportefeuille; wij willen dat elke inwoner op zijn of haar eigen wijze actief mee kan doen in een sociaal inclusieve samenleving. We kijken samen met de doelgroep wat nodig is om ons gemeentelijk vastgoed voor iedereen bereikbaar, besteedbaar en bruikbaar te houden of indien mogelijk, te maken;
- Inkoop Energie; Wij kopen energie in voor Concernhuisvesting, Parkeren en voor de gebruikers van maatschappelijke objecten áls het meerdere gebruikers in één object betreft;
- Strategische vastgoedportefeuille; bijvoorbeeld het faciliteren van strategische aankoop of huur voor bijvoorbeeld nieuwkomers, de woningbouwopgave en de groeiambitie van de gemeente;
- Voldoende en adequate huisvesting voor Onderwijs; de gemeente voorziet vanuit haar wettelijke verplichting in onderwijshuisvesting voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs inclusief het bewegingsonderwijs.

Aanvullende speerpunten

Team Vastgoed heeft in 2023 de Visie & strategie opgesteld en begin 2024 is de Beleidsnota Vastgoed vastgesteld. Aanvullend op deze stukken is Vastgoed in 2024 verdergegaan met het opzetten van het Meerjaren Perspectief Vastgoed (MPV) en in 2025 met het actualiseren/opzetten werkprocessen:

- MPV
- Opstellen werkprocessen

Samenvatting ontwikkelingen

Vastgoed speelt voornamelijk in op de maatschappelijke ontwikkelingen en verwijst hiervoor naar de andere doelen.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema vastgoed toegelicht:

Inspanningen thema vastgoed	Stand
Beheer gemeentelijke vastgoedportefeuille; Vastgoed draagt de zorg voor beleid over en uitvoering van adequaat, duurzaam en doelmatig beheer van de gemeentelijke vastgoedportefeuille.	☺
Inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen; naast de ruimtelijke ontwikkeling van Alphen aan den Rijn heeft de gemeente steeds vaker te maken met maatschappelijke ontwikkelingen die direct leiden tot een vastgoed vraag. Soms acuut en kortstondig, soms met een langere scope. Het is nodig dat we met een integrale blik blijven kijken en sturen op onze gemeentelijke vastgoedportefeuille	☺
Kwaliteit vastgoedportefeuille; gebouwen moeten te allen tijde veilig en kwalitatief toereikend zijn voor de functies die hierin gehuisvest zijn. Het minimale kader hiervoor is de geldende wet- en regelgeving.	😐
Toelichting op de afwijkingen: We zijn hard bezig om dit realtime in beeld te krijgen en te rapporteren, daarvoor zijn investeringen in software en capaciteit nodig. Hiervoor is budget beschikbaar gesteld in de Kadernota 2027	
Risico's: Niet van toepassing	
Beheersmaatregel:	

Inspanningen thema vastgoed	Stand
Niet van toepassing	
Doorontwikkeling duurzame vastgoedportefeuille; zie P3 Duurzaam	☺
Toegankelijke vastgoedportefeuille; wij willen dat elke inwoner op zijn of haar eigen wijze actief mee kan doen in een sociaal inclusieve samenleving. We kijken samen met de doelgroep wat er nodig is om ons gemeentelijk vastgoed voor iedereen bereikbaar, besteedbaar en bruikbaar te houden of indien mogelijk, te maken.	☺
Inkoop Energie; Wij kopen energie in voor Concernhuisvesting, Parkeren en voor de gebruikers van maatschappelijke objecten áls het meerdere gebruikers in één object betreft.	☺
Strategische vastgoedportefeuille; bijvoorbeeld het faciliteren van strategische aankoop of -huur voor bijvoorbeeld nieuwkomers, de woningbouwopgave en de groeiambitie van de gemeente.	😐
Toelichting op de afwijkingen: Op het terrein van het programma Nieuwkomers liggen we nu niet helemaal op koers. Besluit is genomen om het programma per 1 januari 2027 in de lijn te beleggen en dit vraagt aanvullende acties en besluiten. Afgelopen maand is hiervoor een projectmanager aangesteld.	
Risico's: Niet van toepassing	
Beheersmaatregel: Niet van toepassing	
Voldoende en adequate huisvesting voor Onderwijs; de gemeente voorziet vanuit haar wettelijke verplichting in onderwijshuisvesting voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs inclusief het bewegingsonderwijs.	☺

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Risico's	Actueel
Kwaliteit vastgoedportefeuille-Taakstelling 15% MJOP's: Als ruimtescheppende maatregel heeft Vastgoed 15% als taakstelling op de aangevraagde budgetten (meerkosten) gekregen, die behaald moet worden uit een meer doelmatige benadering van de vastgoed MJOP's (door gebundelde benadering) en aanpassing van de onderhoudsnormen binnen de wettelijke grenzen. Vastgoed geeft aan dat zij de taakstelling waarschijnlijk niet op die manier kan realiseren. Door de opgelegde taakstelling van 15% moet onderhoud uitgesteld worden naar latere jaren met als gevolg een toename van klachten/meldingen en risico op meerkosten. Als verhuurder heeft Vastgoed ook de plicht de objecten op een bepaald niveau te onderhouden en volgens de geldende wet- en regelgeving. Het niet uitvoeren van onderhoud vergroot ook hier het risico. In 2026 zou in beeld gebracht worden met behulp van conditiemetingen wat de gevolgen zijn van deze taakstelling. Helaas is dit niet haalbaar.	Ja

Risico's	Actueel
Kwaliteit vastgoedportefeuille-NTA 8790: In november 2020 stortte een deel van het dak van het AZ-stadion in. De Onderzoeksraad voor Veiligheid (OvV) heeft onderzoek gedaan naar die instorting. Naar aanleiding hiervan heeft de OvV aanbevolen om, voor publiek toegankelijke gebouwen uit de gevolgklasse 3, wettelijk verplicht te stellen dat de eigenaren periodiek onderzoek laten doen naar de constructieve veiligheid van het gebouw. Op basis hiervan is de Nederlands Technische Afspraak (NTA) 8790 'Periodieke beoordeling betrouwbaarheid van constructieve veiligheid van bestaande bouwwerken' ontwikkeld. Deze is op 4 oktober 2023 gepubliceerd. Objecten waar meer dan 5000 personen aanwezig kunnen zijn, moeten voor 1 juli 2025 onderzocht zijn en vallen onder fase 1. Fase 2 betreft objecten met ruimtes waarin meer dan 500 personen kunnen zijn. Voor fase 2 is nog geen realisatiedatum bekend voor de NTA8790 keuring. Ter voorbereiding is geïnventariseerd wat fase 2 objecten zijn in de vastgoedportefeuille. De kosten voor een keuring zijn aanzienlijk en worden in kaart gebracht. Deze zijn niet opgenomen in de begroting, maar wel meegenomen in de Kadernota.	Ja
Doorontwikkeling duurzame vastgoedportefeuille: Voor verduurzaming van gemeentelijk vastgoed is voldoende budget nodig. In de begroting is € 2,5 miljoen per jaar opgenomen. Dit is de helft van het minimaal benodigde bedrag voor het thema energie. De Routekaart met de planning voor de verduurzaming is afgerond. Hieruit blijkt dat de beschikbare middelen de komende vier jaar goed aansluiten bij de mogelijke verduurzamingssnelheid gelet op de ontwikkelingen in de portefeuille. Tegelijkertijd blijft het een feit dat het zeer waarschijnlijk is dat de gemeente, bij jaarlijks gelijkblijvende middelen, uiteindelijk niet kan voldoen aan de landelijke verplichtingen. Ook de eigen ambitie wordt niet behaald. Gevolg is dat gemeente niet het gewenste voorbeeld kan geven. Een ander gevolg is het ontstaan van een waterbedeffect: in latere jaren is jaarlijks een hoger budget nodig om toch aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Op Europees niveau wordt de invoering van emissierechten voor gebruikers voorbereid. Verduurzaming leidt tot lagere uitstoot en dus minder kosten. Een hogere investering in verduurzaming nu betekent een grotere toekomstige kostenbesparing.	Ja
Inkoop Energie-CEV: Wij zijn eigenaar van de Centrale EnergieVoorziening (CEV) en zijn energieleverancier voor het gemeentehuis en de plint van de aangrenzende winkelstraat. In 2024 is het besluit genomen de inkomsten en uitgaven van de Centrale EnergieVoorziening (CEV) financieel te beheren in de reserve CEV. De geraamde inkomsten vallen dit jaar fors lager uit door sterk dalende energietarieven. De verlaging van de inkomsten is voor 2027 en verder opgenomen in de Kadernota, deze is helaas van tafel gevallen. Een 2e risico is dat door een verslechtering van het functioneren van de bronnen, we tegen hogere energiekosten aanlopen (omdat de CV-ketels moeten bijspringen) en dit niet in de begroting als zodanig is opgenomen. Voor 2026 verwachten wij op de exploitatie van de CEV een forse overschrijding.	Ja
Voldoende en adequate huisvesting voor Onderwijs:	Ja

Risico's	Actueel
De gemeente voorziet vanuit haar wettelijke verplichting in adequate onderwijshuisvesting voor het primair, speciaal en voortgezet onderwijs inclusief het bewegingsonderwijs, waarbij rekening wordt gehouden met de visie op Integrale Kindcentrums (IKC), wijkgericht werken en een stevige pedagogische basis. De herziening van het Integraal Huisvestingsplan (IHP) heeft geleid tot de nodige extra investeringen om te kunnen voorzien in adequate huisvesting ten opzichte van de investeringen die voorzien waren. Ook de wettelijke verplichtingen ten aanzien van verduurzaming van de gymzalen en de schoolgebouwen die in eigendom zijn van de gemeente brengen aanvullende investeringen met zich mee. Er komen projecten naar ons toe die vallen onder deze wettelijke zorgplicht, zoals de huisvesting van het VSO-Prisma en tijdelijke huisvesting gedurende projecten welke niet zijn meegenomen en dus gebudgetteerd in het huidig geldende IHP. De inkomsten en uitgaven aan onderwijshuisvesting (onder andere calamiteiten, vandalisme, spoedprocedures, energie en verzekeringen) laten zich lastig voorspellen. Bij het opstellen van de najaarsnota worden de budgetten ieder jaar bijgesteld waar nodig. Deze bijstelling wordt verrekend met de 'storting aan de reserve onderwijshuisvesting'. Naar verwachting wordt in december 2026 het geactualiseerde IHP ter besluitvorming aangeboden.	
Toegankelijke vastgoedportefeuille: Voor het maatschappelijk vastgoed is in kaart gebracht welke verbeteringen noodzakelijk dan wel wenselijk zijn om de toegankelijkheid van de panden te verbeteren. Vooralsnog is er geen budget om de verbeteringen te realiseren ook niet als deze met de geplande werkzaamheden uit de MJOP's gecombineerd kunnen worden. Uiterlijk Q1 2027 wordt er een raadsvoorstel voorbereid waarin de verschillende keuzes, prioriteiten en financiële consequenties worden voorgelegd. De raad kan op basis daarvan keuzes maken over het ambitieniveau en de aanpak van de toegankelijkheid van het gemeentelijk vastgoed.	Ja
Kwaliteit vastgoedportefeuille-Oude Raadhuis: Door het uitblijven van besluitvorming ten aanzien van het renoveren van het Oude Raadhuis, kan deze niet verhuurd worden. Hierdoor lopen wij huuropbrengsten mis. Deze worden inzichtelijk gemaakt bij de Najaarsnota.	Ja
Kwaliteit vastgoedportefeuille-Castellum: In de begroting 2026 is een ruimtebesparende maatregel (€ 350.000) ten aanzien van de onderhoudskosten (MJOP) opgenomen voor het Castellum voor 2026 en verder. Deze is geadviseerd met als aantekening dat deze alleen gerealiseerd kon worden als het object Castellum afgestoten werd. Dit besluit is niet genomen door het college en de raad. Bij het niet terugdraaien van deze maatregel, is er geen budget voor het beheer en onderhoud van het Castellum dit jaar en de komende jaren. Het terugdraaien van de ruimtebesparende maatregel is voor 2027 en verder opgenomen in de Kadernota, helaas is deze van tafel gevallen. Voor 2026 verwachten wij hierdoor een forse overschrijding.	Ja
Beheer gemeentelijke vastgoedportefeuille: Na vaststelling van het nieuwe sportaccommodatiebeleid, is begonnen met het opstellen van het uitvoeringsprogramma. Het nieuwe tarievenstelsel (dat nog geharmoniseerd moest worden na de fusie) is vastgesteld. Het tarievenstelsel zal	Ja

Risico's	Actueel
effect hebben op de huuropbrengsten, maar het is nog onbekend of deze positief of negatief zullen zijn.	
Beheer gemeentelijke vastgoedportefeuille-iHub: Het perceel van de iHub-locatie is gedeeltelijk aangekocht. De toekomstige GREX en beheer situatie zijn nog niet ingericht. Tot die tijd blijft er een financieel risico op dit project.	Ja
Beheer gemeentelijke vastgoedportefeuille-Nieuwkomers: Het besluit is genomen om het programma Nieuwkomers op te heffen en te beleggen in de lijn per 01 januari 2027. Afgelopen maanden hebben gesprekken plaatsgevonden met team Vastgoed en grondzaken om het beheer van de objecten over te dragen. Hiervoor is echter meer nodig, zoals besluitvorming over extra structurele capaciteit in verband met het overbrengen van bepaalde taken uit het programma. Daarnaast is ook een financiële inrichting nodig, zodat de budgetten op de juiste plekken beschikbaar zijn per 1 januari. Het risico is dat genoemde zaken niet op tijd in kaart zijn gebracht, waardoor besluitvorming nog niet heeft plaats gevonden voor 1 januari.	Ja

Relevante beleidsnota's

Nota sportaccommodatiebeleid 2025

Thema Vluchtelingenopvang

Algemeen

Gemeente Alphen aan den Rijn heeft een wettelijke taak om asielzoekers en Oekraïense ontheemden (tezamen in onze organisatie aangeduid met 'Nieuwkomers') op te vangen. Voor deze twee groepen gelden verschillende wettelijke kaders en financieringsstromen.

Zolang de Richtlijn Tijdelijke Bescherming Oekraïne (RTB) van kracht is (maart 2027), zijn alle gemeenten in Nederland verplicht om, naar rato van het inwoneraantal, opvangplekken voor Oekraïense ontheemden te organiseren en in stand te houden. Vanaf 1 januari 2025 bedraagt de (verhoogde) taakstelling voor gemeente Alphen aan den Rijn 564 opvangplekken. Op het moment van schrijven zijn zo'n 460 opvangplekken gerealiseerd met meerdere opvanglocaties van verschillende omvang door de gehele gemeente.

Op grond van de Spreidingswet (formeel de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvang voorzieningen) hebben alle gemeenten een taakstelling voor duurzame asielopvangplekken. Het bezwaar dat Gemeente Alphen aan den Rijn had aangetekend tegen het Verdeelbesluit van de 1e cyclus, is door de minister van Asiel en Migratie ongegrond verklaard afgelopen najaar 2025. De capaciteitsraming voor de 2e cyclus van de Spreidingswet bedraagt voor onze gemeente 628 plekken waarvan 40 voor Alleengaande Minderjarige Vreemdelingen (AMV-ers). Gemeente Alphen aan den Rijn en het Centraal Orgaan opvang Azielzoekers (COA) hebben eind 2023 een bestuursovereenkomst getekend voor een AZC op bedrijventerrein Hoorn West met plek voor 400 asielzoekers voor een periode van maximaal vijf jaar. Het AZC is vanaf eind maart 2025 in gebruik.

Voor de begroting 2026 is, gelet op de duur van de opgave, gekozen om deze opvangopgave onder te brengen in Programma 4 (in plaats van een paragraaf zoals in de jaarrekeningen 2022 tot en met 2024).

Wat willen we bereiken?

Opvang Oekraïense ontheemden

Voor 2026 blijft de inzet dat er voldoende opvangplekken zijn én dat de opvang duurzaam geschikt is voor de Oekraïense ontheemden (en later mogelijk andere doelgroepen). De gemeenteraad wordt periodiek over de gevolgen en impact van deze opgave op de hoogte gesteld.

Asielopvang

Sinds de opening van het AZC is de inzet gericht op de integratie van de bewoners van het AZC in de Alphense samenleving en het stimuleren van sociale cohesie tussen de bewoners van het AZC en inwoners van de gemeente. Hiertoe is in aanloop naar de ingebruikname van het AZC een Sociaal Programma uitgewerkt langs de drie uitgangspunten 'Veiligheid', 'Meedoen vanaf dag 1' en 'Samen en gezond'. In 2026 wordt de uitvoering van activiteiten uit het Sociaal Programma voortgezet.

Aan de bestuursovereenkomst voor de realisatie van het AZC is door de raad de voorwaarde verbonden dat er 'elders in de gemeente tijdelijke woonvoorzieningen gerealiseerd kunnen worden voor eigen inwoners en Oekraïense ontheemden'. Er is een aantal kansrijke locaties in beeld. De gemeente onderzoekt op het moment van schrijven deze locaties op haalbaarheid en verwacht bestuurlijke besluitvorming in 2026.

Samenvatting ontwikkelingen

Er is rust en continuïteit in de Oekraïne-opvang gecreëerd met een aantal nieuwe opvanglocaties. Haringvliet is in mei 2026 in gebruik genomen. In Park Rijnstroom wordt het aantal opvangplekken uitgebreid, in afwachting van de structurele herontwikkeling van dit gebied Ook de opvanglocatie in de voormalige School met de Bijbel kan langer openblijven, naar verwachting tot eind maart 2027.

De tweede cyclus van de Spreidingswet is begin maart 2026 gestart met publicatie van de capaciteitsraming van het benodigd aantal asielopvangplekken per 2027. De komende maanden worden aan de Regionale Regietafels en de Provinciale Regietafel besproken op welke wijze de (resterende) asielopgave in de regio's respectievelijk de provincie Zuid-Holland wordt ingevuld. Uiterlijk 1 december 2026 levert de Commissaris van de Koning het aanbod van alle gemeenten in de provincie Zuid-Holland aan de minister. Deze publiceert uiterlijk 31 december 2026 het Verdeelbesluit.

Met de verkregen Europese AMIF-subsidie voor extra inzet op toeleiding naar werk van azc-bewoners is vanaf januari 2026 gestart met extra jobhunting, jobcoaching en Nederlandse les op de werkvloer.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema vluchtelingenopvang toegelicht:

Inspanningen thema vluchtelingenopvang	Stand
Voldoende en duurzame opvangplekken Oekraïense ontheemden: bestaande opvanglocaties worden zoveel mogelijk gehandhaafd zolang de opgave daarom blijft vragen.	☺
Voldoende en duurzame opvangplekken Oekraïense ontheemden: op basis van de verhoogde taakstelling en aflopende opvanglocaties zijn er tot eind 2026 in totaal tussen de 278 tot 358 vervangende en aanvullende opvangplekken benodigd. Met de locaties Haringvliet en Park Rijnstroom in Alphen aan den Rijn en Kilvererf in Benthuizen heeft de gemeente voldoende opvangplekken.	☺
RTB is verlengd tot maart 2028. De gemeente bereidt zich voor op de overgang naar de Nationale Terugval Optie na die tijd.	☺
Asielopvang: voorzetting van de uitvoering van activiteiten uit het Sociaal Programma ten behoeve van de integratie van de bewoners van het AZC in de Alphense samenleving en het stimuleren van sociale cohesie tussen de bewoners van het AZC en inwoners van de gemeente, onder andere door: • Onderwijs voor alle kinderen in het AZC; • Speelochtenden voor kinderen tot 2 jaar en peuteropvang voor kinderen tot 4 jaar op het AZC; • Toeleiding naar werk van AZC-bewoners die mogen werken (van 2026 tot en met 2028 wordt inzet van jobhunting, jobcoaching en NL-les op de werkvloer bekostigd uit de Europese AMIF subsidie; Rijnvicus is de uitvoerende partij) • Toeleiding van AZC-bewoners naar vrijwilligerswerk, (sport)verenigingen en activiteiten in de gemeente; • Activiteiten in het kader van dagbesteding op en rondom het AZC, begeleid door Alphen Vitaal en Participe; • Laagdrempelige taallessen voor de AZC-bewoners begeleid door vrijwilligers; • Continuering van de werving van vrijwilligers die zich willen inzetten voor de AZC-bewoners.	☺
Tijdelijke woonvoorzieningen Alphense inwoners: afronden onderzoek kansrijke locaties op haalbaarheid en bestuurlijke besluitvorming over realisatie.	☺

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Risico's	Actueel
Uitblijven van duidelijkheid over lange termijnperspectief en -strategie voor Oekraïense ontheemden na afloop van RTB. Er is nog steeds geen duidelijkheid vanuit het rijk over het lange termijnbeleid. De RTB is verlengd tot maart 2028. Lokaal en regionaal wordt gekeken welke zaken wel al voorbereid kunnen worden.	Ja
Korte financieringshorizon voor opvangplekken voor Oekraïense ontheemden. De doelgroepflexibele regeling is per 1 juli 2026 van kracht.	Ja

Risico's	Actueel
Korte implementatieperiode (6 maanden) bij verdere verhoging van taakstelling voor opvangplekken voor Oekraïense ontheemden. Bij besluitvorming over al dan niet verlengen van opvangplekken wordt een inschatting gemaakt of een aanpassing in de taakstelling te verwachten is.	Ja
Beschikbare locaties voor de realisatie van tijdelijke woonvoorzieningen voor Alphense woningzoekenden zijn schaars en het is lastig om voor een periode van 10 tot 15 jaar een sluitende financiële businesscase te realiseren. Er wordt ingezet op structurele woningbouw; dit blijkt goedkoper en net zo snel te realiseren. Bij de zoektocht naar nieuwe opvanglocaties blijft gekeken worden naar mogelijkheden voor tijdelijke woonvoorzieningen.	Ja
De minister publiceert het verdeelbesluit 2027-2028 uiterlijk 31 december 2026. Wanneer de gemeente het aantal in het Verdeelbesluit genoemde asielopvangplekken niet heeft gerealiseerd voor 1 juli 2027 kan de minister Interbestuurlijk Toezicht (IBT) toepassen, waarbij in het uiterste geval indeplaatsstelling ingezet kan worden, waarbij de kosten voor deze door het rijk geregelde asielopvang geheel voor de gemeente zijn.	Ja

Relevante beleidsnota's

Geen relevante beleidsnota's bij dit onderdeel.

3.4.4 Wat mag het kosten?

Ontwikkelingen baten en lasten

De ontwikkeling van de lasten en baten van programma 4 Samenleving na mutaties in deze Najaarsnota 2026 is hieronder weergegeven:

	Gewijzigde begroting t/m VJN 2026		Raadsbesluiten		NJN Neutraal		NJN Saldo		Gewijzigde begroting 2026	
Programmabegroting	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
4 Samenleving	273.127	69.539	0	0	-922	4.373	3.710	2.094	275.914	76.007
Totaal exploitatie	*273.127*	*69.539*	*0*	*0*	*-922*	*4.373*	*3.710*	*2.094*	*275.914*	*76.007*
4 Samenleving	4.737	16.143	619	619	-596	-3.751	1.703	-120	6.463	12.891
Totaal mutaties reserves	*4.737*	*16.143*	*619*	*619*	*-596*	*-3.751*	*1.703*	*-120*	*6.463*	*12.891*
Totaalprogramma 4	**277.864**	**85.683**	**619**	**619**	**-1.518**	**622**	**5.412**	**1.974**	**282.377**	**88.898**

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

Door de bijstellingen in deze Najaarsnota stijgen de geraamde lasten (exclusief mutaties reserves) van programma 4 met € 2,8 miljoen tot een totaal van € 275,9 miljoen. De geraamde baten (exclusief mutaties reserves) stijgen met € 6,5 miljoen tot een totaal van € 76 miljoen. Bij elke BGW met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000 nemen we een toelichting op. Bij een BGW met een bedrag van € -475.000 tot en met € 475.000 nemen we geen toelichting op.

	Raad NJN		NJN neutraal		NJN saldo	
BWG TOELICHTING	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
Exploitatie	0		-922	4.373	3.710	2.094
BGW met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000			-2.747	3.289	3.986	1.505
339-NJN NEUTRAAL OHV diverse mutaties			-4.459	68		
Met ingang van 2026 is de stelpost reserve onderwijshuisvesting omgezet naar een storting aan de reserve onderwijshuisvesting. Nadien is nog een klein aantal wijzigingen op de stelpost terechtgekomen. Deze worden nu gecorrigeerd en omgezet naar de storting aan de reserve onderwijshuisvesting. Verder wordt in deze wijziging een aantal posten op het gebied van onder andere energie, belastingen, onderhoud en huurinkomsten bijgesteld. Tenslotte wordt een aantal projecten afgeraamd. Uitgaven daarvan worden in de loop van volgend jaar verwacht en daarom in de meeste gevallen overgeheveld naar 2027. Alle mutaties worden verrekend met de storting aan de reserve onderwijshuisvesting. Voor de mutaties van de projecten met betrekking tot de doordecentralisatie vindt verrekening plaats met de Algemene Reserve.						
361-overheveling bijdrage kunstgrvld Hzw Boys				-776		
In 2026 is rekening gehouden met een bijdrage vanuit de woningbouwontwikkeling van de locatie van de voetbalvereniging Hazerswoudse Boys. Met deze bijdrage wordt de aanleg van een nieuw kunstgrasveld gedekt. Als gevolg van fasering verwachten wij de bijdrage in 2027 te realiseren. Daarom vervalt de raming in 2026 en schuift deze door naar 2027						
363-NJN BUIG budget def 30092026			3.997	3.997		
Door het ministerie van SZW is het definitieve rijkbudget 2026 BUIG bekend gemaakt en dit betreft € 34.860.880. Dit is flink hoger dan hetgeen wat begroot staat. Op basis van de inschatting voor het jaar 2026 wordt de wijziging doorgevoerd.						
371-Dekking vacatureruimte			-2.285			
Binnen onze organisatie bestaat al geruime tijd spanning tussen de ambitie en taken enerzijds en de beschikbare personele en financiële middelen anderzijds. Om hierin meer evenwicht te realiseren, is eind 2025 het programma "Inzicht en Evenwicht in Formatie' (IEF) gestart. Het programma richt zich op een structurele balans tussen de opgaven van de organisatie en de beschikbare capaciteit. Voor de jaarschijf 2026 wordt een budgetneutrale verschuiving van materiële middelen voor formatie voorgesteld. Hiermee wordt beoogd de vaste formatie uit te breiden en tegelijkertijd de externe inhuur te beperken. De dekking hiervoor wordt gevonden in resterende middelen op stelposten.						
451-Actualisatie budget jeugdhulp 2026					4.599	
Op basis van de actuele prognose worden in 2026 hogere kosten voor jeugdzorg verwacht. Wij hebben een nieuwe berekening gemaakt met als uitgangspunten de in 2025 gerealiseerde kosten van gespecialiseerde jeugdzorg, het huidige aantal unieke cliënten dat jeugdhulp ontvangt, de gemiddelde trajectduur en de tarieven. Wij verwachten een tekort van € 4.599.000 en stellen daarom voor het budget met dit bedrag te verhogen ten laste van het begrotingssaldo.						

	Raad NJN		NJN neutraal		NJN saldo	
BWG TOELICHTING	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
452-Actualisatie budget MZ 2026					-602	705
Als gevolg van de decentralisatie van de taken op het gebied van maatschappelijke zorg (beschermd wonen en maatschappelijke opvang) kent de begroting op dit onderdeel een tijdelijk, maar in principe geoormerkt overschot dat moet worden toegevoegd aan de reserve maatschappelijke zorg Rijnstreek. Waar nodig zijn de lasten, en de rijksbijdrage die via centrumgemeente Leiden wordt ontvangen, geactualiseerd op basis van de verwachte realisatiecijfers. Het overschot wordt aldus geschat op € 1.265.751 en administratief omgezet van een stelpost naar een storting in de genoemde reserve. In de primitieve begroting 2026 was op één onderdeel abusievelijk een indexering verwerkt ten laste van de algemene middelen. Het betreft een bedrag van € 41.350 dat via deze wijziging wordt gecorrigeerd ten gunste van het begrotingssaldo.						
453-NJN Meicirc 2026 jaar 2026					963	
In deze begrotingswijziging zijn de financiële gevolgen van de meicirculaire 2026 over de algemene uitkering gemeentefonds voor het jaar 2026 verwerkt. De voornaamste mutaties hebben betrekking op integratie uitkering Participatie en Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energiebeleid (CDOKE).						
458-Bijzondere bijstand jaarsaldo 10092026					669	
De inwoners van de gemeente Alphen aan den Rijn zijn attent gemaakt op bestaande regelingen binnen de bijzondere bijstand en minimabeleid. Dit heeft geleid tot een toename van uitgaven van deze regelingen. Voor het jaar 2026 betekent dit dat er een tekort verwacht wordt van €668.500. Dit wordt gedekt door €183.000 aan extra terugvordering van bijzondere bijstand en het restant van € 485.500 wordt ten laste gebracht van het begrotingssaldo 2026.						
467-NJN actualisatie kapitaallasten 2026					-2.157	
Op basis van ontwikkelingen van de investeringen en rente worden de kapitaallasten geactualiseerd.						
469-NJN2026 Septcirc 2026					1.215	
In deze begrotingswijziging wordt de Septembercirculaire 2026 verwerkt. De voornaamste taakmutatie is het faciliteitenbesluit opvangcentra.						
472-Nieuwkomers NJN 26					-700	800
Actualisatie van begrootte uitgaven voor de huisvestingsopgave van nieuwkomers.						
BGW met een bedrag van € -475.000 tot en met € 475.000	**0**		**1.824**	**1.084**	**-276**	**590**
Reserves	**619**	**619**	**-596**	**-3.751**	**1.703**	**-120**
BGW met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000	**619**	**619**	**-616**	**-4.367**	**1.703**	
5-z3866553 Actualisatie MPG 2026	619	619				

	Raad NJN		NJN neutraal		NJN saldo	
BWG TOELICHTING	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
De raad heeft op 25 juni 2026 het Meerjarenperspectief Grondexploitatie (MPG) 2026 vastgesteld. Het MPG geeft een integraal financieel beeld van het grondbeleid van de gemeente. Het bevat de actieve grondexploitaties en de projecten waarvoor de gemeente kosten verhaalt op derden (kostenverhaal). De besluiten uit het MPG leiden tot een bijstelling van de jaarschijf 2026. Die bijstelling wordt verwerkt in de Najaarsnota.						
339-NJN NEUTRAAL OHV diverse mutaties			-1.000	-5.527		
Met ingang van 2026 is de stelpost reserve onderwijshuisvesting omgezet naar een storting aan de reserve onderwijshuisvesting. Nadien is nog een klein aantal wijzigingen op de stelpost terechtgekomen. Deze worden nu gecorrigeerd en omgezet naar de storting aan de reserve onderwijshuisvesting. Verder wordt in deze wijziging een aantal posten op het gebied van onder andere energie, belastingen, onderhoud en huurinkomsten bijgesteld. Tenslotte wordt een aantal projecten afgeraamd. Uitgaven daarvan worden in de loop van volgend jaar verwacht en daarom in de meeste gevallen overgeheveld naar 2027. Alle mutaties worden verrekend met de storting aan de reserve onderwijshuisvesting. Voor de mutaties van de projecten met betrekking tot de doordecentralisatie vindt verrekening plaats met de Algemene Reserve.						
361-overheveling bijdrage kunstgrvld Hzw Boys			-776			
In 2026 is rekening gehouden met een bijdrage vanuit de woningbouwontwikkeling van de locatie van de voetbalvereniging Hazerswoudse Boys. Met deze bijdrage wordt de aanleg van een nieuwe kunstgrasveld gedekt. Als gevolg van fasering verwachten wij de bijdrage in 2027 te realiseren. Daarom vervalt de raming in 2026 en schuift deze door naar 2027.						
368-Invulling kantoor Park Rijnstroom			1.160	1.160		
Er is een besluit genomen voor het tijdelijk gebruik van het kantoorpand in Park Rijnstroom voor voornamelijk Oekraïnse vluchtelingen en tijdelijke woonvoorzieningen spoedzoekers. Dit wordt gedekt door de reserve Nieuwkomers, de reserve Maatschappelijk Zorg Rijnstreek en doorbelasting aan de (tijdelijke) gebruiker.						
452-Actualisatie budget MZ 2026					1.266	
Zie toelichting onder Exploitatie.						
467-NJN actualisatie kapitaallasten 2026					437	
Op basis van ontwikkelingen van de investeringen en rente worden de kapitaallasten geactualiseerd.						
BGW met een bedrag van € -475.000 tot en met € 475.000	**0**		**20**	**616**		**-120**
Eindtotaal	**619**	**619**	**-1.518**	**622**	**5.412**	**1.974**

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

3.5 Programma 5 Economie

Het programma 5 Economie bestaat uit het volgende doel met de thema's:

PGM	DOELEN	THEMA'S
5	Economisch vitale gemeente	Ruimte voor bedrijvigheid (bedrijventerreinen, detailhandel) en arbeidsmarkt
		Buitengebied
		Vrijetijdseconomie
		Ondernemersklimaat, innovatie en regionale economie

Voor het college uitvoeringsprogramma voor programma 5 Economie wordt verwezen naar het Uitvoeringsprogramma_2022-2026 Gemeente Alphen aan den Rijn (Samenbouwen aan een duurzame en vitale gemeente).

3.5.1 Doel: Economisch vitale gemeente

Wat willen we bereiken?

1. Realiseren van een stevig en duidelijk herkenbaar profiel van Alphen aan den Rijn als een gemeente met een duurzame, circulaire en groene economie;
2. Versterken van de innovatiekracht van het bedrijfsleven door het ondersteunen van ondernemers in duurzaam, circulair ondernemen (kennis, netwerken, financiering);
3. Aanjagen van het verhogen van de organisatiegraad op bedrijventerreinen en winkelgebieden;
4. Stimuleren samenwerking tussen (middelbaar en hoger) onderwijs en bedrijfsleven. Onder andere rondom de arbeidsmarktopgaven en ten behoeve van meer (toegepaste) innovaties in het bedrijfsleven rondom maatschappelijke opgaven als de Energietransitie, digitalisering/robotisering/Artificial Intelligence (AI), circulariteit etc.;
5. Werk maken van een toekomstbestendig Waardevol Buitengebied;
6. Alphen aan den Rijn op de kaart zetten als toeristisch-recreatief gebied en groei van de vrije tijdseconomie.

Aanvullende speerpunten

In 2026 werken we aanvullend ook aan de volgende speerpunten:

- Zorgen voor toekomstbestendige, groene bedrijventerreinen en winkelgebieden, met aandacht voor duurzaamheid en gezonde leefomgeving. We bieden voldoende ruimte voor werk en ondernemerschap, versterken de werkgelegenheid en houden zo de woon-werkbalans in Alphen aan den Rijn op peil.
- Uitvoering van de in 2025 toegekende (regionale) samenwerkingsprojecten zoals het STROOM (voorheen Energietransitiehuis), de Regiodeal Sierteeltregio en de RIA-projecten vanuit Holland-Rijnland waar gemeente Alphen aan den Rijn bij betrokken is.
- Programmatische aanpak van de verdere uitwerking van de Ruimtelijk-Economische Koers 2040.

Samenvatting ontwikkelingen

- Een analyse van het rapport Wennink heeft plaatsgevonden. Gekozen is voor 3 speerpuntsectoren als basis voor een helder profiel: Bouw, maakindustrie en Greenport Boskoop.
- Dit basis profiel helpt bij de implementatie van de Ruimtelijk-Economische Koers 2040 en de actualisatie Economische Agenda (gepland 2027) ondersteunt door een regisseur implementatie RE-koers. Dit traject loopt.
- Serieus groeiende vraag naar ruimte voor bedrijven en bedrijventerreinen. Netcongestie en beschikbare ontwikkelruimte zijn daarbij de beperkende factor. Verkoop van nieuwe nog te ontwikkelen bedrijfskavels is lastig vanwege ontbreken van stroomaansluiting.
- Landelijke en lokale beperkingen maken dat ondernemers samen met de gemeente actief aan de slag gaan met het verhogen van de organisatiegraad.
- Het bouwen van het 150kV station in relatie tot de toekomst van de Barrepolder vragen dit jaar extra ambtelijke capaciteit vanwege wettelijk vastgestelde termijnen.
- Het project STROOM (voorheen energietransitiehuis) raakt in een stroomversnelling. Diverse projecten helpen ondernemers, onderwijsinstellingen, maatschappelijke organisaties en de overheid transities mogelijk te maken. Intern vraagt de nieuwe manier van leren gewenning en inbedding.
- De gebiedsprocessen Hondsdijkse/Lagenwaardse Polders en Sierteeltregio Boskoop uit programma Buitengewoon Waardevol Buitengebied worden in 2026 afgerond.
- Er is gestart met het gebiedsproces Polder de Noordplas en gebiedsproces Kroonjuweel Aarlanderveen wordt in 2026 aanbesteed.
- Maatregelen uit het vastgestelde deel-Omgevingsprogramma Oude Rijn-N11 zone Oost worden in 2026 verder uitgewerkt.
- Het ter inzage liggende beleid voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing wordt in 2026 vastgesteld.
- Er is een start gemaakt met het plan voor biodiversiteitsherstel. Hierin wordt de koppeling gemaakt met o.a. de agenda Groene Leefomgeving.
- Het is ABBA-Icoon Bentwoud vraagt in 2026 heldere keuzes over meerjarig ambitieniveau.
- Het ABBA-icoon Boskoop vraagt in 2026 een discussie over de toekomstvisie 2050 van de Stichting Belangenbehartiging Regio Boskoop.
- Het winkeltijdenonderzoek wordt in 2026 afgerond op basis waarvan bestuurlijke keuzes en besluitvorming plaats kan vinden.
- In 2026 wordt een verdere uitwerking verwacht van de motie "vernieuwing dorpscentra".
- Actieve Regionale economische samenwerking, waaronder in de MKB-deals, RIA projecten Holland-Rijnland, vanuit Actieprogramma Groene Hart Circulair, en met de Economic Board Zuid-Holland.
- De visie en actieagenda Recreatie en Toerisme 2035 wordt in 2026 opgesteld en aangeboden voor bestuurlijke besluitvorming.
- Start van het ontwikkelen van een visie op de doorontwikkeling van Park Zegersloot.
- De Regio Deal Sierteeltregio is 1 januari 2026 gestart.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema ruimte voor bedrijvigheid en arbeidsmarkt toegelicht:

Inspanningen thema ruimte voor bedrijvigheid en arbeidsmarkt	Stand
Uitvoering geven aan de detailhandels- & horecavisie. Extra aandacht voor het verhogen van de organisatiegraad in winkelgebieden, samenwerking met de vastgoedpartijen, inrichting van de openbare ruimte in de winkelgebieden in de wijken en dorpen etc.	☺
Toekomstvisie Centrum Boskoop, uitvoeringsplan opstellen en uitvoeren. In 2025 is gestart met de eerste onderdelen van het verfraaien en vergroenen van het centrum van Boskoop. In 2026 zal het Gouweplein volgen. Om de overige ambities te realiseren zoeken we naar alternatieve financieringsmogelijkheden (privaat/bundeling van middelen).	☺
Uitvoering geven aan het programma Gezond Stadshart i.s.m. de partners. Concretisering projecten deelgebied kernwinkelgebied en aanloopstraten (in gezamenlijk opdrachtgeverschap met de vastgoedeigenaren en winkeliers). Onder andere reconstructie van Boetzelaerstraat (inclusief werkateliers) en vergroening, starten van een loyalty programma op het gebied van groen voor inwoners/consumenten. Starten uitvoering deelgebied 'groene verbinding' (station-stadshart): voorbereiden Reconstructie Paradijslaan, tijdelijke groenmaatregelen, planvorming/Gebiedsontwikkeling de Jozef en omgeving, start proces deelgebied groen-blauwe verbinding stadshart-Zegerplas, Romeins weekend verder uitbouwen etc.	☺
Proces starten om de BIZ-en in centrum Alphen aan den Rijn en Boskoop te verlengen (voor weer 5 jaar), voor de periode 2027-2031.	☺
Intensiveren van de contacten/samenwerking met de horeca. Onder andere door het structurele multidisciplinair overleg met alle betrokken gemeentelijke teams en Koninklijke horeca Nederland (lokaal en regionaal) (2-jaarlijks), en organiseren van jaarlijks horecacafé voor horecaondernemers rondom een actueel onderwerp.	☺
Versterken van de samenwerking en contacten met de horeca en detailhandel ondernemers. O.a. door het begeleiden van nieuwe initiatieven van detailhandel-en horecaondernemers via de accountmanager detail handel- en horeca. Inzet accountmanager op basis van signalen van ondernemers en inwoners m.b.t. kwesties rondom o.a. afval, veiligheid, groen, overlast etc.)	☺
Oplevering onderzoek verruiming winkeltijdenverordening, waarin meerdere varianten worden onderzocht op voor- en nadelen. Op basis van de uitkomsten wordt besluitvorming voorbereid om de winkeltijdenverordening al dan niet aan te passen in 2026.	☺
Verduurzamingsaanpak bedrijven en bedrijventerreinen (energie, vergroening, circulair) met specifieke aan dacht voor kennisdeling en koplopers faciliteren, onderzoeks- en ontwikkeltrajecten. Ook in 2026 richten we ons op energietransitie, oplossingen netcongestie en aanjagen e-logistiek (laadpleinen/laadstations etc.)	☺
In samenwerking met de partners binnen Holland-Rijnland werken we aan het RIA-project (regionale investeringsagenda) 'circulaire bouwhubs', waarin we de	☺

Inspanningen thema ruimte voor bedrijvigheid en arbeidsmarkt	Stand
behoefte vanuit de markt naar een (regionale) bouwhub verder verkennen. Ook worden de locatiewensen in kaart gebracht	
Stimuleren en aanjagen van het verhogen van de organisatiegraad op bedrijventerreinen i.s.m. VOA, EDBA en OMDH. Dit is in 2025 gestart en continueren we in 2026 op o.a. de bedrijventerreinen Molenwetering, Heimanswetering en Verbreepark (Benthuizen).	☺
Uitvoering geven aan lokaal en regionaal bedrijventerreinenbeleid. In 2026 start de uitgifte/selectie van bedrijven voor het nieuwe bedrijventerrein Hoorn-West aan de hand van een uitgifteprotocol. We continueren de inzet rondom de ruimtelijke procedures voor de ontwikkeling van nieuwe bedrijventerreinen, zoals de Prinsenschouw. We verkennen de kansen voor verduurzaming en het optimaliseren van het ruimtegebruik van bedrijfslocaties/vastgoed op bestaande bedrijventerreinen en faciliteren initiatieven op dit gebied.	☺
Vergroening bedrijventerreinen: Het ITC-PCT terrein is aangewezen als 'ambassadeursterrein' binnen het nationale programma 'Werklandschappen voor de toekomst'. In 2026 is daarvoor het Masterplan ingediend bij Werklandschappen van de toekomst. Dit is de basis voor de subsidie voor de komende 3 jaar. Na goedkeuring kan de uitvoering starten. Ook wordt verkend of we op andere bedrijventerreinen kunnen starten met een plan van aanpak voor vergroening in samenwerking met ondernemers. Op bedrijventerrein Rijnhaven is hiervoor interesse vanuit ondernemers. Uitvoering is afhankelijk van (gemeentelijk)budget.	☺
Afronding project 'Samenwerking Veilig Ondernemen (SVO) in samenwerking met RIEC op het ITC-terrein en aanliggende wegen. Met dit project worden onveilige situaties in kaart gebracht inclusief oplossingsrichtingen. Doel is dat ondernemers ook na afloop van dit project waakzaam blijven op onveilige situaties in hun omgeving en daar gezamenlijk iets mee doen.	☺
Het scheppen van een aantrekkelijk ondernemers- en innovatieklimaat om bedrijven en startups aan te trekken en te behouden die het economische en duurzaamheidsprofiel van Alphen aan den Rijn versterken. Dit doen we bijvoorbeeld via de inzet van onze accountmanagers bedrijven, via MKB-deals (o.a. MKB-deal circulaire maakindustrie metaal) en verkenning nieuwe MKB-deals met de provincie Zuid-Holland. Ook organiseren we onder andere de 'Dag van de Ondernemer' en de uitreiking van de 'Groene Pluim' aan duurzame ondernemers, om onze ondernemers te waarderen en een podium te bieden.	☺
We leveren een bijdrage aan nieuwe gebiedsontwikkelingen, door het economisch perspectief hier goed in te verankeren (onder andere Gnephoek, Rijnhaven-Oost en Euromarkt).	☺
In 2025 is de pilot circulaire ondernemers- en kennisloket 'Blik vooruit', in samenwerking met ondernemers en onderwijs in onze regio succesvol afgerond. In 2025 is de verkenning naar regionale opschaling binnen Platform Groene hart Circulair gestart. De intentie is om dit in 2026 in te voeren.	☺
We dragen vanuit de gemeente bij aan de doorontwikkeling van samenwerkingsverbanden tussen onderwijs arbeidsmarkt gericht op maakindustrie, bouw, Greenport/groen, logistiek en zorg. De focus ligt op de impact van transitieopgaven als digitalisering, energietransitie, en circulaire economie op de benodigde	☺

Inspanningen thema ruimte voor bedrijvigheid en arbeidsmarkt	Stand
kennis en vaardigheden van personeel. We benutten lokale en regionale overlegstructuren om deze doelen te verwezen lijken (o.a. VOA-arbeidsmarktcommissie, het regionaal transportoverleg, Holland Rijnland en de EBZ) en zorgen dat het thema Human Capital verankerd is in initiatieven als de Human Capital Agenda Greenport Boskoop en de Regiodeal Sierteeltregio.	
Het netwerk van betrokken partijen binnen STROOM (voormalige Energietransitiehuis) groeit nog steeds en is vol ambitie. In 2026 ligt de focus op de uitvoering van de diverse deelprojecten (learning communities) gericht op het versnellen van de energie transities: om- en bijscholing van vakmensen, innovatieprojecten met het bedrijfsleven en initiatieven met inwoners. De uit komsten geven input op de randvoorwaarden voor een mogelijk fysieke locatie voor deze activiteiten. Dit werken we in 2026 verder uit.	☺
Tweemaal per jaar mede organiseren van de Week van het Werk (voorjaars- en najaarseditie) in samenwerking met VOA, Rijnvicus, MBO-Rijnland en UWV.	😐
Toelichting op de afwijkingen De Week van het werk wordt nu één keer per jaar georganiseerd in het najaar. De voorjaarseditie (stage- en bijbanenfestival) leverde niet de gewenste resultaten op.	
Risico's Niet van toepassing	
Beheersmaatregel Er wordt nu aan een Week van het Werk gewerkt dat ondernemers, onderwijs- kennisinstellingen, inwoners en overheid in het Groene Hart verbindt, zodat concrete samenwerking rond de energie- en klimaattransitie van de grond komt en jongeren en werkzoekenden daarop worden voorbereid en op de banen van morgen. De vraagstukken in het kader van het creëren van stage- en bijbanen in de tekortsectoren in Alphen aan den Rijn worden hierin meegenomen.	
In samenwerking met CIV Zorg en Welzijn van MBO-Rijnland verkennen van het ontwikkelen van een lerend ecosysteem met onderwijs en welzijnsorganisaties rondom de maatschappelijke opgaven van 'positieve gezondheid'.	☺
Versterken van de samenwerking met Hbo-instellingen. Zo start in 2026 in Alphen aan den Rijn i.s.m. Hogeschool Utrecht, stichting Alphen Digitaal en EDBA de opleiding 'toegepaste AI'. Deze opleiding is gericht op werkenden uit het Alphense bedrijfsleven en omstreken. Daarnaast zijn er verbindingen gelegd met Hogeschool Leiden, de Haagse hogeschool en InHolland Delft, wat leidt tot (onderzoeks-)projecten, stages en wel licht toekomstige medewerkers etc.	😐
Toelichting op de afwijkingen Er waren onvoldoende aanmeldingen om de opleiding toegepaste AI in Alphen aan den Rijn samen met Hogeschool Utrecht en Alphen Digitaal te starten.	
Risico's Niet van toepassing	
Beheersmaatregelen De gesprekken met Hogeschool Utrecht en Alphen Digitaal worden voortgezet. Als er op een later moment voldoende belangstelling blijkt te zijn, blijft het voornemen om de opleiding alsnog in Alphen aan den Rijn te starten. Daarnaast focussen de partijen zich nu	

Inspanningen thema ruimte voor bedrijvigheid en arbeidsmarkt	Stand
ook op (samen)werken, innoveren en leren via de groeiende learning community binnen STROOM: ‘productiviteitsverhoging door arbeidsbesparende digitalisering’.	

Inspanningen thema buitengebied	Stand
Verder gaan met de uitvoering van de integrale gebiedsprocessen GOVI-gebieden, na Oude Rijn-N11 zone Oost zijn deelgebieden Boom- en Sierteeltgebied en Hondsdijkse en Lagewaardse polders in 2026 afgerond. Deelgebied de Noordplas is opgestart. Aanbesteding van Kroonjuweel Aarlanderveen wordt gestart in 2026.	☺
Aanpak nieuwe functies voor agrarische bebouwing, opstellen beleid gestart in 2024, vaststelling in 2026.	☺
Verder gaan met ondersteunen van agrariërs bij verduurzamingsopgaven en innovaties door de accounthouder agrarische bedrijven en buitengebied.	☺
Ruimte bieden aan experimenten en nieuwe verdienmodellen in het buitengebied, waarmee ook een impuls wordt gegeven aan recreatie en biodiversiteit. Dit wordt opgepakt in huidige en toekomstige projecten en processen.	☺
Continuering ontwikkeling visie biodiversiteitsherstel, in samenspraak met het Groenbeleidsplan en de beheervisie.	☺
Uitvoering Zuid-Holland Programma Landelijk Gebied (ZHPLG) - proces en ondersteuning van lokale initiatieven die bijdragen aan de ZHPLG-doelen.	😐
Toelichting op de afwijkingen: Inconsistent of niet aanwezig Rijksbeleid en gebrek aan financiering en governance maakt dat lokaal niet alle beschikbare maatregelen volledig ingericht kunnen worden.	
Risico’s: Gevolg hiervan is dat er niet voldoende aan de opgaven gewerkt kan worden.	
Beheersmaatregel: Gemeente Alphen aan den Rijn blijft inwoners, ondernemers en grondeigenaren ondersteunen die maatregelen willen inrichten en blijft actief betrokken bij de overlegstructuren met sector, overheden en andere stakeholders.	
Faciliteren van projecten ter vervanging van veen en kunstmest in potgrond door duurzame vezels en organische mest. Inmiddels zijn subsidies verworven en onderzoeksprojecten opgestart.	☺
Vertegenwoordiging van lokale belangen in diverse regionale samenwerkingsverbanden, zoals in de RIA projecten van Holland-Rijnland en binnen het Groene Hart.	☺

Inspanningen thema vrijetijdseconomie	Stand
Voortzetten van de ondersteuning van de doorontwikkeling van de vier iconen Archeon, Boskoop, Bentwoud en Avifauna (ABBA). Denk hierbij aan de ontwikkeling van meerdaagse arrangementen en de activiteiten voor de realisatie van de romeinse scheepswerf met de Zwammerdamschepencollectie (Nationaal Romeins Scheepsvaart Museum).	☺
Uitvoering meerjarenafspraak met Stichting Landschapsfonds Alphen aan den Rijn voor het beheren en ontwikkelen van landschapselementen en kleine	☺

Inspanningen thema vrijetijdseconomie	Stand
natuurgebieden, de vergoeding en contractmanagement van bestaande en nieuwe boerenlandwandelpaden, hoogstamfruit boomgaardherstel, en het houtwallenbeheer en onderhoud in Greenport Boskoop.	
De toerismesector stimuleren om meer overnachtingsmogelijkheden te ontwikkelen omdat Alphen aan den Rijn nog marktruimte heeft. Daarbij ondersteunt de gemeente initiatieven om agrotoerisme mogelijk te maken, door kamperen en camperplekken bij de boer.	☺
Cultuurhistorisch erfgoed en versterken verbinding met uitvoeringsagenda kunst en cultuur voor promotie en behoud. Ondersteunen en maatwerk bieden bij bedrijfsmatige ontwikkelingen van monumentaal erfgoed. Erfgoedbeleid recreatief en toeristisch benutten (Limes/Romeinen, Molens, Ambachten, Verhaallijnen Landschapsbiografie en Canon) door route- en meerdaagse arrangementontwikkeling voor wandelen, fietsen. Uitvoeren Programma ''Wereldstad aan de Limes'' over het Romeins verleden in Alphen aan den Rijn.	☺
Inzet op het wandel-, fiets- en vaarnetwerk in de groen-blauwe dooradering van het landschap. Een unieke manier om te bewegen in het groen voor ontspanning, plezier en waardering voor het landschap dat altijd dichtbij is.	☺
Afronden en voorbereiding besluitvorming nieuw evenementenbeleid en aanpassing evenementensubsidie regeling.	☺
Inzet op de promotie, naamsbekendheid en merkidentiteit samen met het Platform Recreatie & Toerisme (PReT) en Alphen Marketing. Het multimediaplatform HierisAlphen.nl wordt benut om activiteiten en campagnes van nieuwe belevenissen te promo ten richting inwoners en bezoekers en daarmee Alphen aan den Rijn als bestemming op de kaart te zetten. Voorbeelden zijn Smakelijk Fietsen, Smakelijk Varen, promotiefilm, jubilea van de iconen en de activiteiten kalender.	☺
Uitvoeringsprogramma Visie op Water 2026-2028. Inspanningen o.a. vaarverbinding voor sloepen, kano's en supboards door onderzoek naar het verhogen van bruggen/duikers zodat de Kromme Aar- Centrum verbonden wordt met de Zegerplas en door vaarverbinding Oostvaart-Otwegwetering te realiseren. Kanoroute-ontwikkeling met de kanovereniging, Schouwenwerf ontwikkelen, zwemwaterverbeteringen Zegerplas, rondvaarten en aanlegmogelijkheden realiseren, TOP- Boskoop met aanlegsteiger bij Tuinen van Boskoop en bij het Natuurgebied De Lansing aanleggen, Limessteiger in Hazerswoude-Dorp bij Museum en hellingbaan aanleggen voor het te water laten van boten in Hazerswoude-Dorp.	☺
De toekomstvisie Recreatie & Toerisme *(Agenda Recreatie & Toerisme Alphen aan den Rijn 2035)* is ontwikkeld met brede interne en externe participatie en in afstemming met belangrijke strategische partners zoals het Platform Recreatie & Toerisme (PReT) en wordt bestuurlijk vastgesteld.	☺

Inspanningen thema ondernemersklimaat, innovatie en regionale economie	Stand
Uitvoering Regiodeal Sierteeltregio (Greenports) met betrekking tot brede welvaart en toekomstbestendigheid sierteeltregio (samenwerking Boskoop, Aalsmeer, Duin- en Bollenstreek). Onze gemeente fungeert daarbij als Regiokassier. Uitvoering van de Regio Deal loopt tot en met eind 2029. Inmiddels zijn er circa 20 projecten gestart (www.regiodealsierteelt.nl)	☺
Verhogen innovatiekracht bedrijfsleven Alphen aan den Rijn en Groene Hart. In samenwerking met de EDBA en partners onderzoeken we in 2026 de kansen voor (meer) toegepaste innovatie in de speerpuntsectoren maakindustrie, bouw en de Greenport Boskoop.	☺
Verder uitvoering geven aan MKB-deal met provincie Zuid-Holland rondom stimuleren circulariteit in de maak industrie (metaal), in samenwerking met de partner gemeenten Nieuwkoop, Waddinxveen, Koninklijke Metaal unie, EDBA en met financiële ondersteuning vanuit provincie Zuid-Holland.	☺
Programma Public Affairs uitvoeren en verdere communicatie-uitvoering geven aan de gemeentelijke corporate story (zie programma 1).	☺
Uitvoering geven aan het actieplan 'Groene Hart circulair', met name op gebied van kennisdeling richting ondernemers, reststromen metaal, hout en W+E.	☺
Stimuleren van een duurzame economische ontwikkeling en aanjagen initiatieven en innovatie, d.m.v. ondersteunen stichting EDBA (subsidie).	☺
Opstellen van een nieuwe Economische Agenda 2026 en verder inclusief bijbehorend uitvoeringsprogramma.	😐
Toelichting op de afwijking In afwachting van een nieuw coalitieakkoord en collegeprogramma is besloten het opstellen van een nieuwe Economische Agenda 2026 – 2030 uit te stellen. Inmiddels is een eerste start gemaakt.	
Risico's Niet van toepassing	
Beheersmaatregelen Er wordt een kerngroep binnen team Economie geformeerd om de Economische Agenda en daarbij behorend uitvoeringsprogramma versneld vorm te geven.	

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Risico's	Actueel
Door de bezuiniging op het jaarlijkse budget van de stichting citymarketing bestaat het risico dat de stichting Alphen Marketing onvoldoende middelen heeft om de citymarketingdoelstellingen voor zowel inwoners, bezoekers als bedrijven effectief te realiseren, waardoor de impact en zichtbaarheid voor de gemeente afneemt. Dit vraagt om prioritering in activiteiten en doelgroepen.	Ja
Programma Buitengewoon Waardevol Buitengebied: risico van vertraging of stoppen van innovaties en transities als gevolg van onduidelijke en/of volatiele landelijke en provinciale besluitvorming.	Ja

Risico's	Actueel
Programma Economische Agenda: risico van minder snel bereiken of niet bereiken van het doelstellingen met betrekking tot economische vitale gemeente als gevolg van de ruimte scheppende maatregelen en politieke keuzes.	Ja
Het advies is om de toeristenbelasting in 2026 en 2027 op hetzelfde niveau te houden als 2025. De sector heeft aangegeven dat met de verhoging van de BTW het de vraag is of dit een dempende werking heeft op het aantal overnachtingen en bezoekers en hun bestedingspatroon (zie ook hoofdstuk Belastingen)	Ja
Netcongestie en tekort aan (nieuwe) bedrijventerreinen helpen de doelen niet die moeten bijdragen aan de brede welvaart.	Ja

Relevante beleidsnota's

Geen relevante beleidsnota's bij dit onderdeel.

3.5.2 Wat mag het kosten?

Ontwikkelingen baten en lasten

De ontwikkeling van de lasten en baten van programma 5 Economie na mutaties in deze Najaarsnota 2026 is hieronder weergegeven:

	Gewijzigde begroting t/m VJN 2026		Raadsbesluiten		NJN Neutraal		NJN Saldo		Gewijzigde begroting 2026	
Programma begroting	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**	**Lasten**	**Baten**
5 Economie	21.894	17.958	703	-1.269	305	0	-13	0	22.889	16.689
Totaal exploitatie	*21.894*	*17.958*	*703*	*-1.269*	*305*	*0*	*-13*	*0*	*22.889*	*16.689*
5 Economie	2.247	2.169	-1.972	0	0	271	0	0	275	2.440
Totaal mutaties reserves	*2.247*	*2.169*	*-1.972*	*0*	*0*	*271*	*0*	*0*	*275*	*2.440*
Totaalprogramma 5	**24.141**	**20.127**	**-1.269**	**-1.269**	**305**	**271**	**-13**	**0**	**23.164**	**19.129**

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

Door de bijstellingen in deze Najaarsnota stijgen de geraamde lasten (exclusief mutaties reserves) van programma 5 met € 1 miljoen tot een totaal van € 22,9 miljoen. De geraamde baten (exclusief mutaties reserves) dalen net € 1,3 miljoen tot een totaal van €16,7 miljoen.

Bij elke begrotingswijziging (BGW) met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000 nemen we een toelichting op. Bij een begrotingswijziging met een bedrag van € -475.000 tot en met € 475.000 nemen we geen toelichting op.

BWG TOELICHTING	Raad NJN		NJN neutraal		NJN saldo	
	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
Exploitatie	703	-1.269	305		13	0
BGW met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000	703	-1.269				
5-z3866553 Actualisatie MPG 2026 zaaknummer 3866553	703	-1.269				
De raad heeft op 25 juni 2026 het Meerjarenperspectief Grondexploitatie (MPG) 2026 vastgesteld. Het MPG geeft een integraal financieel beeld van het grondbeleid van de gemeente. Het bevat de actieve grondexploitaties en de projecten waarvoor de gemeente kosten verhaalt op derden (kostenverhaal). De besluiten uit het MPG leiden tot een bijstelling van de jaarschijf 2026. Die bijstelling wordt verwerkt in de Najaarsnota.						
Saldo BGW's met een bedrag tussen de -€ 475.000 tot en met € 475.000			305		-13	0
Reserves	-1.972			271		
BGW met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000	-1.972					
5-z3866553 Actualisatie MPG 2026 zaaknummer 3866553	-1.972					
Zie toelichting hierboven.						
Saldo BGW's met een bedrag tussen de -€ 475.000 tot en met € 475.000				271		
Eindtotaal	-1.269	-1.269	305	271	-13	0

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

3.6 Programma 6 Betaalbaarheid

Het programma 6 Betaalbaarheid bestaat uit het volgende doel met de thema's:

PGM	DOELEN	THEMA'S
6	Betaalbaarheid	Financiën
		Informatisering en digitalisering
		Inkopen en aanbesteding
		Lokale lastendruk

Voor het college uitvoeringsprogramma voor programma 6 Betaalbaarheid wordt verwezen naar het Uitvoeringsprogramma_2022-2026 Gemeente Alphen aan den Rijn (Samen bouwen aan een duurzame en vitale gemeente).

3.6.1 Doel: Betaalbaarheid

Thema: Financiën

Wat willen we bereiken?

We willen dat de gemeentelijke financiële positie solide en voldoende wendbaar blijft om onverwachte kosten te kunnen dekken. We zorgen ervoor dat:

1. De gemeente haar stevige financiële positie behoudt;
2. De (meerjaren) begroting structureel sluitend blijft;
3. Het weerstandsvermogen (ten minste) voldoende is;
4. De schuldenpositie zich beheerst ontwikkelt;
5. We gemeentelijke lasten alleen verhogen wanneer onvoorziene ontwikkelingen dit noodzakelijk maken;
6. Rijksbudgetten kaderstellend zijn;
7. Incidenteel en structureel gescheiden blijven;
8. Nieuwe uitgaven aan het 3xO-criterium voldoen (onvermijdelijk, onvoorzien en onuitstaanbaar);
9. In het voor- en najaar over de afwijkingen wordt gerapporteerd.

Samenvatting ontwikkelingen

Geen bijzonderheden te melden.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema stevige financiële positie toegelicht:

Inspanningen thema stevige financiële positie	Stand
Structurele lasten, die naar hun aard incidenteel zijn, worden voor de toekomst ook aangemerkt als incidenteel.	☺
Voor de versterking van het weerstandsvermogen wordt een deel van de reservedekking afschrijvingslasten overgeheveld naar de algemene reserve.	☺
Op 14 juli 2025 is de optie met de raad besproken van een extra verhoging van 20% van de OZB, bestaande uit 4,4% om de OZB in overeenstemming te brengen met het normniveau Gemeentefonds 2025 én een verhoging van 15,6% daar bovenop. Het college stelt een verdere verhoging van de OZB voor met 10 procentpunten.	☺

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Risico's	Actueel
De kosten voor bedrijfskundige zorg vallen hoger uit dan bij de begroting was voorzien. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een hoger ziekteverzuim en meer spoor 2 trajecten dan vooraf was ingeschat. Om adequate begeleiding van zieke medewerkers te waarborgen en te voldoen aan de wettelijke verplichtingen rondom verzuimbegeleiding, is extra inzet van zowel de bedrijfspsycholoog als de bedrijfsarts noodzakelijk gebleken. De toegenomen inzet heeft geleid tot hogere kosten dan begroot.	Ja
De kosten voor ambtsgratificaties en jubilea vallen hoger uit dan begroot. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een hoger aantal jubileumgerechtigde medewerkers dan waarmee bij het opstellen van de begroting rekening is gehouden.	Ja
De kosten voor woon-werkverkeer en thuiswerkvergoeding vallen hoger uit dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door gestegen reiskosten en een hogere vergoeding voor thuiswerken gekoppeld met ontwikkelingen in de personeelsbezetting.	Ja
Jaarlijks worden bij het opstellen van de jaarrekening de personele voorzieningen geactualiseerd. Voor wat betreft de voorziening APPA wordt één keer per jaar een doorrekening gemaakt door een derde partij. Voor wat betreft de voorzieningen wachtgeld wethouders en voormalig personeel en RVU doen we dit zelf. De ontwikkeling van deze voorzieningen is lastig voorspelbaar. De benodigde middelen fluctueren door de jaren heen. Het ene jaar komen er rechthebbenden bij en het andere jaar vallen er rechthebbenden af. Voor de voorziening APPA geldt dat ook het te hanteren rentepercentage niet beïnvloedbaar is.	Ja

Relevante beleidsnota's

Geen relevante beleidsnota's bij dit onderdeel.

Thema: Informatisering en digitalisering

Wat willen we bereiken?

Alle beschikbare informatie binnen Gemeente Alphen aan den Rijn gebruiken om weloverwogen keuzes te maken die de omgeving en het leven van inwoners, burgers en ondernemers van de gemeente Alphen aan den Rijn duurzaam verbeteren door alle informatie van Gemeente Alphen aan den Rijn te organiseren, beschermen, toegankelijk en bruikbaar maken. We zorgen ervoor dat:

1. De informatievoorziening blijft functioneren ondanks verstoringen;
2. Onwettige of onrechtmatige handelingen lastig of onmogelijk zijn door het ontwerp van een bedrijfsproces en de onderliggende informatiesystemen;
3. De behoefte en context van de gebruiker (burger, bedrijf, inwoner) bij het ontwerp van de informatievoorziening centraal staan;
4. De informatievoorziening ontworpen en gebruikt wordt op een wijze die voldoet aan menselijke, ethische waarden en normen;

5. Ondersteuning van domeinen bij informatie gestuurd werken en het borgen van de continuïteit, kwaliteit en hergebruik van de data;
6. De informatievoorziening toekomst vast is vormgegeven en door haar modulaire opzet kan omgaan met veranderingen;
7. Een zorgvuldige omgang met persoonsgegevens wordt afgedwongen;
8. De informatievoorziening adequaat beveiligd is;
9. Door standaardinstellingen maximale privacy wordt betracht;
10. Er één gemeenschappelijk begrippenkader is;
11. Informatie tijd- en plaats-onafhankelijk toegankelijk is.

Samenvatting ontwikkelingen

In het afgelopen jaar hebben we de I-visie verder geconcretiseerd door deze te vertalen naar een digitaliseringsstrategie met een bijbehorende roadmap. Daarbij zijn de pijlers van de I-visie als uitgangspunt genomen. We werken hierbij aan vier belangrijke thema's:

- Het versterken van het fundament van onze informatievoorziening;
- Het ontwikkelen van datagedreven werken en inzet van slimme technologie;
- Het versterken van de gemeentelijke dienstverlening;
- Het professionaliseren van onze medewerkers.

De stand van zaken en de acties die we voor 2026 willen ondernemen zijn op deze vier thema's gebaseerd en richten zich in 2026 vooral op het verstevigen van het fundament van onze informatievoorziening.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema informatisering en digitalisering toegelicht:

Inspanningen thema Informatisering en digitalisering	Stand
Informatisering en digitalisering op orde brengen en houden (capaciteit, faciliteiten, doelmatigheid, veiligheid, datakwaliteit, hergebruik informatie, hybride werken).	☺

Risico's beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Geen relevante beleidsnota's bij dit onderdeel.

Relevante beleidsnota's

Geen relevante beleidsnota's bij dit onderdeel.

Thema: Inkopen en aanbesteden

Samenvatting ontwikkelingen

In de paragraaf Bedrijfsvoering wordt gerapporteerd over de voortgang op het thema Inkopen en aanbesteden. Zo is in 2025 het Inkoop- en Aanbestedingsbeleid vastgesteld. Om duidelijkheid te bevorderen, vervalt de rapportage op dit thema voortaan onder P6.

Thema: Lokale lastendruk

Wat willen we bereiken?

De lasten voor inwoners en bedrijven worden niet verhoogd, tenzij onvoorziene ontwikkelingen dit noodzakelijk maken. Daarbij wordt wel een inflatiecorrectie toegepast. Er hebben zich onvoorziene omstandigheden voorgedaan, die een verhoging van de OZB noodzakelijk maken. Hierbij kan gedacht worden aan de andere berekeningswijze voor de omvang van de Algemene Uitkering uit het gemeentefonds. Sinds 1995 werd de ontwikkeling van de omvang van de Algemene Uitkering bepaald op basis van een koppeling aan de rijksuitgaven. Deze systematiek stond bekend als “trap op, trap af”. Met ingang van 2026 wordt door de rijksoverheid een andere systematiek gehanteerd, waarbij de koppeling aan de rijksuitgaven wordt losgelaten en overgestapt wordt naar een indexering op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. Deze nieuwe systematiek zal met ingang van het jaar 2026 leiden tot een andere ontwikkeling van de omvang van de Algemene Uitkering in het gemeentefonds, dan voorzien was. Daarom staat het jaar 2026 ook wel bekend als het ravijnjaar en moet ook Gemeente Alphen aan den Rijn uitgaan van een lagere Algemene Uitkering. Dit werkt ook door in latere jaren. Deze onvoorziene lagere Algemene Uitkering leidt zonder maatregelen tot een financiele positie, die voor Gemeente Alphen aan den Rijn als onvoldoende solide kan worden gekwalificeerd.

Samenvatting ontwikkelingen

Door het vaststellen van de belastingverordeningen 2026 en de bijbehorende tarieven in de raadsvergadering van december 2025 wordt uitvoering gegeven aan het behoud van een solide financiële positie van de gemeente.

Stand van zaken wat we daarvoor willen doen in 2026

Er zijn in dit hoofdstuk een drietal maatregelen genoemd, die in de periode 2026-2029 zorg moeten dragen voor een financiële positie, die een goede uitgangspositie biedt voor een volgende collegeperiode. Dit betekent dat ook in een volgende collegeperiode er naar verwachting nadere inhoudelijke beleidskeuzes gemaakt zullen moeten worden, voor de borging van een duurzame en robuuste financiële positie.

Hieronder zijn de afwijkingen in de uitvoering voor het thema informatisering en digitalisering toegelicht:

Inspanningen thema stevige financiële positie	Stand
Het in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording niet langer labelen van sommige lasten van structureel, maar als incidenteel.	☺
Een deel van de reservedekking afschrijvingslasten toevoegen aan de algemene reserve.	☺
Het verhogen van de OZB.	☺

Risico’s beleidsvoorbereiding en/of -uitvoering en partnerorganisaties

Geen relevante risico’s bij dit onderdeel.

Relevante beleidsnota’s

- Financiële verordening 2024 (zaaknummer 3441394) en onderliggende financiële nota’s;

- Overdrachtsdossier 2022-2026 (inclusief Financieel perspectief) (zaaknummer 2858153);
- Coalitieakkoord 2022-2026 Zichtbaar en dichtbij (zaaknummer 2910932);
- Raadsbesluit Aanpak Uitvoeringsprogramma Coalitieakkoord Zichtbaar en dichtbij (zaaknummer 2929350).

3.6.2 Wat mag het kosten?

Ontwikkelingen baten en lasten

De ontwikkeling van de lasten en baten van programma 6 Betaalbaarheid na mutaties in deze Najaarsnota 2026 is hieronder weergegeven:

	Gewijzigde begroting t/m VJN 2026		Raadsbesluiten		NJN Neutraal		NJN Saldo		Gewijzigde begroting 2026	
Programmabegroting	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
6 Betaalbaarheid	61.999	319.196	4.736	4.736	4.701	645	604	9.451	72.040	334.029
Totaal exploitatie	*61.999*	*319.196*	*4.736*	*4.736*	*4.701*	*645*	*604*	*9.451*	*72.040*	*334.029*
6 Betaalbaarheid	50.800	52.288	0	0	5.027	4.907	113	-49	55.939	57.146
Totaal mutaties reserves	*50.800*	*52.288*	*0*	*0*	*5.027*	*4.907*	*113*	*-49*	*55.939*	*57.146*
Totaalprogramma 6	**112.798**	**371.484**	**4.736**	**4.736**	**9.728**	**5.552**	**717**	**9.402**	**127.979**	**391.175**

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

Door de bijstellingen in deze Najaarsnota dalen de geraamde lasten (exclusief mutaties reserves) van programma 6 met € 10 miljoen tot een totaal van € 72 miljoen. De geraamde baten (exclusief mutaties reserves) stijgen met € 14,8 miljoen tot een totaal van € 334 miljoen.

Bij elke begrotingswijziging met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000 nemen we een toelichting op. Bij een begrotingswijziging met een bedrag van € -475.000 tot en met € 475.000 nemen we geen toelichting op.

	Raad NJN		NJN neutraal		NJN saldo	
BWG TOELICHTING	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
Exploitatie	**4.736**	**4.736**	**4.701**	**645**	**604**	**9.451**
BGW met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000	**4.736**	**4.736**	**3.424**		**680**	**9.465**
5-z3866553 Actualisatie MPG 2026	4.736	4.736				
De raad heeft op 25 juni 2026 het Meerjarenperspectief Grondexploitatie (MPG) 2026 vastgesteld. Het MPG geeft een integraal financieel beeld van het grondbeleid van de gemeente. Het bevat de actieve grondexploitaties en de projecten waarvoor de gemeente kosten verhaalt op derden (kostenverhaal). De besluiten uit het MPG leiden tot een bijstelling van de jaarschijf 2026. Die bijstelling wordt verwerkt in de Najaarsnota.						
371-Dekking vacatureruimte			3.424			
Binnen onze organisatie bestaat al geruime tijd spanning tussen de ambitie en taken enerzijds en de beschikbare personele en financiële middelen anderzijds. Om hierin meer evenwicht te realiseren, is eind 2025 het programma "Inzicht en Evenwicht in Formatie' (IEF) gestart. Het programma richt zich op een structurele balans tussen de opgaven van de						

BWG TOELICHTING	Raad NJN		NJN neutraal		NJN saldo	
	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
organisatie en de beschikbare capaciteit. Voor de jaarschijf 2026 wordt een budget neutrale verschuiving van materiële middelen voor formatie voorgesteld. Hiermee wordt beoogd de vaste formatie uit te breiden en tegelijkertijd de externe inhuur te beperken. De dekking hiervoor wordt gevonden in resterende middelen op stelposten.						
453-NJN Meicirc 2026 jaar 2026						1.981
In deze begrotingswijziging zijn de financiële gevolgen van de meicirculaire 2026 over de algemene uitkering gemeentefonds voor het jaar 2026 verwerkt. De voornaamste mutaties hebben betrekking op integratie uitkering Participatie en Capaciteit Decentrale Overheden Klimaat en Energiebeleid (CDOKE).						
459-Actualisatie NJN Belastingen 2026						674
In deze begrotingswijziging worden de budgetten van Team belastingen geactualiseerd.						
467-NJN actualisatie kapitaallasten 2026					2.602	
Op basis van ontwikkelingen van de investeringen en rente worden de kapitaallasten geactualiseerd.						
469-NJN2026 Septcirc 2026						1.438
In deze begrotingswijziging wordt de Septembercirculaire 2026 verwerkt. De voornaamste taakmutatie is het faciliteitenbesluit opvangcentra.						
470-Renteresultaat NJN					-1.922	5.373
Het gaat hier om de actualisatie van het renteresultaat in relatie tot financieringen die nodig zijn voor de investeringen die wij doen.						
BGW met een bedrag van € -475.000 tot en met € 475.000	**0**		**1.277**	**645**	**-76**	**-14**
Reserves			**5.027**	**4.907**	**113**	**-49**
BGW met een bedrag kleiner dan € -475.000 of groter dan € 475.000			**4.787**	**4.787**	**113**	
338-Samenvoegen algemene reserves			4.787	4.787		
De algemene reserves zijn momenteel versnipperd over drie afzonderlijke reserves: de Algemene reserve, de reserve Nuon structurele dekking en de reserve deelneming Alliander. Op de reserves Nuon en Alliander zijn de afgelopen jaren geen mutaties verwerkt. Ons beleid stelt dat een reserve kan worden opgeheven als daar drie jaar lang geen mutaties op hebben plaatsgevonden. Omdat deze drie reserves gezamenlijk als algemene reserves worden gelabeld, stellen we voor ze samen te voegen met de Algemene reserve, zodat er voortaan nog maar één algemene reserve is. Deze samenvoeging heeft geen resultaateffect en zorgt voor een slagvaardigere algemene reserve. Daarnaast streven we ernaar het aantal reserves terug te dringen.						
470-Renteresultaat NJN					113	
Zie toelichting hierboven.						
BGW met een bedrag van € -475.000 tot en met € 475.000			**240**	**119**		**-49**
Eindtotaal	**4.736**	**4.736**	**9.728**	**5.552**	**717**	**9.402**

Bedragen x € 1.000. Saldo: + = voordeel; - = nadeel

Paragraaf Subsidies

Subsidieplafond

Voor de maatschappelijke subsidies 2026 worden twee plafonds vastgesteld:

- € 250.000 voorsubsidies tot € 25.000 (vallend onder de subsidieregeling Vrijwilligersinzet sociale basisgemeente Alphen aan den Rijn 2026);
- € 661.000 voor subsidies vanaf € 25.000 (vallendonder de Algemene subsidieverordening gemeente Alphen aan den Rijn 2020 (Asv)).

In 2027 zal de ASV herzien worden.

Begrotingssubsidies

Subsidies die zijn bedoeld voor een specifieke organisatie, worden door Gemeente Alphen aan den Rijn verstrekt op basis van artikel 4:23, derde lid, onder c, Algemene wet bestuursrecht (Awb). Op grond van dit artikel is voor deze subsidies geen afzonderlijke wettelijke voorschriften vereist, omdat de begroting zelf de ontvangende instelling met naam en het maximumbedrag vermeld. Deze subsidies worden begrotingssubsidies genoemd. Het vermelde maximumbedrag functioneert voor de betreffende instelling tevens als subsidieplafond in de zin van artikel 4:22 Awb, voor het begrotingsjaar 2026.

Het betreft de volgende begrotingssubsidies:

1. € 83.000 voor Stichting Aandachtscentrum Het Open Venster
2. € 24.588 voor Stichting RESA
3. € 64.833 voor Stichting Kledingbank Groene Hart
4. € 162.500 voor Jeugddeelnamefonds Alphen
5. € 65.444,75 voor Stichting MEE
6. € 49.636 voor Stichting De Hospicegroep
7. € 114.876,65 voor Kwadraad
8. € 26.980 voor Stichting Vluchtelingenwerk
9. € 2.846.182 voor Stichting Bibliotheek Rijn en Venen
10. € 2.696.000 voor Stichting Castellum
11. € 351.161 voor Stichting Parkvilla
12. € 65.000 voor Lokale Omroepstichting Alphen aan den Rijn en Omstreken

Toelichting

1. **Stichting Aandachtscentrum Het Open Venster**
   Het Open Venster is een inloophuis en biedt zes dagen per week warme maaltijden aan als een kernactiviteit binnen de dienstverlening. Daarnaast biedt Het open Venster een activiteitenprogramma aan. Doel is het vergroten van zelfredzaamheid, het tegengaan van eenzaamheid, het bevorderen van gezondheid en participatie en de ontwikkeling van vrijwilligers.
2. **Stichting RESA**
   Stichting RESA zet zich in voor recreatieve en sportieve activiteiten voor mensen met een lichamelijke uitdaging van tijdelijke of blijvende aard.

3. **Stichting Kledingbank Groene Hart**
   Kledingbank Groene Hart helpt gezinnen met een laag inkomen (tot 120% van de bijstandsnorm) door het aanbieden van gratis kleding.
4. **Jeugddeelnamefonds Alphen**
   Het Jeugddeelnamefonds Alphen (JDFA) betaalt mee aan cultuur- en sportactiviteiten voor kinderen van 4 tot 18 jaar uit gezinnen met een beperkt budget, zodat alle kinderen de kans krijgen om hun interesses en talenten te ontwikkelen, nieuwe vrienden te maken en gezond actief te blijven.
5. **Stichting MEE**
   MEE zet zich in voor mensen met een beperking en hun netwerk, op alle levensgebieden en in alle levensfasen, zodat zij naar vermogen kunnen meedoen in de samenleving. MEE verzorgt in Alphen aan den Rijn de formele onafhankelijke cliëntondersteuning (OCO), naast de inzet van vrijwilligers.
6. **Stichting De Hospicegroep**
   De Hospicegroep Alphen aan den Rijn Nieuwkoop biedt vrijwillige aanvullende zorg in de laatste levensfase, waar mogelijk thuis en indien gewenst in een van de hospicewoningen in Alphen aan den Rijn en Nieuwkoop. Deze zorg maakt het mogelijk dat mensen kunnen sterven op de plek van hun voorkeur.
7. **Kwadraad**
   Kwadraad verzorgt voor de gemeente Alphen aan den Rijn de uitvoering van Bereikbaarheid Buiten Kantoortijden, de Wet tijdelijk huisverbod en Meewegen. Dit volgt uit de opdracht vanuit de Veiligheidsregio Hollands Midden.
8. **Stichting Vluchtelingenwerk**
   Stichting Vluchtelingenwerk begeleidt statushouders juridisch bij verblijfsrechtelijke vraagstukken en gezinshereniging, wanneer zij zich vestigen in Alphen aan den Rijn.
9. **Stichting Bibliotheek Rijn en Venen**
   Bibliotheek Rijn en Venen biedt een laagdrempelige, toegankelijke voorziening voor inwoners. De organisatie vervult een brede, cultureel-maatschappelijke rol als plek voor ontmoeting, ontwikkeling, educatie en cultuur en draagt zo bij aan een inclusieve en betrokken samenleving. De bibliotheek voert de vijf functies uit zoals opgenomen in de Wet Stelsel Openbare Bibliotheekvoorzieningen (WSOB):
   - Kennis en informatie beschikbaar stellen;
   - Bieden van mogelijkheden tot ontwikkeling en educatie;
   - Bevorderen van lezen en het laten kennismaken met literatuur;
   - Organiseren van ontmoeting en debat;
   - Laten kennismaken met kunst en cultuur.

   De Wet stelsel openbare bibliotheekvoorzieningen (WSOB) wordt op dit moment herijkt. Met de herijking van de WSOB krijgen gemeenten wettelijk zorgplicht voor toegankelijke en volwaardige bibliotheekvoorzieningen die voldoen aan de wettelijke functies uit de WSOB.
10. **Stichting Castellum**
    Theater Castellum biedt een breed, toegankelijk en divers programma. De onderscheidende artistieke programmering is gericht op diverse doelgroepen en bestaat uit activiteiten door podiumkunstgezelschappen of makers uit het land, stad en regio en uit eigen producties. Daarnaast zet het podium in op talentontwikkeling, ontmoeting, sociale samenhang en welzijn, cultuureducatie en het stimuleren van de lokale economie.

11. **Stichting Parkvilla**

    Parkvilla is een laagdrempelige culturele ontmoetingsplek in Alphen aan den Rijn met een gevarieerd programma op het gebied van film, podiumkunsten, kunsteducatie en creatieve cursussen. De stichting verzorgt de uitvoering van Cultuureducatie met Kwaliteit in de gemeente en biedt via CultuurPalet een breed cultuureducatief aanbod voor scholen. Met een onderscheidende artistieke programmering laat Parkvilla inwoners kennismaken met uiteenlopende vormen van kunst en cultuur, waarbij regelmatig actuele en maatschappelijke thema's centraal staan.

12. **Lokale Omroepstichting Alphen aan den Rijn en Omstreken (Studio Alphen)**

    Studio Alphen heeft als doel om op een onafhankelijke en toegankelijke manier informatie en nieuws te vergaren, te verwerken en te verspreiden. De organisatie verzorgt een lokaal toereikend media-aanbod, gericht op nieuws, informatie, cultuur en maatschappelijke betrokkenheid van inwoners van de gemeente Alphen aan den Rijn. Studio Alphen werkt samen met collega-omroepen Studio Kaag en Braassem, RTV Hollands Midden en met lokale culturele en maatschappelijke partijen.

Bijlage 1 Grote projecten

Voor de overzichten bij dit onderdeel gelden onderstaande duidingen. Rapportage dimensies:

G	= Geld	I	= Informatie
O	= Organisatie	K	= Kwaliteit
T	= Tijd	C	= Communicatie

Score:

1	Prestatie is gehaald of loopt volgens planning
2	Aandacht is (op onderdelen) nodig
3	Prestatie wordt niet gehaald

Risico (R):

L	Geen risico's
N	Risico is normaal en blijft beperkt tot die welke bij elk project optreden (grondverkopen op tijd, uitgaven binnen de begrotingen, opbrengsten zoals geraamd etc.).
H	Risico is hoog.

Grondexploitaties groter dan € 1 miljoen

NR	COMPLEX	PHO	G	O	T	I	K	C	R
4	Torenpad-west - deelgebied A Boskoop	Y. Peters							
7	Stadshart Lage Zijde - Totaal	Y. Peters							
7c	Stadshart Lage Zijde - deelproject Aarplein	Y. Peters							
15	De Werf	Y. Peters							
23	Bedrijventerrein Leidse Schouw/Hoorn West	G.J. Schotanus & Y. Peters							
53	Havenfront	Y. Peters							
54	Bedrijventerrein Hoogewaard	G.J. Schotanus							
143	De Schans	Y. Peters							
144	Bedrijventerrein Leeuwenhoek	Y. Peters							
168	Nieuwe Sloot - President Kennedylaan 1	Y. Peters							

Overige grote projecten

NR	COMPLEX	PHO	G	O	T	I	K	C	R
62	Azalealaan Boskoop - Koopse Glorie	Y. Peters							
81	Treinstation Hazerswoude RD	R. Breeuwsma							
84	Bentlanden II	Y. Peters							
92	Voorbereiding herstructurering Rijnhaven	Y. Peters							
100	Openbare Ruimte/Baronie Haven	Y. Peters							
106	MFA Zwammerdam	G.J. Schotanus							

NR	COMPLEX	PHO	G	O	T	I	K	C	R
113	Oude Raadhuis Alphen aan den Rijn	G.J. Schotanus / M. de Vries							
124	VBK Planstudie N207 Zuid	R. Breeuwsma							
126	Steekterbrug	R. Breeuwsma							
128	AEO Steekterweg 208-210 - Oliehandel	Y. Peters							
129	AEO Kop West - Lingotto	Y. Peters							
130	AEO Westvaartpark	Y. Peters							
133	Bedrijfsverplaatsing Medoclean	Y. Peters							
142	Complex Steekterpoort I+II	Y. Peters							
145 a	Perspectief Landschap en Stad, Deelproject Noordrand I	Y. Peters							
149	Mendelweg	Y. Peters							
153	Ontwikkelingen woningbouw Zwammerdam - Spoorlaanzone	Y. Peters							
160	AEO herontwikkeling De Aarhof	Y. Peters							
161	Woonzorgcentrum Bospark	Y. Peters							
162	Woonzorgcomplex Klompenmaker	Y. Peters							
163	Voorbereiding 's Molenaarspad - Asfaltcen-trale	Y. Peters							
164	AEO Ontwikkeling woningen Veld 3 Hazers-woudse Boys - Oostvaarderskwartier	Y. Peters							
165	AEO Magnolia	Y. Peters							
166	AEO Churchilllaan - The Winston	Y. Peters							
167	OVK Transformatie Rijnhaven Oost 1e fase	Y. Peters							
169	Onderzoek MFS De Bijlen	G.J. Schotanus							
171	Arnoldus van Os Locatie	Y. Peters							
172	Goudse Rijpad	Y. Peters							
173	Weteringpad	Y. Peters							
174	AEO Euromarkt	Y. Peters							
176	VBK Planontwikkeling locatie Scala-Arena	Y. Peters							
177	AEO Herontwikkeling Voorweg 14B en 14C HZWD	Y. Peters							
178	AEO Weteringhof Noorderkeerkring	Y. Peters							
179	Gezond Stadshart-Groene verbinding	Y. Peters							
180	Wonen op de Tuin	Y. Peters							
181	Gnephoek	Y. Peters							
182	Transformatiestations Barrepolder HWDR	Y. Peters & G. Schotanus							
183	Herontwikkeling Dillenburg	Y. Peters							
184	Ontwikkeling Barrepolder	Y. Peters							
185	Herontwikkeling School met de Bijbel	Y. Peters							
186	Planontwikkeling Rijnoever-Avifauna	Y. Peters							
187	Prins Hendriklaan, Benthuizen	Y. Peters							

NR	COMPLEX	PHO	G	O	T	I	K	C	R
188	Woontoren Ridderhof	Y. Peters							
189	Heinmanswetering	Y. Peters en G. Schotanus							

Toelichting op gele items

NR	PROJECTNAAM
	Algemene risico's
Wanneer de risico's binnen de verschillende projecten beperkt blijven tot die welke bij elk project optreden (grondverkopen op tijd, uitgaven binnen de begrotingen, opbrengsten zoals geraamd etc.) wordt dit aangeduid als "normaal", dus geel. Alleen bij verdergaande risico's worden die aangeduid als "hoog", met een rode kleur. Wanneer het risico met "laag" (groene kleur) wordt aangemerkt dan loopt de gemeente praktisch geen risico.	
81	Treinstation Hazerswoude RD
Er is in 2025 een WoKT aanvraag gedaan door de gemeente Alphen aan den Rijn voor een bedrag van € 34 miljoen. Met PZH moeten afspraken worden gemaakt over de overdracht van dit bedrag, omdat PZH trekker is van het programma. In het MIPWI 2026 is de 3,2 miljoen en indexatie opgenomen. Het college moet uiterlijk januari 2027 nog een besluit nemen over de risicoreservering.	
126	Steekterbrug
Provincie heeft gemeente verzocht om de gemeentelijke bijdrage te indexeren en daarmee te verhogen. Besluitvorming wordt voorbereid. Oplevering wordt door vertraging in uitvoeringsvoorbereiding nu voorzien in Q1 2028.	
133	Bedrijfsverplaatsing Medoclean
Bijdrage van de ontwikkelaar, wordt ontvangen wanneer het bestemmingsplan is vast-gesteld. Subsidie van de provincie Zuid-Holland is afhankelijk van het doorgaan van het project. Deze subsidie bedraagt € 200.000,00. Met betrekking tot de subsidie uitstel aangevraagd bij de provincie Zuid-Holland. De bodemsanering op het terrein van Medo Clean is inmiddels afgerond. De ruimtelijke procedure moet nog doorlopen worden. Initiatiefnemer start met de ontwikkeling van De Pastorie (2x12 appartementen) waarvan de ontsluiting via de achterkant, tussen Zuidwijk en Medo Clean op de Dorpsstraat aangesloten wordt. Aansluitend zal verder ontwikkeling plaatsvinden.	
142	Complex SteekterPoort I+II
Vanwege netcongestie en afgegeven code rood door Tennet zijn grootzakelijke aansluitingen niet mogelijk tot minimaal 2032. Dit heeft effect op de laatste uit te geven kavel van 1,9 ha (milieucat 3.2).	
153	AEO Zone Spoorlaan - Buitendorpshout Zwammerdam
In afstemming met Verwelius wordt een Allonge op de AEO opgesteld met nieuwe financiële afspraken over levering gemeente grond, aanvullende bijdrage in de plankosten o.b.v. artikel 13.2 uit de anterieure overeenkomst, kosten over aanleg riolering en bijdrage bovenwijkse voorzieningen (nieuw termijn bij onherroepijke watervergunning). Door nieuwe beroep/bezwaarprocedures loopt het project nieuwe vertraging op. Q1 2025 is het bestemmingsplan onherroeplijk geworden. (na bezwaar, beroep en hoger beroep) Q2 2025 hoger beroep tegen watervergunningen, nog geen zitting gepland. Q3 2026 zitting staat gepland op 7 oktober voor beroep tegen omgevingsvergunningen Door nieuwe beroep/bezwaar procedures loopt het project nieuwe vertragingen op.	
160	AEO Herontwikkeling De Aarhof
Overschrijding als gevolg van juridische inzet voor de beroepszaken en interne uren projectmanager daarvoor. Tegen dit gecoördineerde besluit is beroep ingediend bij de Raad van State.	

NR	PROJECTNAAM
De ontwikkelaar is nog met Liander in overleg over de wijze waarop er aangesloten moet worden. Op het moment dat de omgevingsvergunning onherroepelijk is kan er pas gestart worden met het uitplaatsen van winkels en de (verdere voorbereiding van de) bouw. Ontwikkelaar is in overleg met de aannemer over de bouwlogistiek en -fasering.	
173	Weteringpad
De oplevering zal naar verwachtng in Q1 2027 plaats vinden. Vertraging is veroorzaakt door toepassing van voorbelasting van de grond	
180	Wonen op de tuin
Afspraken over de kosten van de etalage moeten nog worden gemaakt. Bouwrijp werkzaamheden zijn gestart, de technische vergunning is nog niet verleend.	
182	Transformatorstation Barrepolder Hazerswoude-Rijndijk
Vanwege beroepsprocedure en moeizame verwerving (mogelijk onteigeningstraject) aanzienlijke vertraging voorzienbaar. Ingeval van minnelijke verwerving tijdwinst van ruim 2 jaar.	
185	Herontwikkeling School met de Bijbel
De gemeente en de ontwikkelaar zijn in overleg over wat er onder regulier en achterstallig onderhoud valt.	
187	Prins Hendriklaan, Benthuizen
Externe organisatie; gemeente en ontwikkelaar overleggen over de bouwstromen (aan -en afvoerroutes).	

Toelichting op rode items

Toelichting 'rode' items Geld, Organisatie, Tijd, Informatie, Kwaliteit en Communicatie.

NR	PROJECTNAAM
62	Azalealaan Boskoop - Koopse Glorie
Op drie onderdelen zijn tekortkomingen en afwijkingen van de gecontracteerde kwaliteit geconstateerd. Er wordt een ingebrekestelling gestuurd naar de ontwikkelaar.	

Toelichting Algemene risico's HOOG

NR	PROJECTNAAM
23	Bedrijventerrein Leidse Schouw/Hoorn West
In december 2025 zijn elektriciteitsaansluitingen aangevraagd bij Liander met als doel zo spoedig mogelijk elektriciteit beschikbaar te hebben voor de bedrijven die hier een kavel kopen. Overleg met Liander loopt moeizaam en traag.	
142	Complex Steekterpoort I+II
Vanwege netcongestie en afgegeven code rood door Tennet zijn grootzakelijke aansluitingen niet mogelijk tot minimaal 2032. Dit heeft effect op de laatste uit te geven kavel van 1,9 ha (milieucat 3.2). De benodigde stroom is gereserveerd door de beoogde partijen, maar aanleg en doorloop van de aanleg is onduidelijk door Liander.	
182	Transformatiestation Barrepolder Hazerswoude-Rijndijk
Minnelijke verwerving door initiatiefnemers loopt moeizaam. Om die reden onteigeningsprocedure opgestart. Onteigening leidt tot vertraging van ruim 2 jaar.	

Bijlage 2 Projecten Openbare Ruimte

Op jaarbasis werken we gemiddeld aan 60 á 80 projecten in de openbare ruimte in verschillende fasen, variërend van initiatief tot uitvoering. Een overzicht van alle lopende projecten met de huidige status is opgenomen in het overzicht hieronder. Van deze projecten zijn er verschillende met een hoog risicoprofiel en/of grote afwijkingen. Deze projecten zijn in de rapportage met rood aangegeven en zijn verder in de rapportage nader toegelicht.

Algemene risico's

Naast de risico's die gelden per project, zijn er ook een aantal algemene risico's die een bedreiging vormen voor het realiseren van de gehele omvang van het projectenprogramma. Op dit moment zorgt de krapte op de arbeidsmarkt voor een lage capaciteit en volle planning bij partijen waarmee wij samenwerken in projecten; dit geldt voor zowel nutspartijen, ingenieursdiensten en leveranciers. Ook aannemers hebben het druk, waardoor de aangeboden prijs na aanbestedingen vaak hoger uitvalt dan de prognose op basis van ramingen.

De handhaving van de Wet deregulering beoordeling arbeidsrelaties (Wet DBA) heeft gevolgen gehad voor de inzet van externe projectleiders bij gemeentelijke projecten. Om te voorkomen dat sprake is van een verkapt dienstverband, zijn lopende inhuurcontracten omgezet naar inhuurconstructies met een duidelijke opdrachtomschrijving en een aantoonbaar zelfstandige positie van de opdrachtnemer of inhuurcontracten via bureaus. Daarnaast is het gelukt voor een aantal rollen vacatures in te vullen. Deze aanpassingen hebben geleid tot wisselingen en onvolledigheid in de bezetting van projectteams.

Zoals eerder gemeld hebben de werkzaamheden van nutspartijen een grote invloed op de voorbereidingstijd die nodig is voor projecten. Om deze voorbereidingstijd zoveel mogelijk te beperken is met nutspartijen gewerkt aan een platform (Infraplannen.nl) waarin partijen hun plannen kenbaar maken zodat op een eerder moment afstemming plaats kan vinden over capaciteit en planning. Het platform is inmiddels 'live' gegaan. Resultaten van het werken met dit platform moeten op midden-lange termijn tot uiting komen in een stabielere planning van projecten.

De geopolitieke situatie in Zuidwest-Azië (disputen met betrekking tot de doorvaart door de Straat van Hormuz) en de daarmee samenhangende stijging van brandstofprijzen zullen de komende periode effect hebben op de kosten van lopende projecten, omdat deze ervoor zorgen dat gecontracteerde partijen recht hebben op vergoeding van extra gemaakte kosten.

Projectoverzicht

Voor deze overzichten bij dit onderdeel gelden de volgende duidingen.

G	= Geld	I	= Informatie
O	= Organisatie	K	= Kwaliteit
T	= Tijd	C	= Communicatie

Score (Geld, Tijd, Omgeving, Kwaliteit)

	1	2	3
Geld	Budgetafwijking: < €100.000	Budget afwijking: €100.000–€500.000 of > 10% van budget	Budget afwijking: > €500.000 of > 30% van budget
Tijd	Vertraging: < 3 maanden	Vertraging: 3–6 maanden	Vertraging: > 6 maanden
Omge-ving/Kwaliteit	Niet significant	Beperkt en/of beheers-baar	Significant en/of moei-lijk beheersbaar

Risico's

L		Risicoprofiel is laag en blijft beperkt tot risico's die bij elk project optreden.
N		Risicoprofiel is normaal, het project heeft enkele aandachtspunten die kunnen resulteren in een bijstelling op de aspecten geld, tijd, omgeving of kwaliteit.
H		Risicoprofiel is hoog, het project heeft meerdere aandachtspunten die kunnen resulteren in een grote bijstelling op de aspecten geld, tijd, omgeving of kwaliteit.

Projecten Openbare Ruimte

Nr.	Projectnaam	Fase	G	T	O	K	R
1	Waterrijk Oost – integraal	Nazorgfase					
2	Fietsbrug Aarkanaal	Voorbereidingsfase					
3	Reconstructie Rode Dorp	Nazorgfase					
4	Dorpsstraat, Van der Eijckstraat	Definitiefase					
5	Burgemeester Smitweg	Nazorgfase					
6	Westeinde	Realisatiefase					
7	Da Costasingel	Nazorgfase					
8	Het verhaal van Alphen	Realisatiefase					
9	Ophogen Enterij	Voorbereidingsfase					
10	Reconstructie Beemd, Rietkraag e.o.	Realisatiefase					
11	Burggooi Quadriviumlaan	Realisatiefase					
12	Reconstructie Zambiapark	Realisatiefase					
13	Centrum Boskoop Zuid	Definitiefase					
14	Bruggenprogramma 2025–2029	Voorbereidingsfase					
15	Rotonde Zijde–Boezemlaan	Nazorgfase					
16	Oranjebuurt Koudekerk	Ontwerpfase					

Nr.	Projectnaam	Fase	G	T	O	K	R
17	Reconstructie Barnsteenstraat en Saffier-straat	Nazorgfase					
18	Hobbemastraat en omgeving	Realisatiefase					
19	Oranjebuurt West	Ontwerpfase					
20	Loswal Hoogewaard	Voorbereidingsfase					
21	Herinrichting Lindenhovestraat	Voorbereidingsfase					
22	Julianaplein e.o.	Ontwerpfase					
23	Zuidegge	Realisatiefase					
24	Skatepark Europapark	Nazorgfase					
25	Hondsdijk-Dorpsstraat	Ontwerpfase					
26	Bloemenbuurt	Voorbereidingsfase					
27	Van Boetzelaerstraat Oost	Realisatiefase					
28	Van Boetzelaerstraat West	Initiatieffase					
29	Reconstructie Amerikalaan	Voorbereidingsfase					
30	Weidebloemenbuurt-zuid	Ontwerpfase					
31	Doorfietsroute Gouda-Alphen (deel Bos-koop)	Voorbereidingsfase					
32	Groot onderhoud brug Heijmans Wetering	Nazorgfase					
33	Verkeersmaatregelen Rijndijk West	Nazorgfase					
34	Herinrichting kruising Reijerskoop AP van Neslaan	Nazorgfase					
35	Groot onderhoud Kalkovenweg	Realisatiefase					
36	Herinrichting Heerewegh Benthuizen	Voorbereidingsfase					
37	Groenendijk, Speeltuinpad, Rijndijk, Molen-laan	Definitiefase					
38	Mozartlaan	Ontwerpfase					
39	Weteringpark	Definitiefase					
40	Akkerwinde-Boterbloemweg-Grashof	Ontwerpfase					
41	Groot onderhoud Kadeconstructie Rijndijk West	Definitiefase					
42	Azalealaan	Voorbereidingsfase					
43	Bushaltes Oranje Nassausingel	Voorbereidingsfase					
44	LVO Dijkgraaf en Ingeland	Realisatiefase					
45	Vergroening Boskoop-Centrum	Ontwerpfase					
46	LVO Zonnedauw Kalverdans e.o.	Definitiefase					
47	Linneausweg e.o.	Definitiefase					
48	Inrichting OR Voorzijde Adventskerk	Voorbereidingsfase					
49	LVO Zijde	Nazorgfase					
50	A.P. van Neslaan + Reijerskoop	Definitiefase					
51	Bennink Boltstraat, Dr. Schreuderstraat, C. Sluijterstraat	Definitiefase					
52	Bruggenprogramma	Definitiefase					

Nr.	Projectnaam	Fase	G	T	O	K	R
53	Herstel waterberging De Lansing	Nazorgfase					
54	Waterbuffers	Realisatiefase					
55	Koudekerksebrug	Voorbereidingsfase					
56	Groot onderhoud bruggen centrum Alphen a/d Rijn + Zwammerdam	Ontwerpfase					
57	Deelvervanging wegen	Realisatiefase					
58	Deelvervanging groen	Realisatiefase					
59	Deelvervanging openbare verlichting	Realisatiefase					
60	Deelvervanging straatmeubilair	Realisatiefase					
61	Deelvervanging straatreiniging	Realisatiefase					
62	Deelvervanging straatreiniging	Realisatiefase					
63	QbiQ Rotonde en Riool Kop West (Ondernemingsweg)	Definitiefase					

Toelichting op rode items

De projecten die rood kleuren of in de Voorjaarsnota 2026 rood gekleurd waren worden hieronder toegelicht.

Nr.	Naam project
2	Fietsbrug Aarkanaal -Raadsbrug (Alphen a/d Rijn + Aarlanderveen)
De fietsbrug is niet op de afgesproken datum van 31 mei 2026 in gebruik genomen. Aanleiding hiervoor was dat de gemeente van oordeel was dat de aannemer de naleving van de contractuele eisen, met name op het gebied van constructieve veiligheid, nog onvoldoende had aangetoond. Om de veiligheid te kunnen waarborgen, is het inhijsen van de brug tijdelijk opgeschort. In de periode daarna hebben de gemeente en de aannemer met ondersteuning van aanvullende juridische en technische expertise, overleg gevoerd over de openstaande punten. Naar aanleiding hiervan zijn aanpassingen doorgevoerd en is de constructieve veiligheid alsnog aangetoond. In juli 2026 heeft de advocaat van de gemeente de opschorting van het inhijsen ingetrokken. Daarbij zijn enkele aandachtspunten voor het vervolg benoemd. In augustus en september hebben partijen de technische afronding, de resterende aandachtspunten en de juridische en bestuurlijke aspecten verder besproken. Het inhijsen van de brug wordt opnieuw ingepland.	
9	Ophogen Enterij (Boskoop)
De variantenstudie voor de herstelwerkzaamheden aan de Enterij is afgerond en besproken met de klankbordgroep. De klankbordgroep kan zich vinden in de voorkeursvariant (variant 4). Voorgesteld wordt deze variant verder uit te werken en uit te voeren. De werkzaamheden bestaan uit het verwijderen en opnieuw aanbrengen van het rioolcunet, waarbij glasschuim wordt toegepast. Daarnaast worden aan de landzijde buispalen aangebracht en verankerd aan de bestaande damwand. Ook worden de riolering, straatkolken en bestrating opnieuw aangelegd. Op de taluds wordt beplanting aangebracht. De werkzaamheden hebben betrekking op de drie rijbanen, het voetpad en het grote parkeerterrein van de Enterij.	

Nr.	Naam project
	De voorbereiding van de aanbesteding is afgerond. De aanbesteding start naar verwachting in oktober 2026. In de volgende fase wordt, op basis van het geotechnisch advies, nader onderzocht of de bestaande damwand behouden kan blijven of moet worden vervangen door een nieuwe houten damwand. Deze afweging wordt meegenomen in de bouwteamfase. De start van de uitvoering is gepland voor het tweede kwartaal van 2027.
22	Julianaplein en omgeving (Boskoop)
	Vanwege de zettingsgevoelige bodem, de aanwezigheid van oude woningen en de afstemming met andere werkzaamheden in het gebied, is gekozen voor een bouwteamcontract. Hierdoor kan de kennis en ervaring van de aannemer al in de voorbereidingsfase worden benut om de uitvoering goed voor te bereiden en de projectrisico's te beheersen. De samenwerking binnen het bouwteam verloopt goed. Naar verwachting wordt in 2026 gestart met het aanbrengen van de damwanden, als eerste stap in de verbreding van de Emmakade. De kadeconstructie wordt hiervoor 3,5 meter richting de watergang verplaatst. Hierdoor ontstaat meer ruimte voor een gescheiden rioolstelsel in de ondergrond en voor verkeer en groen in de openbare ruimte. Bij de planning en uitvoering is er nadrukkelijk aandacht voor de samenhang met andere werkzaamheden in het gebied. Woonforte is inmiddels gestart met de bouw van nieuwe woningen. De reconstructie volgt nadat deze woningbouw is gerealiseerd.
48	Voorplein Adventskerk (Alphen a/d Rijn)
	Op 1 oktober zijn de werkzaamheden aan het voorplein van de Adventskerk gestart. Dit volgt op de kap van drie zieke kastanjebomen in augustus 2025. De nieuwe inrichting voorziet in twee plantvakken met diverse bomen, struiken en vaste beplanting. Tijdens de uitvoering is gebleken dat sprake is van archeologische vondsten en een omvangrijke hoeveelheid bestaande kabels en leidingen. Daarnaast is, met het oog op een duurzame en kwalitatief passende inrichting, gekozen voor de aanplant van bomen van een groter formaat. Deze omstandigheden leiden tot aanvullende werkzaamheden en hogere kosten. Naar verwachting vallen de kosten circa € 250.000 hoger uit dan oorspronkelijk begroot.
55	Koudekerksebrug (Koudekerk a/d Rijn + Hazerswoude-Rijndijk)
	De bouwteamfase voor de werkzaamheden aan de Koudekerksebrug is afgerond. De opdracht voor de uitvoering is verleend aan Dura Vermeer. De werkzaamheden en bijbehorende verkeersmaatregelen zijn inmiddels ingepland voor 2027. Van 1 tot en met 13 februari 2027 is de brug afgesloten voor autoverkeer. Langzaam verkeer en de vaarweg blijven in deze periode open. Van 14 februari tot en met eind mei 2027 worden zowel de brug als de vaarweg voor al het verkeer gestremd. Voor langzaam verkeer wordt gedurende deze periode een pontonbrug aangelegd. Begin juni 2027 volgt nog een afsluiting voor autoverkeer. Deze periode wordt onder meer gebruikt om de kruising Dorpsstraat-Hoogewaard-Koudekerksebrug opnieuw in te richten. Hierdoor kan deze kruising tijdens de werkzaamheden aan de Hondsdijk-Dorpsstraat openblijven voor verkeer vanaf de Hoogewaard.

Nr.	Naam project

Afbeelding: Locatie pontonbrug

Afstemming

Naast de werkzaamheden aan de Koudekerksebrug staan in de tweede helft van 2027 de herinrichting van de Hondsdijk-Dorpsstraat en het asfalteren van de Hondsdijk (buiten bebouwde kom), inclusief enkele verbeteringen voor de verkeersveiligheid, gepland. Ook is de Hoogewaard in week 43 van 2026 afgesloten voor autoverkeer vanwege asfalteringswerkzaamheden.

Vanwege de samenloop van werkzaamheden en de gevolgen voor de bereikbaarheid zijn de plannen in juli 2026 besproken met de Veiligheidsregio en de busmaatschappij. Daarnaast zijn de werkzaamheden, omleidingen en knelpunten integraal in kaart gebracht. Daarbij is onder meer aandacht voor de bereikbaarheid van de pontonbrug, de nabijheid van een bushalte en de mogelijkheden voor fietsparkeren bij deze bushalte tijdens de afsluiting van de brug.

In oktober en november 2026 wordt de omgeving actief geïnformeerd over de werkzaamheden, de planning en de gevolgen voor de bereikbaarheid.

Bijlage 3 Financiering

De treasuryfunctie omvat het financieren van de beleidsuitvoering en het uitzetten van tijdelijk overtollige geldmiddelen. Dit vereist snelle beslissingen in een complexe geld- en kapitaalmarkt.

Voor decentrale overheden richt de treasuryfunctie zich primair op het beheersen van financiële risico's, zoals renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's en het optimaliseren van het renteresultaat binnen de gestelde wettelijke kaders en randvoorwaarden van het gemeentelijk treasurybeleid. Deze kaders zijn vastgelegd in de nota Treasury, leningen en garanties (2023).

Renteontwikkeling

De ECB heeft de beleidsrente in 2026 tweemaal met 0,25 procentpunt verhoogd. Op 16 september 2026 verhoogde de ECB de depositorente van 2,25% naar 2,5%. Eerder, in juli, verhoogde de ECB de tarieven al met 25 basispunten. Daarmee is een einde gekomen aan de periode waarin de rente sinds 11 juni 2025 ongewijzigd op 2% stond. Die periode volgde op de dalende trend sinds 12 juni 2024 (met stappen van 0,25 procentpunt vanaf 4%).

Het beleid van de ECB is gericht op prijsstabiliteit in de eurozone, met een inflatiedoelstelling van gemiddeld 2%. Bij hoge inflatie verhoogt de bank de rente om de economie af te remmen, bij lage inflatie verlaagt zij de rente om groei te stimuleren. De inflatie in de eurozone liep in juli op naar 2,9%. De ECB zal de beleidsrente naar verwachting constant houden, ondanks dat de inflatie in 2026 en 2027 waarschijnlijk onder de 2%-doelstelling blijft. De ECB neemt onderschrijding van de inflatiedoelstelling waarschijnlijk voor lief, omdat de inflatie eind 2027 naar verwachting weer op de 2%-doelstelling uitkomt. De prognose in onderstaande tabel komt overeen met de ontwikkelverwachting van de ECB-rente.

RENTETARIEVEN	ACTUEEL d.d. 30-9-2026	PROGNOSE OVER 1 JAAR
3 maands interbancair (Euribor)	2,62%	2,10%
10 jaars rente	3,67%	3,05%

Bron: ABN AMRO, 16-09-2026

Renterisico vlottende schuld (kasgeldlimiet)

Het renterisico op de netto vlottende schuld wordt weergegeven door de kasgeldlimiet uit de wet FIDO. De kasgeldlimiet is het maximumbedrag dat aan kort geld (onder de 1 jaar) mag worden opgenomen. Het doel van deze limiet is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten op korte financiering van gemeenten. De limiet bedraagt voor Gemeente Alphen aan den Rijn in 2026 € 45,0 miljoen (afgerond), zijnde 8,5% van het begrotingstotaal.

Renterisico vaste schuld (renterisiconorm)

Bij het aantrekken van langlopende financiering stelt de wet FIDO een norm, de renterisico norm. Deze norm heeft als doel om het renterisico bij herfinanciering te beheersen. Dit houdt in dat de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen van de bestaande leningenportefeuille jaarlijks niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

In 2026 wordt voor € 1,3 miljoen aan langlopende geldleningen afgelost. De norm voor 2026 bedraagt € 108 miljoen. Gemeente Alphen aan den Rijn blijft hiermee dus ruim binnen de renterisiconorm.

Schatkistbankieren

De wet FIDO inzake Schatkistbankieren verplicht gemeenten om hun overtollige middelen op hun rekening courant onder te brengen bij het Rijk. Het verplicht schatkistbankieren voor de centrale overheden heeft als doel bij te dragen aan de vereiste daling en verevening van de schuld van de gehele collectieve sector.

Als gevolg van een wettelijke (BBV) rapportageverplichting over het schatkistbankieren wordt het bedrag aan middelen, dat door de gemeente buiten de rekening schatkistbankieren bij het Rijk is gehouden in relatie tot het drempelbedrag (de norm), per kwartaal gemonitord. Voor Gemeente Alphen aan den Rijn bedraagt in 2026 het drempelbedrag per kwartaal € 10,8 miljoen (=2% van de begrotingsomvang). In de 1e 3 kwartalen van 2026 is de Gemeente Alphen aan den Rijn ruim binnen het drempelbedrag schatkistbankieren gebleven. De verwachting is dat we ook voor geheel 2026 onder het drempelbedrag van schatkistbankieren zullen blijven.

Bijlage 4 Kredieten

De begrotingswijzigingen die de raad met het raadsbesluit over de Najaarsnota 2026 autoriseert, leiden in een aantal gevallen tot bijstellingen van de lasten- en/of batenramingen op investeringskredieten. Deze kredietbijstellingen zijn in onderstaand overzicht opgenomen.

Investeringen	Lasten	Baten
Investeringen	25.788	25.788
8-MIPWI 2026 zaaknummer 3761682	2.209	2.209
De raad stelt het geactualiseerde Meerjaren Investeringsprogramma Woningbouw- en Infrastructuur (MIPWI) 2026-2029 vast. Met dit raadsbesluit worden de investerings- en projectkredieten voor de maatregelen in jaarschijf 2026 beschikbaar gesteld in de Begroting 2026. De voor jaarschijf 2026 vast te stellen maatregelen tellen op tot een (investerings)bedrag van € 7,7 miljoen. Hiervan wordt een bedrag van € 2,2 miljoen geactiveerd. Het restantbedrag komt rechtstreeks ten laste van de Reserve Wonen en Infra. De afschrijvingslasten worden gedekt vanuit de Reserve Wonen en Infra. De aanvullende, structurele rentelast van (aflopend) € 0,1 miljoen met ingang van 2027 wordt gedekt door een evenredige verlaging van de structurele dotatie aan de Reserve Wonen en Infra.		
11-Bouwkr Hzwam en Bstein zaaknummer 3855525	18.862	18.862
Met deze begrotingswijziging worden de bouwkredieten geraamd voor de schoolgebouwen en gymzalen aan de Honingzwam en de Batenstein. De bijbehorende rentelasten worden verrekend met de toevoeging aan de reserve onderwijshuisvesting. De afschrijvingslasten gaan pas lopen na oplevering van de betreffende panden. Oplevering wordt verwacht in 2030 (Honingzwam) en 2034 (Batenstein). Hierdoor vallen de afschrijvingslasten buiten de scope van deze begrotingswijziging. De mutatie met de reserve onderwijshuisvesting zorgt voor een nadeel op het structurele begrotingssaldo en een voordeel op het incidentele begrotingssaldo. Dit komt omdat de rentelasten structureel van aard zijn en de storting aan de reserve onderwijshuisvesting als incidenteel is gelabeld. Per saldo is deze wijziging neutraal.		
311-Voorbereiding GO Bruggen Alphen en Zdam zaaknummer 3829851	2.820	2.820
In de periode 2028-2029 staat levensduurverlengend groot onderhoud gepland bij de beweegbare bruggen over de Oude Rijn, Heimanswetering en Ziende. De voorbereiding van deze werkzaamheden vinden plaats in 2026 en 2027. Totale investering in dit levensduur verlengende onderhoud bedraagt € 14,1 miljoen. 20% hiervan is bestemd voor de kosten van voorbereidende werkzaamheden in 2026 en 2027. Deze BGW stelt (via de Najaarsnota 2026) in jaarschijf 2026 van de begroting 2026 de € 2,8 miljoen (zijnde 20% van € 14,1 miljoen) beschikbaar om in 2026 en 2027 deze voorbereidingskosten te kunnen financieren.		
315-Actualisatie MIPWI-kredieten tot en met 2025	-4.568	-4.568
Naar aanleiding van het MIPWI 2026 zijn ook de bestaande MIPWI-kredieten geactualiseerd. Het 'container'-krediet PJ0215, waarop in voorgaande MIPWI's investeringsruimte werd gereserveerd voor geplande, maar nog niet concrete projecten, valt vrij. Vanaf het MIPWI 2026 worden voor alle voorgenomen projecten direct investerings- of projectkredieten geopend, waaronder de eerdere nog relevante geplande, maar destijds nog niet geconcretiseerde projecten. Met de vrijval van PJ0215 wordt dubbele kredietruimte en daarmee dubbele claims op de reserve Wonen en Infra voorkomen.		

Investeringen	Lasten	Baten
323-Aanvullende kosten vervanging laptops	148	148
De kosten voor de vervanging van de laptops voor personeel in 2026 valt hoger uit dan begroot. Deze begrotingswijziging voorziet in de ophoging van de investeringen zodat deze gelijk is aan de werkelijke kosten. Vanaf 2027 zal deze ophoging over vijf jaar afgeschreven worden ten laste van de algemene reserve.		
325-Krediet 2e fase renovatie gemeentehuis zaaknummer 268507	5.800	5.800
In mei 2023 is een krediet beschikbaar gesteld om de renovatie van het gemeentehuis te bekostigen. Voor de uitvoering van de tweede fase van de renovatie is een aanvullend investeringskrediet nodig van € 5,8 miljoen. Voor de dekking van de hieruit voortvloeiende kapitaallasten zijn in Kadernota 2026 reeds middelen beschikbaar gesteld en in de Begroting 2026 opgenomen. Deze BGW raamt dit aanvullende krediet op in de Begroting 2026.		
328-Aanvullend krediet Steekterbrug (KDN26) zaaknummer 2908423	826	826
Provincie Zuid-Holland heeft momenteel de vervanging van de Steekterbrug in de N207 in voorbereiding. De provincie en de gemeente werken samen aan dit project. De gemeente heeft de wens om met deze technische vervanging de brug ook breder uit te voeren om scheiding van lokaal en regionaal verkeer mogelijk te maken. Hiervoor heeft de gemeente in 2017 een bijdrage aan de provincie Zuid-Holland toegezegd. Door een mislukte aanbesteding start de vervanging een aantal jaren later dan oorspronkelijk gepland, daarbij zijn de bouwkosten gestegen en is de oorspronkelijk toegezegde subsidie vervallen. Hiervoor is een aanvullend krediet nodig van € 0,8 miljoen. In de Kadernota 2026/ Begroting 2026 is reeds dekking van de hieruit voortvloeiende kapitaallasten vanaf 2028 opgenomen. Deze BGW voert in Begroting 2026, het (aanvullend) investeringskrediet van € 0,8 miljoen op.		
332-Herschikken budgetten Vastgoed (deel 1)	38	38
Herschikken budgetten team Vastgoed en Grondzaken ten bate van de jaarrekening		
335-Investeringen buitensport accommodaties 2026	528	528
Dit betreft het beschikbaar stellen van investeringskredieten buitensport, zoals besloten door het college op 23 juni 2026.		
366-Aanvullend krediet GO Koudekerkse Brug	1.700	1.700
Het groot onderhoud aan de Koudekerksebrug wordt samen met een bouwteampartner uitgewerkt naar een definitief ontwerp. In de uitwerking van het ontwerp blijkt dat het beschikbare krediet niet toereikend is om het werk uit te voeren. Er is € 1,7 miljoen extra nodig ten opzichte van het beschikbaar gestelde budget van € 6,8 miljoen. De werkzaamheden zijn naar verwachting gereed in 2027. Afschrijving in 25 jaar start in 2028. De kapitaallasten hieruit komen ten laste van de begrotingssaldi 2028 e.v..		
368-Invulling kantoor Park Rijnstroom	1.360	1.360
Er is een besluit genomen voor het tijdelijk gebruik van het kantoorpand in Park Rijnstroom voor voornamelijk Oekraïense vluchtelingen en tijdelijke woonvoorzieningen spoedzoekers. Dit wordt gedekt door de reserve Nieuwkomers, de reserve Maatschappelijk Zorg Rijnstreek en doorbelasting aan de (tijdelijke) gebruiker.		
370-Actualisatie IEXen NJN26	-3.934	-3.934
Actualisatie IEXen NJN26		
Eindtotaal	25.788	25.788

Bedragen x € 1.000

Bijlage 5 Reservemutaties

De begrotingswijzigingen die de raad met het raadsbesluit over de Najaarsnota 2026 autoriseert, leiden in een aantal gevallen tot onttrekkingen (baten) en/of toevoegingen (lasten) aan reserves. Deze reservemutaties zijn in onderstaande overzichten opgenomen.

De kolom baten bevat de bedragen die aan de betreffende reserve worden onttrokken en zoals dekking voor de verhoging van een lastenraming of een verlaging van een batenraming in de exploitatie worden ingezet. De kolom lasten bevat de bedragen die aan de betreffende reserve worden toegevoegd. Deze toevoeging wordt gedekt door een verlaging van een lastenraming of een verhoging van een batenraming in de exploitatie. De toelichtingen van deze begrotingswijzigingen staan in de programma's.

Najaarsnota 2026 reservemutaties per programma

	Raad NJN (na VJN)		NJN neutraal		NJN saldo	
Reserves mutaties	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
Bestuur en democratie					1.000	-200
463-NJN actualisatie budgetten Wijken en Kernen 2026						-200
In deze begrotingswijziging worden de budgetten van team Wijken en Kernen geactualiseerd.						
472-Nieuwkomers NJN 26 deel I					1.000	
Actualisatie van begrootte uitgaven voor de huisvestingsopgave van nieuwkomers						
Wonen	10.885	18.039	1.722	-1.915		-652
5-z3866553 Actualisatie MPG 2026	5.702	10.056				
De raad heeft op 25 juni 2026 het Meerjarenperspectief Grondexploitatie (MPG) 2026 vastgesteld. Het MPG geeft een integraal financieel beeld van het grondbeleid van de gemeente. Het bevat de actieve grondexploitaties en de projecten waarvoor de gemeente kosten verhaalt op derden (kostenverhaal). De besluiten uit het MPG leiden tot een bijstelling van de jaarschijf 2026. Die bijstelling wordt verwerkt in de Najaarsnota.						
8-Z3761682 MIPWI 2026	5.183	7.683				
De raad stelt het geactualiseerde Meerjaren Investeringsprogramma Woningbouw- en Infrastructuur (MIPWI) 2026-2029 vast. Met dit raadsbesluit worden de investerings- en projectkredieten voor de maatregelen in jaarschijf 2026 beschikbaar gesteld in de Begroting 2026. De voor jaarschijf 2026 vast te stellen maatregelen tellen op tot een (investerings)bedrag van € 7.737.000,- Hiervan wordt een bedrag van € 2.209.000,- geactiveerd. Het restantbedrag komt rechtstreeks ten laste van de Reserve Wonen en Infra. De afschrijvingslasten worden gedekt vanuit de Reserve Wonen en Infra. De aanvullende, structurele rentelast van (aflopend) € 55.225,- met ingang van 2027 wordt gedekt door een evenredige verlaging van de structurele dotatie aan de Reserve Wonen en Infra.						
9-Z3751930 Budget beëindiging Swaenswijkplaats		300				
Het project Swaenswijkplaats betreft een ontwikkeling van 7 woningen op het grasveld naast de Swaenswijkbrug aan de zuidzijde van de Oude Rijn. De gronden zijn verkocht aan een ontwikkelaar, maar nog niet (juridisch) geleverd. In de voorbereidingen voor het bouwrijp opleveren en daarna inrichten van de openbare ruimte is gebleken dat de kosten daarvoor veel hoger zijn dan oorspronkelijk geraamd ten tijde van de verkoop in 2019. Omdat de kosten nog verder kunnen stijgen en de te openen grondexploitatie daarmee een groot verlies zal hebben, heeft het college besloten om te stoppen met het project. Met dit voorstel besluit het college om een projectbudget van € 300.000 aan de gemeenteraad te vragen, gedekt vanuit de Algemene reserve, om de kosten voor de minnelijke ontbinding te dekken.						
305-Correctie BGW 2026-125 Overheveling PJ0221 2025-2026				276		
Bij de eerdere overheveling van projectkredieten (BGW 2026-125) is m.b.t. PJ0221 abusievelijk alleen het saldo op de lastenkant rekening gehouden. Hierdoor is niet het volledige restantkrediet op FCL 75000095 van 2025 naar 2026 overgeheveld. Middels deze aanvullende BGW wordt het startsaldo per 01-01-2026 op PJ0221 hersteld.						

Reserves mutaties	Raad NJN (na VJN) Lasten 2026	Raad NJN (na VJN) Baten 2026	NJN neutraal Lasten 2026	NJN neutraal Baten 2026	NJN saldo Lasten 2026	NJN saldo Baten 2026
308-Correctie Overheveling PJ0316				-395		
Correctie op BGW26-125 Overheveling projectkredieten. Bij de jaarovergang is abusievelijk het restantbudget van 2025 overgezet naar 2026. Voor dit project staat echter al structureel een onttrekking van € 200.000 begroot en is geen overheveling benodigd. Met deze begrotingswijziging wordt de eerdere overheveling teruggedraaid.						
314-Z3873793 - Lancering Gezond Stadshart				30		
Met de onthulling van de waterbuffer aan de Lage Zijde, onderdeel van het LIFE GreenLED-project, markeren wij een belangrijk moment. Het project Stadshart Lage Zijde gaat over in het Programma Gezond Stadhart dat publiek gelanceerd is. In de Reserve Stadshart Lage Zijde is nog € 29.886,- gereserveerd voor activiteiten in het kader van bouw(over-last). Met het beschikbaar stellen van dit budget vervalt de reserve en wordt het budget gebruikt voor de afron-ding van het project Lage Zijde en de overgang naar het programma Gezond Stadshart voor het Stadshart in Al-phen aan den Rijn.						
315-Actualisatie MIPWI-kredieten tm 2025				-3.691		
Naar aanleiding van het MIPWI 2026 zijn ook de bestaande MIPWI-kredieten geactualiseerd. Het 'container'-krediet PJ0215, waarop in voorgaande MIPWI's investeringsruimte werd gereserveerd voor geplande, maar nog niet con-crete projecten, valt vrij. Vanaf het MIPWI 2026 worden voor alle voorgenomen projecten direct investerings- of projectkredieten geopend, waaronder de eerdere nog relevante geplande, maar destijds nog niet geconcretiseerde projecten. Met de vrijval van PJ0215 wordt dubbele kredietruimte en daarmee dubbele claims op de reserve Wonen en Infra voorkomen.						
326-Z3695066 - Inzet reservering KLOP in Res GREX tbv Amerikalaan reconstructie (2)			1.764	1.764		
De reconstructie van de Amerikalaan (deel Flemingweg-Renaissancelaan) is in voorbereiding. Dekking komt deels uit de jaarlijks beschikbare investeringsruimte voor reconstructies en deels uit een bijdrage vanuit de al afgesloten grondexploitatie Kerk en Zanen KLOP Plus. Deze laatste bijdrage is voorlopig gereserveerd binnen de Reserve GREX en wordt met dit besluit ingezet als dekking voor deze reconstructie. Dekking is gekoppeld aan het in 2025 beschikbaar gestelde krediet 39124173. In 2025 is deze dekking abusievelijk niet verwerkt. Om de dekking alsnog beschikbaar te krijgen wordt deze daarom in 2026 opnieuw geraamd."						
331-Budgetoverheveling 2025 naar 2026				100		
In de Jaarstukken 2025 zijn budgetten overgeheveld van 2025 naar 2026. Deze budgetten, in totaal € 519.000, worden in de NJN 2026 verwerkt, zodat de activiteiten daaruit betaald kunnen worden. Het betreft de volgende projecten: 1, Uitvoeren Woonvisie € 100.000 2. Operatie Steenbeek € 15.000 3. Ontw. E-diensten en impl. Participatiewet in Balans € 261.000 4. Uitvoeringsplan Gebiedsproces Oude Rijn € 143.000						
370-Actualisatie IEXen NJN26			-42			
Actualisatie IEXen NJN26						
468-NJN Staat D actualisatie kapitaallasten						-652
Op basis van ontwikkelingen van de investeringen en rente worden de kapitaallasten geactualiseerd.						
Duurzaam	54	85		35		
329-Z3897663 - Meicirculaire 2026 - Onder-steuning Lokale Energiehulp			85			
In de Meicirculaire 2026 is € 85.000 beschikbaar gesteld voor Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp. In de BGW n.a.v. de Meicirculaire 2026 zijn deze middelen in de exploitatie bij Duurzaamheid geraamd. Met deze BGW worden deze middelen overgeboekt naar PJ 0369 Project Energiearmoede. Hier zijn ook de eerder ontvangen middelen voor Ondersteuning lokale energiehulp op geraamd. In de BGW wordt een structureel budget eenmalig overgeheveld naar een incidenteel budget. Dit loopt van het structurele naar het incidentele saldo; maar per saldo neutraal.						
331-Budgetoverheveling 2025 naar 2026				15		
Zie toelichting hierboven bij P2 Wonen 2. Operatie Steenbeek € 15.000						

Reserves mutaties	Raad NJN (na VJN)		NJN neutraal		NJN saldo	
	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
343-Aanv. bijdrage W&K tbv Groenbl. Schoolpleinen				20		
In 2025 is de nieuwe subsidieregeling voor Groenblauwe schoolpleinen 2025-2027 met een totaal subsidieplafond van € 680.000 in de begroting verwerkt. Binnen de budgetten van Wijken en Kernen is hiervoor in de begrotingsjaren 2025, 2026 en 2027 jaarlijks minimaal € 20.000 en maximaal € 40.000 beschikbaar. De minimale variant is toen in de begroting verwerkt. In 2026 kan vanuit de budgetten van Wijken en Kernen € 20.000 extra bovenop de initieel geraamde € 20.000 bijgedragen worden. Deze mutatie maakt een schuif van het structurele naar het incidentele saldo, maar is per overall neutraal.						
8-Z3761682 MIPWI 2026		54				
Zie toelichting hierboven bij P2 Wonen						
Samenleving	619	619	-596	-3.751	1.703	-120
5-z3866553 Actualisatie MPG 2026	619	619				
De raad heeft op 25 juni 2026 het Meerjarenperspectief Grondexploitatie (MPG) 2026 vastgesteld. Het MPG geeft een integraal financieel beeld van het grondbeleid van de gemeente. Het bevat de actieve grondexploitaties en de projecten waarvoor de gemeente kosten verhaalt op derden (kostenverhaal). De besluiten uit het MPG leiden tot een bijstelling van de jaarschijf 2026. Die bijstelling wordt verwerkt in de Najaarsnota.						
6-z3855525 Bouwkrediet OHV Hzwam en Bstein	-472					
Op 24 september 2026 heeft de raad het voorstel aangenomen. Daarmee heeft de raad ingestemd met het verzoek van schoolbestuur Morgenwijzer van 31 maart 2026 om voor de vervangende nieuwbouw van Spectrum (Honingzwam 6) en Hobbitburcht/Spectrum (Batenstein 1) af te wijken van het Integraal Huisvestingsplan, de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2025 en de leerlingprognose 2026. De raad heeft het leerlingaantal vastgesteld op 210 (1.256 m2) respectievelijk 430 (2.363 m2) en hiervoor bouwkredieten beschikbaar gesteld voor de scholen en twee gymzalen van in totaal € 20.011.682. De investeringen worden in 40 jaar afgeschreven en de kapitaallasten komen ten laste van de reserve onderwijshuisvesting. Vooruitlopend hierop zijn voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld.						
10-Correctie 2026-006	472					
BGW 2026-006 klopt niet maar was al op definitief gezet. Gecorrigeerd met deze bgw (2026-010) en opnieuw ingelezen onder 2026-011						
304-Overheveling budget project Bouwdepot				55		
In de Voorjaarsnota van 2025 zijn voor de jaren 2025, 2026 en 2027 incidentele middelen (€ 486.000) beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het project Bouwdepot. Het restant van de jaarschijf 2025 bedraagt € 81.930 en wordt budgettair neutraal overgeheveld naar 2026. In overeenstemming met de besluitvorming van destijds wordt het budget voor het Bouwdepot gedekt uit de reserve participatie (2/3 deel) en bijdragen van de gemeenten Kaag en Braassem en Nieuwkoop (1/3 deel).						
331-Budgetoverheveling 2025 naar 2026				261		
Zie toelichting hierboven bij P2 Wonen 3. Ontw. E-diensten en impl. Participatiewet in Balans € 261.000						
339-NJN NEUTRAAL OHV diverse mutaties			-1.000	-5.527		
Met ingang van 2026 is de stelpost reserve onderwijshuisvesting omgezet naar een storting aan de reserve onderwijshuisvesting. Nadien is nog een klein aantal wijzigingen op de stelpost terechtgekomen. Deze worden nu gecorrigeerd en omgezet naar de storting aan de reserve onderwijshuisvesting. Verder wordt in deze wijziging een aantal posten op het gebied van o.a. energie, belastingen, onderhoud en huurinkomsten bijgesteld. Tenslotte wordt een aantal projecten afgeraamd. Ultgaven daarvan worden in de loop van volgend jaar verwacht en daarom in de meeste gevallen overgeheveld naar 2027. Alle mutaties worden verrekend met de storting aan de reserve onderwijshuisvesting. Voor de mutaties van de projecten met betrekking tot de doordecentralisatie vindt verrekening plaats met de Algemene Reserve.						
343-Aanv. bijdrage W&K tbv Groenbl. Schoolpleinen			20			
In 2025 is de nieuwe subsidieregeling voor Groenblauwe schoolpleinen 2025-2027 met een totaal subsidieplafond van € 680.000 in de begroting verwerkt. Binnen de budgetten van Wijken en Kernen is hiervoor in de begrotingsjaren 2025, 2026 en 2027 jaarlijks minimaal € 20.000 en maximaal € 40.000 beschikbaar. De minimale variant is toen in de begroting verwerkt. In 2026 kan vanuit de budgetten van Wijken en Kernen € 20.000 extra						

Reserves mutaties	Raad NJN (na VJN) Lasten 2026	Raad NJN (na VJN) Baten 2026	NJN neutraal Lasten 2026	NJN neutraal Baten 2026	NJN saldo Lasten 2026	NJN saldo Baten 2026
bovenop de initieel geraamde € 20.000 bijgedragen worden. Deze mutatie maakt een schuif van het structurele naar het incidentele saldo, maar is per overall neutraal.						
361-overheveling bijdrage kunstgrvld Hzw Boys			-776			
In 2026 is rekening gehouden met een bijdrage vanuit de woningbouwontwikkeling van de locatie van de voetbalvereniging Hazerswoudse Boys. Met deze bijdrage wordt de aanleg van een nieuw kunstgrasveld gedekt. Als gevolg van fasering verwachten wij de bijdrage in 2027 te realiseren. Daarom vervalt de raming in 2026 en schuift deze door naar 2027.						
368-Invulling kantoor Park Rijnstroom			1.160	1.160		
Er is een besluit genomen voor het tijdelijk gebruik van het kantoorpand in Park Rijnstroom voor voornamelijk Oekraïnse vluchtelingen en tijdelijke woonvoorzieningen spoedzoekers. Dit wordt gedekt door de reserve Nieuwkomers, de reserve Maatschappelijk Zorg Rijnstreek en doorbelasting aan de (tijdelijke) gebruiker.						
369-Voorbereidingskrediet Vitaliteitscentrum				300		
In het college van 22 september 2026 is een besluit genomen om een voorbereidingskrediet t.b.v. het Vitaliteitscentrum van € 300.000 beschikbaar te stellen. De dekking hiervan gebeurt d.m.v. een onttrekking aan de Algemene Reserve.						
452-Actualisatie budget MZ 2026						1.266
Als gevolg van de decentralisatie van de taken op het gebied van maatschappelijke zorg (beschermd wonen en maatschappelijke opvang) kent de begroting op dit onderdeel een tijdelijk, maar in principe geoormerkt overschot dat moet worden toegevoegd aan de reserve maatschappelijke zorg Rijnstreek. Waar nodig zijn de lasten, en de rijksbijdrage die via centrumgemeente Leiden wordt ontvangen, geactualiseerd op basis van de verwachte realisatiecijfers. Het overschot wordt aldus geschat op € 1.265.751 en administratief omgezet van een stelpost naar een storting in de genoemde reserve. In de primitieve begroting 2026 was op één onderdeel abusievelijk een indexering verwerkt ten laste van de algemene middelen. Het betreft een bedrag van € 41.350 dat via deze wijziging wordt gecorrigeerd ten gunste van het begrotingssaldo.						
467-NJN actualisatie kapitaallasten 2026						437
Op basis van ontwikkelingen van de investeringen en rente worden de kapitaallasten geactualiseerd.						
468-NJN Staat D actualisatie kapitaallasten						-120
Op basis van ontwikkelingen van de investeringen en rente worden de kapitaallasten geactualiseerd.						
Economie	-1.972			271		
5-z3866553 Actualisatie MPG 2026	-1.972					
Zie toelichting hierboven bij P2 Wonen						
306-Afsluiten project PJ0277				-50		
Project PJ0277 - Regionale Landschapsontwikkeling is afgerond. De structurele begrote onttrekking aan de reserve Vrije Tijd Water en Groen kan hierdoor worden verwijderd.						
327-Z3859984 - Werkbudget RenT Iconenbeleid				110		
In het collegeprogramma 2022-2026 is binnen de economische agenda het Recreatie en Toerisme iconenbeleid geprioriteerd. Daarmee is er de afgelopen jaren en dit jaar gewerkt aan de doorontwikkeling en werkzaamheden die betrekking hebben op het vergroten van de bezoekersaantallen, economische groei, gezonde leefomgeving en samenwerking ten behoeve van naamsbekendheid van de gemeente. De vier ABBA-iconen (Archeon, Bentwoud, Boskoop en Avifauna) worden door het college daarin ondersteund. In 2026 is er wederom een bedrag beschikbaar voor deze doorontwikkeling.						
329-Z3897663 - Meicirculaire 2026 - Ondersteuning Lokale Energiehulp				85		
In de Meicirculaire 2026 is € 85.000 beschikbaar gesteld voor Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp. In de BGW n.a.v. de Meicirculaire 2026 zijn deze middelen in de exploitatie bij Duurzaamheid geraamd. Met deze BGW worden deze middelen overgeboekt naar PJ 0369 Project Energiearmoede. Hier zijn ook de eerder ontvangen middelen voor Ondersteuning lokale energiehulp op geraamd. In de BGW wordt een structureel budget eenmalig overgeheveld naar een incidenteel budget. Dit loopt van het structurele naar het incidentele saldo; maar per saldo neutraal.						
331-Budgetoverheveling 2025 naar 2026				143		
Zie toelichting hierboven bij P2 Wonen 4. Uitvoeringsplan Gebiedsproces Oude Rijn € 143.000						

Reserves mutaties	Raad NJN (na VJN) Lasten 2026	Raad NJN (na VJN) Baten 2026	NJN neutraal Lasten 2026	NJN neutraal Baten 2026	NJN saldo Lasten 2026	NJN saldo Baten 2026
355-Correctie ABBA budget				-17		
Bij het overzetten van de restantbudgetten van de meerjarige projecten is onterecht het restantbudget voor versterken ABBA-iconen overgezet. De partijen kunnen slechts 1 jaar gebruikmaken van het vastgestelde budget. Voor dit jaar is er een nieuw budget vastgesteld. Met deze wijziging verwijder ik het overgezette budget en blijft enkel het vastgesteld budget voor 2026 behouden.						
Betaalbaarheid			5.027	5.027		
338-Samenvoegen algemene reserves			4.787	4.787		
De algemene reserves zijn momenteel versnipperd over drie afzonderlijke reserves: de Algemene reserve, de reserve Nuon structurele dekking en de reserve deelneming Alliander. Op de reserves Nuon en Alliander zijn de afgelopen jaren geen mutaties verwerkt. Ons beleid stelt dat een reserve kan worden opgeheven als daar drie jaar lang geen mutaties op hebben plaatsgevonden. Omdat deze drie reserves gezamenlijk als algemene reserves worden gelabeld, stellen we voor ze samen te voegen met de Algemene reserve, zodat er voortaan nog maar één algemene reserve is. Deze samenvoeging heeft geen resultaateffect en zorgt voor een slagvaardigere algemene reserve. Daarnaast streven we ernaar het aantal reserves terug te dringen.						
367-Storting deel reserve VH in AR			240	240		
In deze begrotingswijziging valt € 240.000 vrij ten laste van de Reserve Veiligheid ten gunste van de Algemene Reserve.						
Algemene dekkingsmiddelen						113
470-Renteresultaat NJN						113
Het gaat hier om de actualisatie van het renteresultaat in relatie tot financieringen die nodig zijn voor de investeringen die wij doen.						
Overhead				-121		-49
365-Actualisatie Project Informatiebeheer				-121		
Project PJ0355 Invoering Wet Open Overheid (WOO) en Wet Electronische Publicatie (WEP). Er zijn concrete plannen voor de uitvoering van deze projecten alleen i.v.m. capaciteitstekort worden deze projecten doorgeschoven naar 2027.						
468-NJN Staat D actualisatie kapitaallasten						-49
Op basis van ontwikkelingen van de investeringen en rente worden de kapitaallasten geactualiseerd.						
Eindtotaal	**9.532**	**18.711**	**6.239**	**-453**	**2.815**	**-1.021**

Bedragen x € 1.000

Bijlage 6 Begrotingswijziging

Gemeenteraad

Dienstjaar	2026
Volgnummer	…
Zaaknummer	3895098
Onderwerp	Najaarsnota 2026

De raad van Gemeente Alphen aan den Rijn besluit de Programmabegroting 2026 als volgt te wijzigen:

NJN-mutaties op de exploitatiebudgetten 2026 incl. zelfstandige raadsbesluiten

	Gewijzigde begroting t/m VJN		Raad NJN		NJN neutraal		NJN saldo		Gewijzigde begroting t/m NJN	
Programmabegroting	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026	Lasten 2026	Baten 2026
Exploitatie										
1 Bestuur en democratie	13.890	2.714			366	377	116	27	14.372	3.118
2 Wonen	151.237	90.393	13.759	6.605	-4.728	482	-136	-425	160.131	97.056
3 Duurzaam	21.269	5.454	54		-536		352		21.138	5.454
4 Samenleving	273.127	69.539			-922	4.373	3.710	2.094	275.914	76.007
5 Economie	21.894	17.958	703	-1.269	305		-13		22.889	16.689
6 Betaalbaarheid	61.999	319.196	4.736	4.736	4.701	645	604	9.451	72.040	334.029
Totaal Exploitatie	543.414	505.255	19.252	10.073	-815	5.877	4.633	11.147	566.484	532.352
Reserves										
1 Bestuur en democratie		230					1.000	-200	1.000	30
2 Wonen	7.931	12.392	10.885	18.039	1.722	-1.915		-652	20.539	27.863
3 Duurzaam	170	5.902		54	85	35			255	5.991
4 Samenleving	4.737	16.143	619	619	-596	-3.751	1.703	-120	6.463	12.891
5 Economie	2.247	2.169	-1.972			271			275	2.440
6 Betaalbaarheid	50.800	52.288			5.027	4.907	113	-49	55.939	57.146
Totaal mutaties reserves	65.886	89.124	9.532	18.711	6.239	-453	2.815	-1.021	84.471	106.361
Totale begroting 2026	609.300	594.379	28.784	28.784	5.424	5.424	7.448	10.127	650.956	638.713
Begrotingssaldo 2026		-14.921						2.679		-12.242
Ontwikkeling begrotingsresultaat na Najaarsnota 2026									2.679	

Bedragen x € 1.000

Mutaties investeringen (kredieten) 2026

Thema	BWN	Omschrijving BWN	Lasten	Baten
IEX	370	Actualisatie IEXen NJN26	-4.389	-4.389
Totaal IEX			-4.389	-4.389
INV	8	Z3761682 MIPWI 2026	2.209	2.209
	11	3855525 bouwkr Hzwam en Bstein (versie 2)	18.862	18.862
	311	Z3829851 Voorbereiding GO Bruggen Alphen en Zdam	2.820	2.820
	315	Actualisatie MIPWI-kredieten tm 2025	-4.568	-4.568
	323	Aanvullende kosten vervanging laptops	148	148
	325	Z268507 - Krediet 2e fase renovatie gemeentehuis	5.800	5.800
	328	Z2908423 - Aanvullend krediet Steekterbrug (KDN26)	826	826
	332	NEUTRAAL Herschikken budgetten VG (deel 1)	38	38
	335	Investeringen buitensport acc 2026	528	528
	366	Aanvullend krediet GO Koudekerkse Brug	1.700	1.700
	368	Invulling kantoor Park Rijnstroom	1.360	1.360
	370	Actualisatie IEXen NJN26	439	439
Totaal Investeringen			30.161	30.161
OVE	370	Actualisatie IEXen NJN26	15	15
Totaal Overige investeringen			15	15
Eindtotaal			25.788	25.788

Bedragen x € 1.000

Balansmutaties Najaarsnota 2026 (mutaties reserves incl. resultaat)

		Raad NJN (na VJN)		NJN neutraal		NJN saldo		Totaal NJN	
Nr	Omschrijving	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
0000	Afschrijvingen						-3.261		-3.261
Totaal Afschrijvingen							-3.261		-3.261
0100	Algemene reserve	300	2.974	-4.776	5.855	-2.637	154	-7.113	8.984
0210	Reserve Nuon structurele dekking			575				575	
0211	Reserve deelneming Alliander			4.212				4.212	
1100	Reserve grondexploitatie	10.674	-7.211	1.764				12.438	-7.211
1140	Reserve veiligheid			240		-200		40	
1562	Reserve vrije tijd water en groen			-352				-352	
1622	Reserve participatie			55				55	
1624	Reserve maatschappelijke zorg			580			1.266	580	1.266
1720	Reserve duurzaamheid			105	105			105	105
1824	Reserve sociale woningbouw		670						670
1850	Reserve herstructurering			276				276	
1992	Reserve jaaroverschrijdende budgetten			519				519	
2000	Reserve dekking afschrijvingslasten		2.209		1.160	-821		-821	3.369
2110	Reserve Stadshart Lage Zijde			30				30	
2130	Reserve bovenwijkse voorzieningen		216						216
2200	Reserve Wonen en Infra	7.737	10.056	-3.691				4.046	10.056
2312	Reserve vrijval kapitaallasten				-776				-776
2328	Reserve Nieuwkomers			580			1.000	580	1.000
2400	Reserve onderwijshuisvesting		619	-1.663	-1.000		437	-1.663	56
Totaal Reserves		18.711	9.532	-1.545	5.344	-3.658	2.857	13.509	17.733
0260	Voorziening vervanging riolering								
2110	Voorziening afvalstoffenheffing					-931		-931	
2120	Voorziening rioolheffing					-230		-230	
3110	Voorziening Stationsomgeving						-0		-0
3130	Voorziening Stadshart Lage Zijde	126.022					2.471	126.022	2.471
3161	Voorziening De Werf		1.500				4		1.504
3700	Voorziening eerste fase Rijnpark	848					17	848	17
3710	Voorziening Weteringpad						11		11
3720	Voorziening Marokkostraat						1		1
3730	Voorziening Havenfront						-4		-4
3740	Voorziening Mendelweg	-20					-0	-20	-0
3760	Voorziening Goudse Rijpad	222					4	222	4
3770	Voorziening GREX 's Molenaarspad						-9		-9
3780	Voorziening GREX Gnephoek						-61		-61
3790	Voorziening GREX Arnoldus van Os						1		1
3800	Voorziening GREX Torenpad West A	-6					-0	-6	-0
Totaal VOORZIENINGEN		127.066	1.500			-1.161	2.433	125.905	3.933
Totaal balans		145.777	11.032	-1.545	5.344	-4.818	2.029	139.414	18.405

Bedragen x ‖ 1.000

Bijlage 7 Overzicht per taakveld

Taakveld	Omschrijving taakveld BBV	Lasten 2026	Baten 2026	Saldo 2026
0.1	Bestuur	5.716	30	5.686
0.2	Burgerzaken	6.479	3.083	3.396
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	179		179
0.4	Overhead	61.519	5.880	55.639
0.5	Treasury	6.379	19.703	-13.324
0.61	OZB woningen	2.209	25.174	-22.965
0.62	OZB niet-woningen	173	18.593	-18.420
0.63	Parkeerbelasting		2.697	-2.697
0.64	Belastingen overig	333	802	-468
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	25	261.180	-261.154
0.8	Overige baten en lasten	1.401		1.401
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	9.109	396	8.713
1.2	Openbare orde en veiligheid	3.595	216	3.378
2.1	Verkeer en vervoer	32.709	1.518	31.191
2.2	Parkeren	3.864	2.183	1.681
2.5	Openbaar vervoer	225		225
3.1	Economische ontwikkeling	16.416	10.266	6.149
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	5.252	4.768	484
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	337	348	-11
3.4	Economische promotie	2.137	1.844	293
4.1	Openbaar basisonderwijs	1.449	275	1.174
4.2	Onderwijshuisvesting	13.955		13.955
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	8.119	3.996	4.123
5.1	Sportbeleid en activering	1.948	722	1.226
5.2	Sportaccommodaties	10.983	2.730	8.253
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5.433	634	4.798
5.4	Musea	260	15	246
5.5	Cultureel erfgoed	2.808	146	2.661
5.6	Media	4.604	526	4.078
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	12.014	367	11.647
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	29.774	12.625	17.149
6.21	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	342	198	143
6.22	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	19.046	115	18.932
6.3	Inkomensregelingen	56.399	39.321	17.078
6.4	WSW en beschut werk	17.922	3.312	14.610
6.5	Arbeidsparticipatie	10.447	1.152	9.295
6.60	Hulpmiddelen en diensten (WMO)	4.500	741	3.759
6.711	Huishoudelijke hulp (WMO)	10.400		10.400
6.712	Begeleiding (WMO)	13.760	0	13.760
6.713	Dagbesteding (WMO)	5.438	938	4.500

6.751	Jeugdhulp ambulant lokaal	24.808	67	24.741
6.752	Jeugdhulp ambulant regionaal	0		0
6.753	Jeugdhulp ambulant landelijk	1.284		1.284
6.761	Jeugdhulp met verblijf lokaal	10.090		10.090
6.762	Jeugdhulp met verblijf regionaal	1.478		1.478
6.763	Jeugdhulp met verblijf landelijk	400		400
6.791	PGB WMO	555		555
6.792	PGB Jeugd	1.047		1.047
6.811	Beschermd wonen (WMO)	4.433	5.979	-1.546
6.812	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	2.094	1.691	402
6.821	Jeugdbescherming	2.155		2.155
6.822	Jeugdreclassering	1.443		1.443
6.91	Coördinatie en beleid WMO	1.344	89	1.256
6.92	Coördinatie en beleid Jeugd	2.762	58	2.704
7.1	Volksgezondheid	6.629	701	5.928
7.2	Riolering	15.259	17.549	-2.290
7.3	Afval	14.081	17.277	-3.196
7.4	Milieubeheer	19.707	4.917	14.790
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	1.751	1.522	229
8.1	Ruimte en leefomgeving	11.211	4.298	6.913
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	41.678	38.613	3.064
8.3	Wonen en bouwen	14.563	13.044	1.519
		566.430	**532.298**	**34.132**
0.10	Mutaties reserves	84.471	106.361	-21.890
0.11	Resultaat van de rekening van baten en lasten	-9.436	2.806	-12.242
		75.035	**109.167**	**-34.132**
		641.464	***641.464***	***0,000***
	Begrotingsresultaat (excl. resultaat van baten en lasten)	**650.901**	**638.659**	**12.242**

Bedragen x € 1.000

Colofon

Alphen aan den Rijn

Gemeente Alphen aan den Rijn
Stadhuisplein 1
Postbus 13
2400 AA Alphen aan den Rijn
Telefoon 14 0172
gemeente@alphenaandenrijn.nl
www.alphenaandenrijn.nl